

نوسه‌ری کورد
نوسه‌ری کورد
نوسه‌ری کورد
نوسه‌ری کورد

نوسه‌ری کورد

نوسه‌ری کورد

نوسه‌ری کورد

نوسه‌ری کورد

بۆدابه زاندىنى جۆرمه كىتپ: سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل أنواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پدای دانیود کتایهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

ژماره ۷ ثابى ۱۹۸۹

نووسه رى كورد

جیگرى سهر نووسه ر

سهر نووسه ر

محمد به درى

سكرتيرى نووسين: مه حمود زامدار

د. نافع ئاكره يى

عبدالكریم فندی

عبدالرزاق بيمار

عبدالوهاب تاله بانی

تيلي امين علي

فريا عبدالله جاف

عبدالخالق سه رسام

دهسته ی نووسه ران

— عوسمان پيرداود —

دهره ينانى هونه رى - نازا حسيب قهره داغى

سهر پهرشتى چاپ - نه حمه د ره سول پشده رى

- ئەو نووسىنەنى دەگاتە گوڭار نادىتەو خاوەنەكەى، جا گەر
بلاو بوو وەيان نەبوو وە.
- نووسىنەكان زادەى بىر كەردنەو وەى خاوەنەكانيانن.
- دانانى نووسىنەكان بەپىى پىويستى ھونەرى يە.

ناونیشان: بەغدا - گوڭپانى ئەندەلوس - يەكيتى گشتى
ئەدەبى و نووسەرانى عىراق - نووسەرى كورد.

٤ ووته ي ژماره

٥ شيعر

د. نافع ټاكره يي، لطيف هه لته ت، محمد امين پېنجويني سه عدولا پېروش، محسن قوچان، كريم ده شتي، دلشاد عبدالله، نه ژاد عزيز سورمي،

احمد رسول پشده ري، خالد حسين، عبد الخالق سه رسام، اسماعيل انور به رزنجي، بدل رغو، خالد جوتيار، صه باح رهنجده ر، عباس عسکر، سامان دزه يي، پېزاني نه ليخان، موزه فخر سلیمان، مسعود پېريشان، شريف ناميدي، ياسين هه قي سه عيد.

٨٣ چيروک

محمد سليم سوار ي، غفور صال، سگفان يوسف ي، هه وزيه عزالدين رشيد، فيصل ديهاتي، حسن سليقاني، نور الدين انور بوتاني، هه گيد شه فيق حسن،

١٢٩ ره خنه وليکولينه وه:

محمد بدري، رؤوف احمد ټالاني، شوکريه رسول، حسين احمد جاف، ساجد ټاواره، سگفان عبد الحکيم، سامي سليمان حاجي،

١٦١ په خشان

سه بري بوتاني، ديار دوسکي.

خوښنه‌ری نازیز

• وا بزانیڼ مافی ره‌وای خوټانه که گله‌یی مان نی بکهڼ له‌به‌ر نه‌وه‌ی نووسه‌ری کورد ، دوا که‌وت ، نه‌وه حه‌قی خوټانه‌و نیمه‌ش داوای لی‌یوردتان نی نه‌که‌ین نه‌که‌ر بیانه‌وی لبمان بیورن . به‌لام نه‌توانین به‌لنیتان بده‌ینی که له‌مه‌و دوا نه‌و په‌ری هه‌ول نه‌ده‌ین بو نه‌وه‌ی به‌ شیوه‌یه‌کی ریک‌و پیک به‌ چاپی بکه‌یینن و نه‌و بو‌شایی‌یه پر بکه‌ینه‌وه‌و وه‌کو جاری جارن « نووسه‌ری کورد » به‌ نیوه‌ی به‌ریز بگات و له‌ خزمه‌ت کردنی ووشه‌ی کوردی ره‌سه‌ن به‌شدار بگات . به‌ تایبه‌تی له‌م کاته‌دا که ولاته‌که‌مان له‌ سینه‌ری ناشتی و سه‌رکه‌وتندا نه‌ژی ، نه‌و سه‌رکه‌وتنه‌ مه‌زنه‌ی که به‌ هو‌ی رابه‌رایه‌تی سه‌روکی مه‌زن صدام حسین ، خوا بی‌پاریزی ، هاته‌ کایه‌وه ..

• کوفاری « نووسه‌ری کورد » کوفاری هه‌موو روشنبیرو نه‌دی‌بینکی کورده و باوه‌شی بو هه‌موو وشه‌یه‌کی پا‌کو ره‌سه‌ن نه‌کاته‌وه‌و چاوه‌پروانی نه‌وه‌یه که نووسه‌رانی کورد به‌گشتی به‌شداری تیدا بکه‌نو به‌ هی‌ خویان بزانیڼ .

• ده‌سته‌ی نووسه‌ران بریاریان دوا که به‌ بو‌نه‌ی ده‌یه‌م میهره‌جانی مه‌ریه‌د ژماره‌یه‌کی تایبه‌تی به‌ زمانی عه‌ره‌بی به‌ چاپ بکه‌یینن جا له‌ به‌ر نه‌وه‌ دا‌واله‌ گشت نه‌و نه‌دی‌بانه‌ نه‌که‌ین که توانای نووسینی عه‌ره‌بی‌یان هه‌یه به‌ زوترین کات به‌ره‌ممان بو‌ بننن بو نه‌وه‌ی بتوانین نه‌و ژماره‌یه به‌ریک‌و پیک به‌ چاپ بکه‌یینن .
نیتر له‌ کوتایی‌دا هیوادارین که بتوانین له‌م کاره‌دا سه‌رکه‌وتوبین و دی‌سانه‌وه داوای لی‌یوردن نه‌که‌ین .

ده‌سته‌ی نووسه‌ران

شجر

وینیت رومانہ کا نی

نافع ٹاکرہ یی

(۱)

د باغہ کی فہرک و بی وینہ دا
رہنگیت جوان
دگل شالیا
لہ بہرہ وشنا بایی شہ مائی دا
شہر دکر.....!
بایی پکڑ... دگل سیلافا
دونیا خوش دکر
ٹی پا گہ لو.....
ٹہ فان ھہ میا... پشیا من تہ نگدکر
ترپیت دلی راوہستان
تایی توندکر..
من گازی کر.. من ھہ وارکر
ٹہ ری دونیا بو یا تہ نگہ...؟
ٹہ ف بہارہ بو یا لہ نگہ...؟

بهاری گۆت !
 : ئه ی ساتوری دول و چیا
 ته دیتینه جیهنت جوان
 ئاغا خوشا قان کانی یا
 ئه ری هه نه ل من و باغی
 جوانترو دل هه که رتر ... ؟ !
 من گۆت : به ئی ... !!
 گۆتی : کیفه ... ؟ !
 من گۆت : بهار ... وه لاتی من
 من گۆت : بهار ... وه لاتی من .

(۲)

د سهیرانه کا خوشا که فن
 ل ئاف هوری ... د ده ریادا
 د گهل پیلادو ...
 دهنگی تهیرا
 به ریشکیت ئافی من د دیتن

بی هه لدفن ... !
 چه ند من چه زکر ...
 به ریشکه کا کوچر بگرم
 ئی پا ... نه کرا ...
 ل بلندیی ... گرنژی و گۆت :
 : - ها هو ... ها هو ...
 چه وا نه تو دی من گری ... ؟ !
 : - تول کیفه یی و دی کیفه چی ؟
 : - ئه ز ریفینکم ... دی هه لفرم
 دی کو م فه بیم ... دی بمه عه فر
 دی بارمه سه ر گۆندی ته .. ل بنیا چیا ی
 دی نیرگزا ل ویری ئاقدهم
 ئه ویت ل هیقیا من و ته نه ...
 دا ب دیاری ... بدهین هه قالا

ل روژا خوشی
ل روژا ده هول و زورنا
ل روژا سه رکه تنی.

(۳)

ل دهمی ئە زارو بووم
بابی من دگوت :-
هەر کەسێ کلکا حاجیلە کێ
د ناف چاقیت خو وەرینیت
چو جارا چاقیت وی کول نابن ... !!
ئە ز مە زنبووم

د نوژداریی دا ... بێ کە ههستم
نە وە سابوو نە وە ساشە
ئێ یا ئە و حاجیلە من د دیتن
ل روژیت شەری
هە می تەیرا هیلین هیلان
حاجیلە ب تنی هوشیار مابوو
د گوتە هە قالیت تەقە نکا :-
ها ئە قە نە ... !!

ئە گەر دوژمن نێزیک بیا

(۴)

داربەر و ویه ک هاته خواری
بو سەر کانیی ... لەشی خو ب شووت ..
بە فرا چیا هەوار کری :-
:- ما بەس نی یە ب بارانی تو خو د شوی ؟
ب نێرکزا
ب بهاری خو خە ملینیی ... ؟ !

خوینا دلای پی مه زن د بی...؟!
- نه خیر... نه خیر...!!!
دار به ری کۆت:
د کانی ی دا...

ل بهر پیسی ی... ئەز خو ناشوم...!
ئەف کە هنی به... هە قالا منە
د بن ره هیت مندا دە درجیت
ئەو ریقینگی قان دە مانە...

دی چیت... دی چیت... بو سه فه ری
بو سه ردانا... دارا پیروز
ئەو ی دارا به ژن بلند
ئەو یا خورما شیرین د دەت
ل بهر وی هندی... ئەز هاتمه دەف...
دا سلافا...

دگەل پارچه کا ئە فی دی
ب دیاری دگەل ب هنیرم
ب دیاری دگەل ب هنیرم.

(۵)

ل وی دەمی ئەز زارو بووم
من وه دزانی:
کو گۆندی من... دایکا هە می گۆندایه...!
ئەو باژەری ل نیژیکی مه

هەر هە می... هە می ئەف دونیایه...!
ئەو جیایی ل ره خ گۆندی مه
ل سه رفی عه دری... بلندترین چیا به...!
خیفی بیستانی مه
چاکترین فیقی ی قان عه ردایه...!

بابي من ژی هيرقه ئي زه مانايه !
 ده يکا من ژی ل هه می تشتی ... ئه و زانايه ... !!
 ئيا ئه قرو ... ئه ز د بينم ... !
 جغزا بيرا من ...
 ل وی ده می ... چه ندا ته نگو بی ئاقلیه ... !!
 نه گوندی من دایکا هه می گوندایه و
 نه بابي من هيرقه ئي زه مانايه
 خاتر خاستنا من ئه قرو که ...
 که لو ب زانه ل هه ر دو وکایه
 عه دري مه ژی ... عه ردی مه زن
 ده رچوو ... نوکه ری روژی یه
 روژو نوکه ریت خو
 د ده ریایه کا مه زندا ... مه له قانیا دکهن
 نزا هه می پیکه ... ل جغزا کی نه
 ئه ری کی یه ... دنی خه مدار ... پر زانین که ت !! ؟ !

(٦)

قه له می من حوبرتی نه ما
 هوزانه ک هات
 ده ماریت من پر ئاگر بوون
 کو رکیت دلی ...
 ل ئاقله کا تل ل من ته ژی بوون
 نه ز قه له رزیم
 هه می چرکیت هی زه مانه ی ...
حسین نه حمه د جاف
 د گو هیت مندا ته قین ... !

شوف و زه فی د چاقیت مندا نه رزین .
 سه ر زقری ...
 که لو ... چبکه م ...
 کی دنی هاری فی دله ی که ت !! ؟ !

ب هيمنى... وهك فريشتا
دهمارا خوينى... نيزيك بووځه...!
قهله مې من... ب خوينى ئاځدا...
ل وى دهمى:-

جوانترين هوزان من نفيسى
ئهو هوزانا بو ولآتى من نفيسى.

(۷)

د ناف ئودا نفستنا من
وينه يه كى گوندى مه...
ل سهر ديوارى داقزىايه

مالا مه... تېرا دياره...
ئهو دار تويا ل بهر مالا مه
ئهو ياريت زاروكى يا مه...
ل پېش تېپه رين

من و هه قالا توى ژى خارين
نهو...!!
هر دهمى ته ماشا دكه م
ديوارد بژكيت و...
د پشت وانرا
تارمايى... دوو دره ختا
وهك دوو يارا د تيك ئالاندى..
ئەز د بينم

دار بهر يه كه و دار خورمه كن
ل بهرام بهر همى باروفا رادوستن
ئهو باروځيت ژيانى د بهن
به ئى چه وا...
ئهو هر دوو دار... د چقايينه... د هئى ئاخى دا
چو باروځه... نه شين بيهن
چو باروځه... نه شين بيهن.

دوو دلویه

۱- خه ونی شاعیر

پیشکەشه به : ئەلف میمینی تر

خه و ده بینم .. خه وی که سکو سوورو سپی
له کهل پیلوی هه موو جیهاندا دوزمن بی
بو ئه وهی تو هه ر بو من بی

خه و ده بینم چی شاعیره ناگر بهر بی
له قه له مو په ره و شیعر ی
هه ر بو ئه وهی کاتی هه زت له شیعر بی
بی ی گو ی له شیعر ی من بگری

خه و ده بینم .. وشه کلن دین
ده بن به کومه ئی منل
له مینای په نجه ره که تدا
به رهنگی خوین
دروست ده کهن خو ریکی ئال
ئا ئه و خو ره دنی منه هه موو که ردوون به تیشکیکی
عه شقی ئه و روشنه !....

٢- کوچی سنه و بهر

که باسی ماچی تو ده که م
چی هه نکوینه ده بی به ته م
● ● ●

که باسی پرچی تو ده که م
هه تلو تیشکی خوی لوول ده کاو
به جیده هیل زووره که م
● ● ●

که باسی بالاشت ده که م
چی عه ره رو سنه و به ره
زیز ده بن و یه که له دوا ی یه که
به جیده هیل باخچه که م

گلپه‌ی زریان

محمد امین پینجوینی

شهرمه زاره ووشه
کاتی له زار دیته ده‌ری !
خولیاپه بو هونه‌رمه‌ندی
که زه‌ینی به‌یی پی‌به‌ری !

× × ×

شعیر نه‌گری ، به‌فر نه‌گری
نه‌ستیره ، په‌لکه‌زیرینه
هه‌ورو روبار و هه‌رد نه‌گری
شهرم نه‌کا مروف کاتی
نه‌نوو سی یا نه‌ئی ... نه‌گری
نه‌که‌ر زه‌رده‌خه‌نم
هاته‌سه‌ر لیو به‌ناچاری
درویه .
هه‌نلوم قولپ نه‌دا له‌خوین

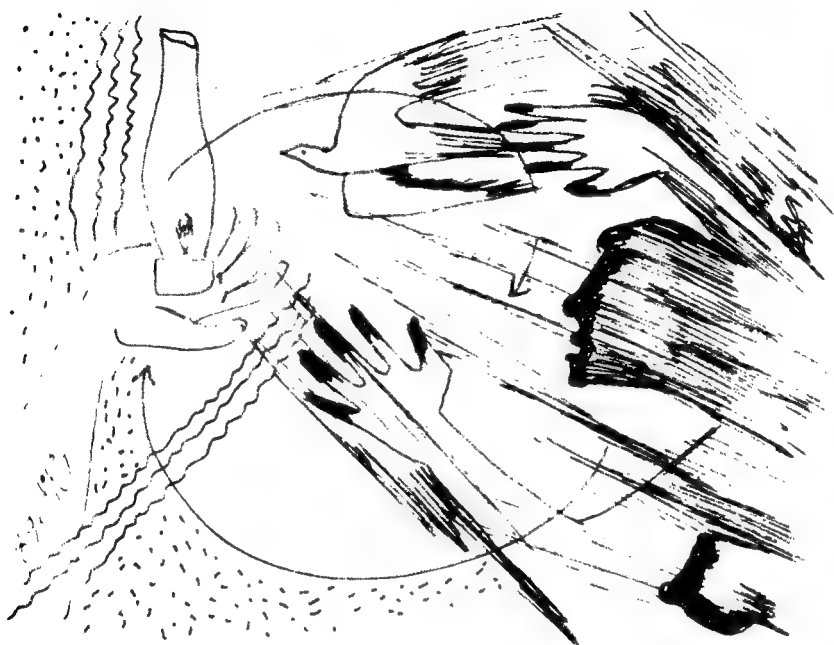
له ناخما چي هه يه نه گري
 هه ست و هوشو ئاره زوم بوو به قه قنه س !.....
 نه وانيش دوزمني «خو» !
 يه ك به يه ك نه گري
 نه نه نه رز نه دوي
 نه ئاسمان قاپي والايه
 چ ... چ گوره و شاري سووتانه !
 هه تا به روه دگار ، نه فسي سروشت نه گري !
 نيه پووشي هه تا دهستي بو كه لا كه م
 له سه ر نه م زه ويه بي په روا
 له گو مي خوينما خنكام
 × × ×

هه چي كاويژه وهك حوشت
 هه مووم هيناوه جوو !
 دادى نه بوو .
 هاوار
 كه بپرو زيرو نه وته ... داخ
 به تيشكي كل نه كا
 وشك و ته پ نه گري
 په نام بر دوه ته بهر ئيسقاني خوم
 نه يخوم
 هه تا (خود) بيته بوون و بهر !
 كي بو كي نه گري !
 (وهى) و (مهولهوى) و گوران له ناو گورا
 هه تا (تاهير) و (ئهمه ديش) نه گري ...

سه عدوللا په روش
۱۹۸۹

کۆچی چرا نه زه لیه کان

چراکانی نه وشه وه گلکوتامیزه
زریان که فی لی کرد بوون !
« سیرا » یش نابیناوبی چه تر
به لام نه لین که ریده یی قه دهریه تی

« نه پوم هر چه نده نه شزانم کوختی نیه
دهرکا بو قهرمی ره شه با بکاته وه
نه وسه سهریکم شک نه برد
نه ویش ئیستا خه نجر سه مای تیا نه کا
نا خوانه کا ، -
خه و برده یه

وائە زانى لە وىساو ھەر بەرپۆدە
 كەچى سىحرى خەوينكى قوول... لەو خەوانەى بۆنى گۆرستانيان ئىدى
 وەگ پەگى پىرە دارىكى بەدەست وەيشومەو وە ماندوو
 يەك بە بالاي بە خاكەو وى نووساندبوو
 ھائەو تا... پە بە گەرو.. لە ژىر تەورى گيانە لاو
 بە دەم و پىنەو ئە ئى:-
 - نامرم كراسى ئە زەلم لە بە ژنى دا
 نامرم چرام لە ژوور سەرى ھە لايساو .
 ناحەق نىو خەو ئە بىنى
 ساتى بە ھەلە كانه وى كۆنە گۆرە دىر سالە كەو
 ساتىكى دى بە لە سەفەر گەرانە وى شاقەرەجە كۆچەرە كەى
 لە خەونى دا:

ئەو رووت لە بەر ئاوينە يىكى رۆح نوما
 نوێژ ئە كا
 بە فريش تال تال قزى خاوى سەر شان و گەردن و سىنە شوشە يى يەكەى
 رەنگ رىژ ئە كا..
 خەونەو خەونىش گەراى دەيان زام دائەنى
 تا برىنى سارپىژ ئە كا
 نانپىنايە
 ئە ئى سىناھى مۆمىكى تەم ئى نىشتو بەدى ئەكەم
 ئەویش لە دوور
 دوور وەك خۆزگەى ئەو خەوانەى
 شەو مىوانى ئەندىشەن و
 سپىدانىش ئە پۆنەو پىشت سەرايىكى بى سنوور
 - شەوانى ئەم دەرە خوشە
 حەز چاوى تيا ئە تروكىنى
 بە خىلى ئەبەم بەو دلەى لە خەلەوتى ئەم مەزارە پىرۆزە شا
 نەينى رۆح نەدركىنى .
 وائە زانى بە ھاندانى ئەو شوخى يەى ھايىز تىنى ھىناوە بۆى

داری بریا وه به ردینی و نه گاته وه به سامانی منالیه تی جارانی خوی
 مومه و بیهوده نه سووتی
 به لکو به م سووتانه ته می تاریکی بره ویته وه
 وهك نه زانی ته نها هر به فری ته مه نه
 نه وهی له ژیر بی ناگرا نه تویته وه

* * *

گر زاده یه
 ناوسه ری بی مه لگرتوه

- « نا.. قه قه سم له به هه شتی نه فسانه وه
 ریم به م دوزه خه که وتوو ». .
 بهیتا بهیتا ترس تینی بو نه میتا
 - « درونیه.. نه م خاکه بی شو مار رو حی به گیانه لا ناساندوه
 بی شو ماریش په رنده ی عیشقی سه رکیشی خستوته تو پ
 ته نیا به و پوچه پیروزه نه ویراوه
 که ئلو زه فوری پی ناباو
 ناگر دهستی ئی شور دوه » .

خه و تا نه هات قولتر به خاکدا روی نه برد
 توند تر گیانی نه نوسانده نه و پیده شته ی
 وه رزیک گولی بی نه به خشی وه رزیک نه فرینی ئی نه کرد

- « نامرم مردنم بونیوه نه تدوزمه وه
 بیریم به چاوی تولازی بو ت نه که پیم
 تولازیشیم، له و دیو قولله ی قافیشا بیت به شویتنا دیم » .

له خه ونیدا پو بی پیری چرا به دهست
 ده سرازه یان بولاندکی ساواییکی تازه له دایک بوو نه بهست

به دهم سۆزی لای لایه وه :- بنوو تاتیر خه و نه بینى
 بنوو ته نیا به بالی سیمرخى خه و ن
 دونیای خۆزگه ت بهی ته ی نه کرئ و
 دهستت نه گا به گه نجینه ی هه موو که و ن
 بنوو نووستن نه تبا به ره و نه و دنیا یه ی
 سروشت ناوی ناوه مردن !
 بنوو ته نیا به نووستنى یه کجاره کی
 لیمشتی برینه کانت دانه سه کئی و
 زامه کانت له بهرده وام کولانه وه رزگار نه بن

- « تاوانه کویراییم دابیت
 بوختانه من کویراییم دانه هاتوو
 له هه ر ته مه نیکا بیت و له هه ر کویش دا گوزهر بکهیت نه تناسمه وه
 ها نه وه تای جارى له دار نه رخه وانداو
 جاریکى دى له سولینى وه نه وشه دا خو نه نوینی
 نا.. خه یاله و فریویى بیناییم نه دا
 لیت نه ترسم ترسیش که و ئى مهرگی له خو ی وه ر پینچاوه
 ترس، هه لمى گورستانی ئى هه لئه ستى
 گورستانیش کللی ده رگای نه زه ئى شار دۆته وه و
 ملیونه ها زینده گیشى حه شار داوه » -

ترس.. گومان.. پیری.. مردن
 به دمه ستانه قوم له دواى قوم
 دووا باده ی جواناویان بهی نه نوشی

- « مردوم.. نه مردوم... نازانم
 به لام بهر گویم، بهر بیناییم بریتیه له یه ک پارچه فه راموشی
 نا.. خاموشی » !

گیانه وهریډ دویکلی

دیتن

که لکه حارا
 هه کو کړی څه رپیا ته
 بهر د بیتن ریلی هزرا من
 نه زنجیرید به ندا شه فی من رادگرن،
 شو نه دهریا شینا چافید
 که فنه، که فنه دهرگرا من
 مینا دایکا گورکین بهر دد جه لو چه ما
 هه لدکولم کلکه نا خه ما
 که لو تکید سنورا دسوزم
 دکه هید باژیرو گوندا
 دقوتم، دقوتم
 هه می کولانا شه دکهم
 بیره اتنید خو دقه روزم
 نه ز خویکا خو
 ژ ریو بارا
 ل دهری مزکه فتا ستینم
 دله ونیدیډ قهره چا وهر دکهم
 داسه ح که نه
 خویچ و خه تید ناف دهستی من
 کا دموری را ته نابینم
 نه ز هه ست دکهم
 کو دی من
 ژ شینا خوی قهرهستی
 له شکه ره کی ره شاتیی
 هیره شا دئینیت هزرا من
 دکه ساتیامن دا دبیت خافی،

دبیت سستی

محسن قوچان

ئەز ھزر دكەم

ئاھ قى كافي

ل درەكى

كاكىژ تيرا نيچيرفانا تو ئىخستى ؟

ل كى درى بويه راستى

بكيژ خاچى قە ھاتىە خاچدان

ھە لاويستى

باش تە دبىنم يا نيزيك

مينا پشيكە كا كە ھى

ژ ترسا سرى،

مەملانا بېدا دىي

خو داىە ئىك

دچاقيد من دا يا نفستى

خې ئىقاريا

روژ گدە كا چاقلدەرە

من دسىلمىنىت

پشتى روژەك دوپرو درىژا گە قزكى

سەرى خو ژسىنگى من قە دكەت

خو ژناف دەستيد من دەھلىنىت

ھەرو دبىنم

ئەوى دىمى سوراڧ كرى

كراسە تەك ل بەرە خو دنىسنىت

نە ئەز دزانم

ل كيژ كەرخى دبىت پەيادە

نەل كويراتيا بەحرە شەقا

ل سەر بالگە ھى كى دبىت مېھقان

ل سەر سىنگى لىس دىمىنىت

* * *

روز

هه می شه فا نه ز جاره کی ددهم دی خو
 روژا پاشتر
 دهست و پیا ئی گریدهم
 سهر برها ئی بتراشم
 ته نیی تیده م
 بهرو پشت ل کهره کی سیارکم
 ل کولانید باژی ری بگیری و هه وارکه م
 وهرنه روژی .. چاقلده ره
 هه می شه فا دپاخلید بیانی دا دقیت
 قه بجهت کهره

ئی ب من نینه
 دگهل سپیدی
 ئه وی دیمی زهرو وهستیای
 نه ز دئالیسم
 دبیژمی: روژی
 تو یا جوانی
 شه فید تاری ل دهر نه مینه
 خه لکید واری من عاشقن
 نه نید وان بسجدا قه رزین
 ل هیفید دزگریید خو
 ده زگرید وان
 سه رکه تن و رونا هی نه
 عاقل روژی
 گو تکوته کا مشه یا هه ی
 نژده یبید که تین که لیا
 ده ل نکید نازدارا دگرن
 دبه نه شه فقا ... دبه نه چیا
 تو نابینی
 ل کولانید مه ل سهر بانید مه
 سهر مژویلانکید چاقلیدمه

خړ چه پهرن
 چه تا په یقید مه شه رکه رن
 چا یقید دایکید مه تابینه

○

هه می ئاهید سهر فی ئاخې
 دبن دجوړک، دساقا، دساقا
 دگهل بزاقا رونا هی یی
 مه زن دبن
 له شه رکه ها وهرارا خو
 ل ژیر تاجی بلندی یی
 دبن خو دکارید جانی خو

دبن زاقا

جاره کادی
 بهر هی ژوردانی دده نه ری
 بهر هف رویا نه چاری یی...
 بهر هف مرنې
 هیدی رادکیشن پینگا
 ئی فیانا من و فی ئاخې
 هر ژ سهری یابوی مه زن
 ئو هه رو هدر یا بور دبیتن
 تیتا دندک هناری یه
 چه ند بېرن
 چه ند بسوژن
 یتر دریزو شور دبیتن
 هه می کافا
 دگهل پیلید سهر خوشیا نه فی عشقی
 یی ئالوزم
 د ترسم سو به هه
 فیانا هه

تشت

نه ردو نه سمانا بگريتن
بانى جهى ته كه چكى...

ته سه ربارى

دفرهه يا سينگى من دا نه مينين

○

د بيژن نه ف زياره دهر يايه

هر كاله كى

پيلا

بره ننگه كى هار دكه ت

نه فروكه هو

سوبه هـ كى دزانيت چ بايه ؟

بژى بو كالا تو تيدا

خوشى نه ده ب روزا نه خوشى

ماكى دنيا مه به زانده... بو كى مايه ؟

سهرى ل بهر خوشى يى و سرى

نده بهر حنكا هه تافى كهرم و كورى

ده ستنى خوژ خړ ناها بشو

مايتيگرن ماكا ئيشان و قه دايه

وه لى كه لو من بلوهره

هه چى كه سى

تيروژكا عشقا زيارى

هه ست و هزريد وى نه ره قيت..

پيځه نه دعت

دلى وى نه بيتن قوناغ

كاروانى فيانا ناخى

حه زكرن و شيانيد مروفا

ل وى قوناغى بين قه نه دعت

ل په ي به ژنا روزمكا نوى

يا خيبون

سوبه هـ بیتن
 خوه و خوبنی تیکههل نه کهت
 هزرا بجویکا ئاف نه دت
 گهر مافی وی تیت که رافتن
 نه ئه رنیت
 چ یاخیبون لبا روی نه دت
 ل دهری کوینا پیره کهو عه بایه

دویکیل

هه ی هو زه مان
 ته سه رو بن چ تیکوهر بون و
 چ ئاههک وهک خو نه مان
 دویکیل ... دویکیل
 یابه ربویه سه رو چاقتید باژی ری من
 لیدکه ته هیل
 مه مکید ژیا ری هه فشین
 سه رید باژی ری مان سته ور
 دویکیله یا بویه ئاغاو
 به ختی گهور
 تو دبئی که سهک خو بکه ته با
 سینکی دویکیلی بژه نیت
 خو بکه ته داس
 خوبکه ت بفر
 رهیت دویکیلی بره نیت
 تو که س نینه !!
 ئه ز ترانم ئه فی خه لکی
 گیانی وان ژ دویکیلی یه
 یان دایکید وان
 ژ بجویکاتی
 ب سه رو چاقتا (.....)

« کهریم دهشتی »

۱۹۸۴

بیابان

خەم بە سەر خاک و خۆلە وە
تەم بە سەر وەردی مس ئاسای نیو بیابانی چۆلە وە
تەنھا تاقە مەلیکی دوور بە سەر خۆینمە وە دەخوینی
میواندارە ئەزیزە کەم کەوانە ی راوی خەمی خۆت
لە دەنوکت بترازینە و بە دیاری بو من جی بیلە
ئەوا گەرما ی دۆزەخ کە لێی لە گوشتی من گەرکردە
نیلە ی ئاگر برینی من دەلستە وە
زۆر لە میژە خوڕە ی چیا لە نیو دنی من مردووە
مەلی گیانم باشو کە پیکە لە کەرەنە کە هەلەدە کروز ی
تەم و توانی هەورە تریشقە هەوا ی تازە نەمانی میری زمانم بو دینی
هەنە وە ک من دوا قەفتە ی شەمشیری گیانیان گرتو تە دەست
دلێان هەنجن هەنجن دەبی
هەنە وە ک من لە خاچی بالۆرە درا و ن
جگەر لە تلو کون کون دەبی
بە سەر لی ئەم بیابانە دەتلیمە وە
نە سینیە ری بەدی دەکە ی نە پەنایی دیارە بو سینیەر

وه پسی ئەم بیابانه هونراوه ییکی مه زنه له لم چهو هه لکیشراوه
 له پسدانی ئاگراوی توژو بادا له دایکه بی
 له گه رای ژیر گهرمای ناو زیخو چهوه وه رومه تی پانی ئال ده بی
 له گه ل ئازارو شکانه وهی دهر ونم به رد ده جمی و چیا ده هه ژئ
 با بو دارستان و جهنگه ئی ده لیته وه
 سه راب بو زه وی ئاگری ده گپ ته وه
 من ده بمه سوار یکی نیو توژی غور به ت و ژانی ته ستور
 ئو دیسو س ئاسا ده گه پیمه وه نه وشاره ی هیچ که سی نامناسیته وه
 نه وه نه بی مه زنترم له وسوارانه ی کللی خوادایان پی یه و
 داستانی دوزه خ بو خه لک ده که نه په یینی چیا یی
 له ئاستانه ی میژودا به سه ر به رترین په یژه ده وه ستم
 وه کو شه خته گریانی قول و بیده نگي هه لده به ستم
 ده بوا یه من لهو بیابانه ئاواره بم.
 ئە ی لمی پانتایی میژو، ئە ی سه ره وه ی فرمی سکی چاو
 چی دوزه خ و خه فته هه یه بو من په نجه ره ییکه له ناو
 چاوی مرواری نهو ماسیه ی تیا ده بی بم
 که جوانتره له ته مه نی هه زار ساله و له به ژنی دریژی خوشی
 لهو ده سته ی له ژیر ته نوری بور ده گی دا بال ده که وی
 لهو هه تا وه ی له پاش بارانیکی توړه
 وه کو کور په ییکی ساوا له دایکه بی و دهر ده که وی
 بیابانه هه می شه بیابان،
 بو من خاشیونی ئیسقانه، په نجه ره ییکه ده روا نیته دوزه خه وه
 ریگایه کی داخراوه، نه لقه ییکی مه رگلو یژه
 وه کو نه کته ییکی گهرم ده وری بیده وری ده گپم
 وه کو نهو سه ره مه زنه ی به سه ر کتیه وه به ندن
 وه کو نهو سواره مه ستانه ی
 ساتی مردون... ساتی خه یامیکی ره ندن.
 هه موو شتی له م له دا روو ده چیت و ده تویته وه
 ته نها لولا قی ته قه لای دلم نه بی
 له ژیر چه وه وه لیده داو داده خور پی
 که وره ترین بروسکه و هه وره تریشقه ی ئەم دونیا یه
 ده بیته کوتری ترسو له سه ر شانم هه لده کورمی

که ناره کان ته ی ده که م هه موی هه که ناری زیخه و به ردی داغه
که بیابان له باتی پشی که رم هه لیا نده مژی
دراکولایه به بی و هستان و دوو دئی نزم ترین شه پوئی ئەم له
به رزترین تروپکی خوینم ده مژی،
ئه مهنسورانه وهی ژیلنه یابه مردن له خاچ دانه

که ناچه بی دیارنیه به سهر سهر مه وه بسور ی و
ئایه تی شیعره کانی من له بهر بکاو بکه پیتته وه لیواران
هه زارنیکش دیار نیه قه لای ماندوو بوونم بباو
بیکا به مه قسه له ی برسیه تی ئیواران..
ئه مانه هه موی ئاکری رقی منه، شکایه تی خوینمه
شکایه تی دلنیا بی و ئومید مه.

من ئه ی سهرابی سهرانسهری ئەم زه مینه
دلنیا م له هاتنی خۆم... دلنیا م ناپه پیتته وه
دلنیا م له وهی که تازه لولاقی من بو له شم ناگه پیتته وه
روخساری ئاویم هه نسکی ئومید ده به خشیتته فه زای یه کجار به رینته وه
دهنگی هه نا سه م مژده یه بو ئه و بیده نگیه ی له دهرونی خۆت شار دوتته وه
جولانه و مژده ستیکه بو ته کان دانت
خه ونیکه بو ئه وخه وهی که هه زار سانه هه لده کئی و ناره ویتته وه
توش ئه ی گیانه سهرکش و ته مه چره که ی سهرشانم
که ردونمان پیکه وه به نده و به لام و ویستمان زیندوه
سیرغی - خوری ته ورپزه -

به سهر شان و ملی مه ولانای دلنا هه لاتوه
خۆم ناده مه ده ست تا عونی بیده نگی و په تای دوو دئی
خوینم هه ر ده بی به مه ی چاو سوور بکا له گریان
باسی ته ختی میرایه تی گیانم بکا به سهر خۆی بیابانا.
هاکا هه مووشتی سه نگی خۆی له ده ست بداو ئاگر به رینته ره نکه کان
به فرورد ورد پڕوشه بداو من بېمه چه قی سه نکه کان
نیرگیله ی گیان ببلقینم، بیکه م به مۆرفینی دلّه ئازاره که م
قه لنه ی خوینی خۆم بکیشم، خه ونی نیو سهری هیلاکم داگیر سینم
پنکی چاوم بخۆمه وه
ئه وساده چه دوا سنوری مه له کوتی ئه و فه زایه

چ شتی له سهرکیښی نه وسه رده مه بهر زتره
چ شتی له بینایی نیستای ته مه نم ساف تره
نه سبی سبی نه و نه شقه ی من .. پروانه
چو ته سهر کام که پکه شاخی بهرزی میژوو
وهکو نه و ناسکه که سکه ی له نیو رهوزیکی سهوزا
هه لیده نه ناو سه حرایي
گورانی بو بیجوه کانی خنی بچریت و
شیت بی له هه سرهت چیا بی
شمشیری دهستم ده بیني چو ته ملی کام نه هه نگی ده مامگ دراو
هه لوی دلت نه بینوه له کام دوندی مه زنی خوی مه لاس داوه
بیابانه .. هه میشه بیابان
له من نیچیر له ویش راوه !

هه موو شتی چاوه روانی مه له دهکا له دهواری رایه کانم
من دوو بالم
نیوه ی دلم بنیات و نه شق و نه وین و سه رخوشیه
نیوه که ی ترم رمان و نازاوه و خه هت نوښیه
له ناو شهوی بیابانا له که لثم که ردونه تاله
هه موو شتی له بوونی من نارازیه
بالیه ی شیتانه یه و تروسکه ی شه مشیر بازیه

من دوو بالم
بالنیم له شی ناسکی بهر مانکه شهوی کچنکه شه هوهت دلی ئی سه ندوه
بالیکیشم کافوری بیابانکی شه هوهت کوژه
نه خسه ی فرینی یه کجاری له ریشی خوی هه لکه ندوه
نه ی بازرقه ی دهرونی من تو دامرکانت بو نیه .
کی ده زانی من له کام تروسکه ی نازارا له ناوده چم
له کوی ی مهرزی بهر که گرتن له دایکه بم ؟
چون له پویه ی چیا ی شیتیم وه خوار که وتم ؟
نه وکاتانه ی هه موو پو لیه ی که شی برین داده مرکین
ده بنه خو له میشی بهر بیت
لی بیابان ده تو یته وه و گیابه ند دهری
منیش ده که وه نیو چه قی ملیونه ها نار هزوی شیت

خه نجه ری لولاقم له کالانی ئەم بیابانه دەرده کیشم
 به ناو پانتایی راده کشیم په نجه ری بوون ده خه مه سه ر گازه ری پشت
 سهیری خه ونه کانم ده کهم دلم ده گری و ده تویته وه
 وه کو سموره زیته کان به به رچاوم راده بورن، توزی خۆم له بیرده کهم
 له م دونیایه که تاوانی وه کو به له میکی پیروژ به به رچاوان ده خولیته وه
 ئەوسا کێ ده زانی که من له نیو بیابانا ته نهام و
 له ته نهایی ده بیه شای غه ریب و نادیاره کان
 شه مشیره کهم وه پسی به له به رجه سته ی خۆمی دده م
 ته خته کهم برینی له شه و، تاجه کهم سه رکیشی گیانه ده بریقینه وه
 تاوانکاریش ئەو مه سیحه روح پاکه به له تابوت دهریده هینم

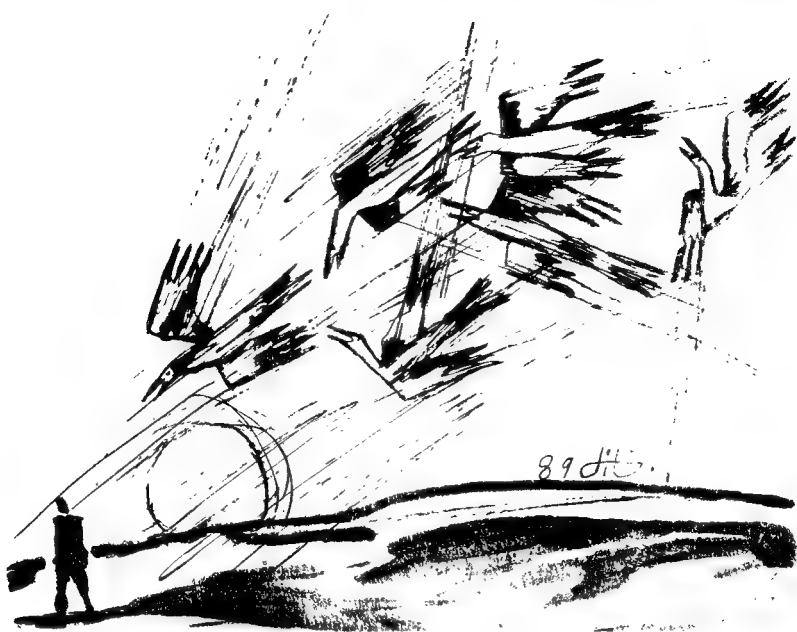
له خاچ و میخکۆبی شه وانی پر نوپی خۆمی دده م
 ئەی خوای ئەم بیابانه چۆله که چۆلتیه له کوپستان
 که چۆلتیه له ساتی دوا ی ده ست لیکبه ردان
 که رمتره له مه ودا ی نیوان دوسینه ی ئەوینداران
 سارد تره له ژه هری قسه که ده پزیته ناو دره ختی به هره داران
 له مارشی پرسه و ته رم ده چی
 ده با هه رچی مه رگو چه م وپو باره به به له تینویه تیت که م بکه ن
 لم به ندی به ر پی ی ته مه نی چۆلم بسمن
 ئینستاکه سه رم توپیکه له مهیدانی مه رگ و سه رکیشی ده خولیته وه
 برومیتۆس منم، به لام ناگرم نه دزیوه

بیابانیش ئەو دره نده به که دای تیزو که رده لول
 له هه ست و سینه م گیر ده کلو خوینم ده خوا و ده خواته وه
 که رما وه ک کروسکی ده ریایی دهیشواته وه
 من قه ره چی چۆل نشینی ئەم هه وارم جوانترین گۆرانی و بالۆره ی خۆم ده بینژ
 جوانترین شیعی خۆم له گوپی خه فته تی میژو ده نیزم
 بلسی مردنی خۆم ده کهم بو زیندوویم
 هه موو شتی له م بیابانه کۆله سه که
 له قاوغی نیو کبی دا له خاچ دراوه
 من و به ردو خک و خۆل و کرمی ناو خۆل
 به ک یاسا هه مانده پیچی

دیلین به دهستی مه‌داری یه‌گد گردیله‌ویه‌ک مولکئول
 منو شیعو مه‌زنی و شاو هه‌زارو دوّم
 من‌وخوّم، هه‌ربه‌ته‌ن‌ها یه‌ک یاسا ده‌مانخاته ده‌می خنکان
 ده‌مانخاته ناو مه‌له‌وانی قو‌پو‌چو‌م
 ده‌ب‌قی‌ژینه‌ نه‌ی ویژدانی مه‌لاوی ئاره‌زوی پا‌کان
 نه‌م بیابانه له‌ زمانی هیچمان نا‌کا

نه‌م بیابانه شه‌وی در‌ی‌ژی ژیا‌نه !
 له‌ پانتایی نه‌م بیابانه ترس‌بارده‌ا وه‌ستاوم
 وه‌کو شه‌وی که‌ بیه‌وی به‌رله‌ با‌ب‌گری، گو‌ی بو‌گورانی خنکان رادی‌ری
 یا به‌ له‌می‌ک ره‌نگ ب‌کا که‌ ن‌غرو ده‌بی
 قسه‌ له‌ده‌م سه‌ره‌مه‌رگی هه‌زاریکا بقوز‌ته‌وه
 یا له‌هه‌وادا باز بداو له‌ چه‌قی ئاسمان بو‌ه‌ستی

له‌ تاو هاوده‌می بال ب‌گری
 وه‌کو شه‌وی عاشقی رو‌ژبی شه‌وب‌مری
 ئاوه‌ه‌امن له‌ ناولم‌دا پیر بو‌ویم و ته‌مه‌ن‌به‌سه‌ر ده‌چی.
 له‌ پانتایی نه‌م بیابانه ترس‌بارده‌ا وه‌ستاوم
 لیوه‌کانم گیای تینویه تیان ئی‌رواوه
 چاو‌م ئاوه‌دانی مه‌رگباری ئی‌نیش‌توه
 پی‌یه‌ کانم موی شه‌که‌تیان ئی‌ها‌توه، چو‌ئی هه‌ستم ده‌س‌پ‌ته‌وه
 ئاوه‌ه‌امن ده‌که‌پ‌یمه‌وه پس‌دانی نه‌م سه‌روشته مالیخو‌لیایه
 نه‌و سه‌روشته‌ی منی زو‌ر به‌ سه‌ختی هیناو
 به‌لام زو‌ر سو‌کو هه‌ر زانم ده‌ک‌پ‌ته‌وه.
 ده‌که‌پ‌یمه‌وه یه‌که‌م زی‌ره‌ی له‌ دایک‌بو‌ون.
 وه‌کو شه‌و ساقه‌یه‌م ئی‌دی که‌ تازه به‌پو‌پ‌وده‌بی
 به‌رتیری ته‌مه‌ن ده‌که‌وی بو‌خه‌ره‌ندی بی‌سه‌روش‌ون.
 نه‌ی سه‌رابی بیابانی مه‌رگ نه‌ی چه‌وی داغ
 ئاسو‌ی نه‌م ئی‌واره ب‌گه‌وه مه‌هیلنه‌ چیت‌ر ئاواب‌ی
 با‌هه‌ر له‌شت خو‌یناو‌ی بی

که زی ئەم خۆره تاوه راکیشه و با بێته وه
 مه له کان بانگ که وه باد و دوباره گۆرانی ته نهایی بچن
 من بیزارم له ئاوابوون.. بیزارم له روژ به سه رجوون
 بیزارم له هه زارچار مردن هه ر بو ساتی له دایک بوون
 گۆرانی له خوینی مندا هه لێهینچه
 ئەم که ونه سه ره و ژور کاته وه بو تروپک
 شه فەقی له سه رم گیرکه تاریکایی ئەم زه مینه کور کاته وه
 دیوه زه می - راسکولینکوف - ی ناو دلم بێته سه ر چوگ
 له شم بوته دوو که رته وه
 که رتیکی کیلگه ی وهر داوی نیو ملی هاری بیابانه
 که رته که ی تریش هه ست و نه سه ته، خۆرو خه ونه
 سندوقی ڕوگ و خه فەتی که ونه
 من ئینستا نیوهم بیابانه
 نیوهم که ی ترم به گۆرانی و گو ئی لوئیس ئاوهم دانه
 من بالنده ی ئه فسانه ییم راستیم له نیو باله ناوه
 من نه بوونم هه یوونم له دلم ناوه
 ئە ی (وانی) نیو ملی بیابان
 وهره بسی گیابه ندو ره زی سه و زو سورم بو بکه
 بسی جه تکه لم بو بکه... که لای ئارامم رزیوه

من بېزارم له وسیمایه که وک مردوی هه لوه ریوه
 ئه ی بیابانی ئاوه دان به سه رابی شین
 تو له وهرسی چنراوی
 یا له داوی دریزی مهرگ ؟
 کی ده توانی له خوارکه و تننا بگابه ناو سیره ی ئاسمان
 له سه رکه و تنیشا بگا به ناخی زهوی ؟
 کی ده توانی وک من نه رم بی به رد ئاسا
 ره قبی وهگ رومه تی منال و دل ئاسا
 چه زم ئیه بهر له مردن په ی به ماهیه تی خوّم ببه م
 ویرای مه له جوانه کانی - عه تار - که وم
 پرسیار بو خاتو هو دهودی خوّم ببه رم.
 ئای چه ند سه خته ، چه ند گرانه ژاله یه زه هری هه لایه
 بونی شهر و پر سه ی مهرگ شیعی ئی دی .
 ئه سپی خوّم تاو ده دم تاو ده دم
 چه ند بچه نیو ناخی ئه م زهویه خیاوه
 ئه وه نده مه ست ده بم
 تاتووشی سازنی هه ست ده بم
 من ده بی بگه مه ده ریایی
 ئاوازی خه می خوّم بگه مه بارانی سه حرائی
 موری ئه و برینه م ده دم له قزی تو
 دهیده م له به ردی گهرم ، خاک و خول
 سه رابی ناو دونیای چول و هول
 له شی من دووله ته ، له تیکیان هه رشه وه و ماته می وسیبه ره
 مانگ گیران ، روژ گیران بو کاروان رینه ره
 له تیکیان هه ر روژه و ئاهه نگو هو نراوه
 باران و گوله که نمو کوستان و هه تاوه

* له کۆریکی شیعی دا که له سلیمانی سازادرا ئه م شیعه خویندراوه ته وه

دلشاد عبدالله

باو باله گان

با سحر نئی، ئیواری
سیوی نه که ییوه، نه دره وشاوه
ئهوهی دهییا که لا که لا به مردوویی
دینه وه بهر ئه و مالانهی هینشتا به بیان له درگای نه داون
دینه وه که نارو که شتمان دوا ده خه ن
پنم وایه، ژن و پیاون
شه و روژ
ژیان و مردنیان تیکه ئی یه که بووه
له و لاشه وه، ته پله کان نووساون
رم ماندوو

وەرزه کان پټکه وه ده ژه نرین
 ئایا من خوا وه ندن ؟
 که می له ئاو ی و به و قه وزه دلته نگه وه
 له بن ئاسمانی ده بریسکینه وه
 زپړوی شه می بال هرزاو ، روخانه ی جی ماو
 سه رخوش و به رزو فراوان
 له و دیو ی ئاوه کانه وه هو ز ماندو وه
 قوربانی له به رده کان دا گولاله ی شه رمون
 رهنکه کان ده پړپنه ناو یه کدی
 ئه وه ی هیه داپو شراوه ، شین و داماو
 نه ون خاموشی کردو ون ، زه نگیان ده نگی نه ما
 له ش به ته واوی گرفت -
 ده ست کورته و ئه و عه یبه م پی دانا پو شری
 که له شیر ده بینن

روژ کوله گوناحیکی زهرده
 خال له سهر روومه تان گزنگیان ده مکاتی
 رهنکن له که رمیان ده مرن
 ئاو ده روا ، هر ماسیه و ئه ستیره ی خه میکه رزاوه
 منال هر له بهر ئه و ترسه
 ده ئی سیون له سه به تان
 ده ئی خوشین
 به فره ، ریکه وته بایه ، موسیقا له که لم
 بلندو نابینا ، شه پقه ی لاره له جوانیان
 لیو ته نک ، به کویری ده بینن
 هه ناری ژنان ده نکن ، له که رده نان ده ئی خوړن ئاوا ده بن
 ئاو هه لده ستی ، لیواو لیوین
 جوانی له خوی ده بینته وه و به خوړایی به ژنه کان وده نووسی
 ئه و له شه ئاو یکه نه مدیوه - ماسیه کان وایان ووت - ئه و رهنکه که میکه و بی ئاوا رزاوه

ماسی نیم
 نه و ئاوه ئاوايیه که سه رسام
 که رایه، ترس گرتوو
 نه و خوش ناووتری
 چوار فریشته به و بایه دین، به و ئاوه
 نان له پێشتم داده نری ! بیخۆم
 نه ویش ته و او ده بی، نه یخۆم
 جوانی جارانی نامینی
 له سبحو نوکته ی با ترساوم
 گوله کان له بنی بالوعان، له ناو حه وزه کان دا خنکاو
 نه به رزم نه نزم
 ئایا من خواوه ندم ؟
 زێڕۆی شه مسی نه و چه ند ساته کورته ی ماوه
 پیاله ی ژه هره و به ترسه وه و به تاسه وه ده رژی
 باله کان ئاسمانیان بلنده
 باله کان تواوه ن
 خریان که مه وه فرمیسن
 برژین، به یکه ری گریان و چی تر نا
 خه ونه و بی ئارامه : ددانم : داریکه کلوره
 گوژی پووچن غلوره بنه وه
 سموره ش پیتیکه نیگه ران
 بکه وی دوانه
 هه لقوژته وه میمیکی سامناکه و به مردن وه ده نووسی
 کویر نیم، زه ردو خه ییون میوه کان
 میوانم نزیکه
 هه ناسه مان که فی ئنیشته وه ئالوژی یه کترین
 مۆمیاو ماخولیا
 نه و ئاوانه ی ده گه نه روژئاوا
 گه شتیان به شه وی گرانه و که س نادوی

پیاوان در دوندگو سهرگهردان، سهرگهرداو که وتوو
 به په له و به هه له داوان، ئەو ریگانه هه لده بژیرن که ری نی یه
 زرافو بی په یمان
 له په نجه رانرا هه لده کشین، کێژو بی ئاکام
 ژنان دین، ته و نیان تونده
 شمشالان له دۆزه خێوه ده ژده نرین
 خوله پوکیان نزایه، کوکو ئاماده
 گونجان و نه گونجانیان نی یه، ئەنجام و بی ئەنجام
 فرمیسکیان به ده نووک و به که سکی ژیا نی واهه لگرتوو
 با نه یخا
 هه و اش ماندوو بووه
 په نجه ناچنه وه پال یه کدی، په رش و بلاو
 ئەوه ی هه بوو رژاو ئەو مامزه ده ئی پایزه وه ریوه
 له و ئالوزیه و به و وه خته رهنکه بزره
 گه شته که م بزره
 من نیم - به و باله دزراوانه وه - لالم
 کاته کان هه روا به خو پایی نارون
 سووکن. به و حالهش هه رانا بوورن
 دوا ی ئەو مشت و مرو گرفته و له گهل ئەوه ی مردن
 پو پینه یه کی سووری گه وره یه
 که چی کات هه ر ماوه.
 ئەو دهنگانه دهنگدین
 باغن به و پایزه مه ستن، کوتره شینکه ن
 له و دیوارانه وه ده ئی ترسن دهفرن
 ئەو دیوارانه به یانن
 له سه رخوو له بنه وه پا ده روخین، شهرمه زارن.
 پاشماوه ی داوه ته و برو له یه کتری گیرن،
 مال چولکراو، له نزیکیان دا نابینرین
 شه و به جوانی له ره گه وه دهنگی ده هات

چاو گهرم و داخراو، روژن نه هه لښ نه ئاوا ده بن
عاره بانه ی مه ست و خومار، له بن ئاسمانی دین و ده چن
قه شه نوو ستوون

منالان گازیان له و سیوه پایزی یه ده گرن
نه و سیوه ش له بن دوان ده ئی سیجره
نه ده خوری و نه ده چینه وه ناو سروشت
له و دیوی ئاوه کانه وه

زېږوی شه مسی هه لویه و به هه وه مس با ده یه وننه وه
ئایا من خوا وه ند م ؟

لیوا ره کان لیره زه نه قوته ن کاسیان کردووم
له ولاشه وه گورگن برسی و نه و ئاوه یان به سام راگرتو وه
موسیکا له و روژه ته ږه ی پایزی دهنیشی
ده کری و نه و ساته ی له ده روه ی ساته کان ده روه وشینه وه
ساتی که بال ده جولینه وه، ئاوگ سه رده که ون
روژ له هه ناوان و بی پایان ده ږی

ساتیکی تیکړاو به رده و امی وا: به و پی یه زیوینه و نزیکی با ببینم.
ببیس م

نه و گورانی یه ی له منالیه وه بزړه و ناو مید
شه پولیان له و بلندیه وه بوه ستی
من له و ی نیم، نیم

ماله کان نارېکن، هه لو بغره
نه و ئاوازه و مخته بالی له ئاو ی بدا
گه شتوه زورن

نه و دی هه یانه ده یدنه گه لا
گه لاش ره گ ره گ و نیان ده کا
بو نیان با ده یبا، جه ږه یان به تال، موویان و هریو
هات و هاواری ده ریواون، ناگه هانی ئاو و زاله
ژن پیکه وه
بیواو پیکه وه

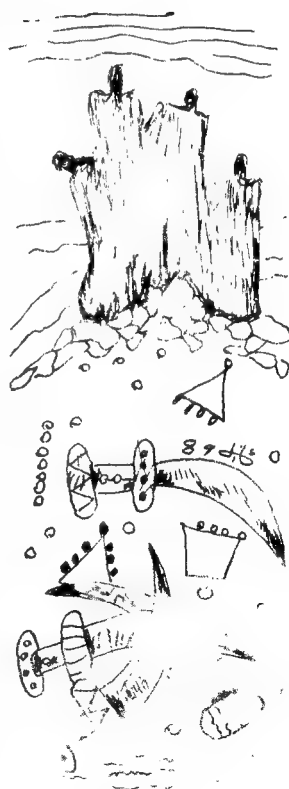
ئهوانه ی مردوون، له سه ر پشستی با
 بهو ترسو ناهه مواریهش نامادهن
 ریکه وم له گه ل با، نارپکم
 مل بنم، هه لو نافرئ
 باله کان که لیم ده بنه وه به له سه ن
 کافووری منالین له سه رمان جی ماون
 گولن له وه سه ره وه سه ره ورو نائومید
 هه لده وهرنه ناو ئاسمانی
 بوئیان ده مار ده مار سه رگوزشته ن مردنم ده به ن
 گه شته که م دوا ده خه ن
 هه چه ندی بووتریم مانام ئالوزه و بزرم
 هه لو نیم
 زیرو ی شه مسی بهو پوژه نابینرئ
 نه ناشیرینم نه ده کرئ جوان بم
 چوار فریشته پرده کانم ده گوازنه وه
 نو یزیان که رمه
 ده بینم
 ده نگه کان ده بیسم - که ده نگه نی یه -
 وورته وورتنیکی بی ماناو به رزترم و بال دزراو
 تاریکو روونم تیکه لاو
 نه نجام و بی نه نجام
 که چی نه وه به تو ده لیم: ئایا بهو حاله خواوه ندم ؟

گوژانه وهی سه رچاوه گان

■ نه ژاد عزیز سورمی ■

■ (..... ؟) ■

به خره بای کوچ هاتن
داگیرسابوون شهوقیان ددها...
به بای ناخیان
هه لده بوون و ده کوژانه وه
به نلو دله پراوکی ی سه رده می
هه وره نلو تی نه زاوه کان شوپوونه وه،
شیعریان به پیشن که وتبوو
هاتن کورتان بو کیچ بکن؛
کاغه زی سپی بخویننه وه...
تا که یشتنه وه سه ر ساغه !
نه پیلو، نه ژن
پرووی خوین نه بینیه وه.
و مختی گوپیان هه لده وه،
چنه پیه زده خه نسه ری ژه نگاریان لی به دهر که وت،
پیلوان !

■ مۆدلىيىنى

پووبارەكانى دۆزەخ
 لە ژوورى گريانهوه دىن
 شوينهوارى هيج پىگايى ديارنى يە:
 دا، پستان و بىلدايى پىليان تىك هەنگيشاوه
 تۆ هەر بلى و بلىرهوه
 كەس بە نرخی بلوه رىنیش ئاوپى ئى ناداتهوه !!
 كى ملى لە ئا و ئا و دە كرى ؟
 تۆ هەر بلى و بلىرهوه:
 (لىقورنو) نوقمى كويزايى دەريا بووه
 دانى لە دەمامكەكانت كرساندووه.

* * *

« ئای ئىتالىاي خوشەويست ،
 كەسى نى يە لە ، شەشە شەوى پاريس دا
 چرايەكى بو هەلبكا
 (جين) يش جوگەى پووبارى دۆزەخە كە يە
 لە ژوورى گريانى دانتي دەكاتهوه:
 هاوارىكى بى هودە يە
 تە مەنناى مەرگى دووه مە..
 « ئای ئىتالىاي خوشەويست !
 مەرگ كەنارەكانيشى پەش كردهوه....
 باسكى مێژوويان بىلادوه
 كەس نى يە سەرەداوه كان گرى داتهوه
 « ئىتالىاي خوشەويستم »

شوباتى / ١٩٨٩

ئەحمەد رەسوول پشەدەری

ۋەن بوون

پیش کەشە بە

برای شاعیر دکتۆر نافع ئاکرەیی

۱۹۸۹

لە لیڤه‌واری ۋەن بوون

سەرخۆشی ئەزەلیمو ..

بێ ئاگا دەژیم !!!

نە شاگردانی جالینۆس لە ئالۆزی مەژیم دەگەن !!

نە گۆشەگیری مەیخانە بە شابالی وێلیم دەگەن !!

جیهانی ئاسوودەیی لە بیابانی تاسەمایە

بەهەشتی بەختەوهری . لە بن نسی کاسەمایە

کە ی پەپوولە ی تەری بزه .!

لە داستانی کە یلیم دەگەن ؟!!..

بە پی خوستی سەرەپۆیی .. ۋەن بووی ناخم

زۆر وزەوێن !!!

کوا شیتی شلۆق ئاسا

پە ی بە خەمی وەك من دەبەن ؟!!...

که‌ی ده‌نکوله‌ی که‌ردانه‌ی راز .
له نه‌ینی ... زویریم ده‌گن ؟!!.....

* * *

له فرمیسکی ... «که‌نده دل‌وپ» ه . کوپه‌ی مه‌ی
به بی‌یه‌وه و ده‌نیم ... شه‌وانه بی‌ناکا ... !!
تاله مووینکی ده‌مینن ... هه‌موو جاری
نیوانی من و باخی به‌ی
هه‌رچی ده‌که‌م ... ده‌ستم به‌و به‌یه ناکا ... !!
چون وا به سنانایی ... !!
له سیحری دیتن و کویریم ده‌گن ؟!!.....

* * *

له‌به‌ر بای ته‌له‌زگه‌یه جنوکه‌ی بیرم
دین و ده‌چن ... وه‌کو گه‌پیده‌ی ون‌بوو
ده‌مینکه خولای شوخ‌یکی ژیرم ... !!
که‌ی چه‌زاده‌گری ... دلیکی کون‌بوو ؟!!.....
که‌ی پیری کوسه
له‌که‌ردی نیازو نه‌وای پیریم ده‌گن ؟!!.....

○
خالد حسين
○

روژا تژی

روژا تژی

که رم و رونی

که رده مهك هات

ته بارکرو

هه می که رمی و ئەف روناھی *

ته هه لکرت و کر ناه ده فی

هزر نه کی

کو وی روژی

یان روژه ک دی

دی بیژی من

تو بی ده فی

چونکه هه می تلپین ده ستا

سه رو پیا

دی تیک هه سویم

هند ئینم.. بم

کو ئەو بدهن

که رم و رونی

پئی ری شه که م

بو فی دی

لفی ژینی

هه ده دژه نی

○

عبد الخالق سه رسام

خه ونه
کيو پلکه

شاشه و کيلي خه ونه کانی
دووا ته مه نم
وهک گرکانی هه ناسه یوا
به ره و ئاسمان به ری ئه کا
چ ده سنارنکه ئه یگیر ی
که بازن و ئه نگوستیله ت ... توریسکه ئه دهن
وا ئه زانم به چنگ ئه ستیره
ئی ئه که ی
هاتم له ره ی سینگو مه مکت
له سه ر کوشا هه لگرمه وه ...!!
خوم دی وهکو میرووله یی
به سه ر گوئی کراسه که ت هه لده که پیم
جار جار وهکو خال خالوکه
به سه ر پشتا وهرده که پیم ...!!
بالم نه بوو بجمه وولاتی بی سنووری
سه رداره کان
بوینی له ته ک په نجه ی سپیت

له گهل ده ستارا ده گه پټم
دوینن ليوټ قاوه يی بوو
ووتم ده بی تام قاوه بی
خه وه کوټکه ی تازیمانم
هه لفرینن ...

نیمرو ليوټ له په نگره کړی نه کا
زور نه ترسم که په پړزی لیوی ووشکم
بسووتینن ... ۱۹۱۱ ...

که ده ستاری ده ستی به بازنت نه بی
شاشه و له بان شه و له روژا ...
نه تورینن ...

ده بېم هاره ... دړکی نیشی ساله کانم
ده نووک بړکه
ده بېم هاره گیان و جه ستم
له سهر یه کا کپ و سپرکه .

«پیره گان»

اسماعیل انور به رزنجهی

ته م ده بووه گلوره بهن، شاخ گری ده دران، چیا ... شه وان داده خرین، ته عبیر، له
هه میشه یی ده کهن، خویان، نه مانه تی پیره گان ده دهن، پیره گان ... نانوون، دلّیان به
ناگر ده سپین، ناگر چاویکی له ناو و چاویکی له م زیند و وستانه، زیند و وستان ... سنووری
نیوان ده نگ و رهنگ.

ده شتایی

نه شقی سی رووباره

هر شه وه یه کیکیان هه لده مژی

رووباری یه که م:

سوور

سوور

سوور

« پیرمه م »

ته م ده شتایی یه به خوین ناودیر ده کا

ته م ده بووه رهنگ، رهنگ داده باری یه سه ر دوند، دوند ده که وتنه هه له که سه ما، بانگی

شایلوغانی « هه تا مردن به ره و به رزایی » یان راده هیشتا، کیشه که قولتر ده بووه

به فر

نه شقی سی چیا یانه

هر شه وه و په رده یه ک:

چیا یی یه که م:

خه م

خه م

خه م

« پیرمه گرون »

ئەم بەفرە بە قوربانی ناودیر دەکا
تەم... دەگل هەنگاوی ژنان هاوتەریبە، دەیان باریتە نیوئاو، دەنیوئالۆزی یاندا چە ندین
لە زەت و نەینیی دەچینی، ئەفسانە ی گەوزین و هاوتەریبی دەخولقینی
زی

ئەشقی سی دورپانە

هەر شەو و هەناوی یەکیکیان

دورپانی یەکەم:

ئەفین

ئەفین

ئەفین

« پیرسیویدین »

ئەوزی یە بە بادینان ناودیر دەکا.
چیا قفل دران، بنار لە چۆلەوانی مارە ی برا، ئەو دیوێ خۆلە و دو، ئەو دیو بایە قووش و
سرودی بیزاری و بیداری، پیرەکان هەر بەخەبەرن، وەبیریان دیت کە ژن و میژد لە
بەهەشت دەرکران، پیرەکان... تالە رهشه کانی رۆژگاریان دەهۆنی یهوه، به دۆزهخ
ئاشنا بوون، ئاگریان... دزی، خوارد.

بازن

ئەشقی سی زەندە

تیشک

زەندی یەکەم:

تیشک

تیشک

« پیرخەل »

ئەو بازنە بە زێری رهش ناودیر دەکا

تەم بوو بۆن، کیشە یەو ئالۆز نۆژدە سەدە، نۆژدە دەقی فەلسەفی داخراو، نۆژدە
خەرهندی پر لە ئاکام و مەرگ و بێ هودەیی، پیرەکان هەر بەخەبەرن، کە پیرەکان
نووستن.. گوێ لە نەفخی سوور دەگرین.

١٩٨٩ / ٤ / ٢٤

چەند كورتە ھۆزان

بدل رڧو مزورى

۱- سۆيىند

ھەمى دەريا دى شلقىنىم
ھەمى ۋەلاتا دى بۇرىنىم

تهف په یقینت پندو سپه هی

دی جه مینم

دا بکه مه ستانک و سینگی ته یی به فرینی

پی ب نه خشینم

پی ب نه خشینم

۲- مه تین

مه تین مه تین

نه فروکه ...

کوفه نده کا بوشه

همی زافانه و

بویکا هم میان

دبیژنی

«برین»

۱۹۸۹ - دهوک

۳- خاتم

خانما من ...

ل روژیت زستانا سار

دناف روندکیت گهرم

دیته وه ریچم

ههر دبارن دبارن

ل روژیت بوهاری

پر خوهش

دی من بو ته نیرکزو بنه فشن

۱۹۸۶ - جلولا

۴- نه وړوز

ګەر ...

ته یرو ته وال ل هیلینان

نه مان

نیچیر فانین خوشیان

ل دیف هه لبه ستان

به زیان

ل وارین خوشتقیان

وارین باب و بابیران

نه فیندار دګه ریان

هه لکه ن چرایین ټاګری

ل سه ری ګاره ی و مه تین و سپیان

نه وروزه ل واری مه

۱۹۸۹

۵- من بیننه بیراخو

تورینامن

ده می دبینی بریت قازی قولنکا

ل نه سمانا خو دهه لاقیژن

پوندکیت پیروز رویت دهیکیت

شه هیدیت وه لاتی دنه خشینن

ده می دبینی

شوره شکیره کی فه له ستینی

شوره شکیره کی وه لاتیت بن دهست

ټار - بی - جی

ل سه ر ملا دګرتین

من بیننه بیراخو

من بیننه بیراخو

۱۹۸۶ - مویسل

لاوکی دمدم

○ خالد جوتيار ○ « بۆ ھەردوو ھونەرمەند ئامانچ و ھاوتا »

دمدم دەقى سەر زارانی زۆرە، کارەساتەكە خۆی لەگەڵ جەوھەری
بیرکردنەوھیه. بەلای منەو ەكەلەبوورو ھاوچەرخیتی چریوونەوھى بینایی ھزرە
لەرووداوی ریشەقوول.

ئەو چەند دێرە ساتە بێزارىەكانى دمدى خۆ من وەك بیرو لیكدانەوھو مەرگیش
پى دەلیم « لاو » بەلام ناکرێ بچیتە مەیدانى پیشبرکى فوکلورى ... !

ئەمشەو دمدم چەند بەسامو مەرگی ئازیزانت غەریب
کۆستى ئیمەى سەرگەردان و ... زایەلەى مەرگی ئاواران
ھەور دابارییە قەلا ... چارەنووسا نادیارى مە
خزا لیژایی زەمانى ... خانو پابە ...
مەیلی سەربردان کرانە سەرگوزشتەى تەمەن پیرە
دراپن کور گەلو .. پیرو زاروک و ژنان
دەریننەو ەكەلە کورەى ئاکرێ خەمان
جى ی ژوانى لە کێژوکارى دمدى بوە
حەسرەتى زەمانى
دھایی خانى من ھایی
خانى دەست بەسەران درابە وەرە زەمیندە کێژولە دەندان

دهست به شیران به خه نجران
 ده چنه وه ری بی کانی بی....
 سه رو که زی رهش داگه پان
 گوژه له شان.. له که یفی پیرو شه رکه ران
 دهنگی ئه وان کیژده کوردی دمدیان، له گویی من چه نده خوش دی له به زاری قه لایی
 دینه خواری

به چریکه ی بالوره و لاوکان
 دیسان پایزی خه مان له منی ئه فینداری به له نگاز
 چه ند به کول و کوفانه

شه ره کی که له گران ده که وته قه لایی به برین
 له کورکه ئی دمدی ده بو وه تان و هه لایه
 وهرنه زهینی که نیشکه دمدیان، ده ئی دهستان
 نانێ ئامیزی، به دهنگه کی به جه وه هر گاز ده که ن
 خانی.....

خانی خانان میری مهیدانی، خه نجره ری روژی ئی قه ومانی
 حه رام بی لیمان چاوئ به کل دهستی به بازن
 شه وه راموسانی ژوانی
 با نه بینه وه سه ری کوستان، لومه ی عهبدان که له گرانتره
 له عه زایی قه بری
 ده تو رابه ماتو نرانی خانو
 مردوی خه لکی مه به عاله می خه و ئی که تینه

روندا چاوئ خو دهینه ئاها کانی
 مهرگی به که سه ر بو ئه وان زه مانئ بزر

* * * *

خانی برادوستی... ده هاته وه سه ری مهیدانی تانی ده دا
 له کورکه ئی، ده یگوته کیژ و لآن، پیره دایکان
 له که ل دی به برینی خو دوايمه
 خانی شه ری بم، خانی جوانان، خانی خه مان

دنيایي به مردن بو څه لکي قه لایي پیره دمدی
 بکه مه به هه شتی روژکاران، زامی یادان
 هزرا من گه له دووره، جوانی هی دلی من بوو
 کوست له نیمه ی سهرگردان کرانه

* * * *

وهره خانو با پیکه وه بکه یڼ رایان ته گبیران
 له شکری نه یاران له مه ییان گرتیه ئاو ی کانیان
 هه وری ره حمه تان خانو
 گه له درهنگ به سهر هه واری فه قیران ده باری
 هاواری خرمو دوستان له مه بویته کوستی مردنی
 با چیدی څه مان نلویینه سهر که سهری
 وهره با پیکه وه بمرین زه مانه ی مهرگی تیکرایه
 کیانی څومان بکه یڼه وه دیاری لو ئه وان روژکاری دوور
 زه مانه ی پر چه زو ئومید، داستانی پیره دمدی
 بکه یڼه وه رازی دلان.

* * * *

نه شه وه نه روژه ته مان ده یگرت به ری قه لایي
 هه وری سپی ده بوونه وه کفنی دمدی رهنګین
 شهره له کوچگو چه په را ماله دمدیان
 گه له به سام ده هاته بهرگو ییان هاواری داکو بابان
 هه ناسه ی زاروګا
 سه دای مالنوا یی دل به ران... خرینګه ی خرڅائی بوکان

داک له پیش کوران... زایه له ی دهنګی غه ییبیان
 سه دایي دهنګی غه ییبیان
 ده که وته مالان... مهیدانان
 مردنی سهرشوران ترسنوکان. بی به ران
 زیان هی میرانه به هاری ته من له مه بویته گری ی زه مانې

دهايي دمدمو هائي
 خانمان له مه يان گرت سهری بورجان، وهرن باپيکه وه بمرين
 زه مانه ی ره شېبه له کي مهرگه
 با خو هه لده نيه وه دوئی نه مانې به رامېهر به ردی شمشيرخاني
 مهرگ بارامان بيچي. مرازه کان ده گه لمان.
 قه لازمه جوان بووی. هه ر بيه وه گورستانمان
 نه گهر رييواری زه مانه سهری ليدای، نه سپه کانمان دياره
 سهره کي کانين بده.
 پارچه گوژه شکوه کان ئيسکی کيژه دمدميانه
 بوئی دلداري که لاوان
 ژواني دلداري که لاوان
 ماچ له سيپه ري که لاوان
 ئيمه چه زی روژگاري ترانواوين، ويرانه قه لای ثاره زوو
 نه مشهو سهری له خه ونم ده
 ده فه کانمان بنيره وه، با شمشيره کان ژهنگ نه گرن
 باسوخمهي سهر مه مکي کچان، هورهي زه مانه ی ئي نه دا
 بالنده کاني دمدمي سيپه ره له وه مه يتانه بکه ن
 رييواره کاني دمدمي ئيره سهر گوزشته ی مهرگه
 ئيره کويستان و گه رميانه، له په رگه ی ماله کان خانو گالته راوه ميژوو ده کري وهرن
 بالنده ی دمدمي نامه ی باخه لان به رنه وه پيمان بلين کي له ماله کانمان ده زی.

* * *

چاوی سينووريم که وت په نجه م به گلوپه که وه نا
 مورتور به تي خوا وه ندیم بانگدا
 وه شاندي ته ماشام کتوپ ساردی هاتنی
 مردوو کان ده ستیان له به رو باخه ئي نه وکيزانه ن تازه ده گه نی

ئاژن

بە شىكى جامە يىكە

چاۋى سىيوورىم كەوت
پەنجەم بە گلوپى ھەوشى ئاسمان وەنا
موتور بە يى خواۋەندىم
پەلكى سىبەرى فريدا
وہ شاندى تە ماشام كىتوپ ساردى ھاتنى
زەيستان دەستيان لە باخەلى خەونى بەتال

ئاژن

چىاي لە ئاۋى كاكۆلى ئاۋەدانىيان
خۆل ھى ماسى نە خوش
رۇخ بلوئىشى تىكە لىكردن
قەترەسى لە ئاۋ پەنجەرەى پەلكانى دەريايىكى باز نە يىدا كچىنى دانا
تەنيا كوۋفەك ماۋن
بەبە تانى مەزەداران داپوشراۋن
فەقايەنى مەن بىز كىشى كىفان
ئاۋچاۋى كۆرنەبوايە
بەلەشى نە رموشلى كىژان روشكەنە دەبىۋە
خىتوكەى خاۋى و لاسكە لاسكى شىلبوونىانى دە دان
خووسانى شەختە تەكىنى خۆلى رىدنىم

سەباح رەنجدەر

سبه ینې چکاره ساتنیکې په ناداوه
 کینا تامه زړوڼی لودلده دا
 که نجیتیم بووه کرده خوځ کانیځ خوځ لیده خوا
 له بن به ربوونه وده ی بارانیکې نابووت ساتمه ی با به ژیرداچووم
 روونکې بانې سیسارکک څه وونیکې ته واونه بوو
 به ندوځینی به فری که رمی دنی خاکی به ست
 مهل چه لگرته وه
 نه یتوانی که وشه نی جینپیانې ببه زین
 خودیکې پنی تیفریدان و باسخوون بوو
 نه وشه قامه ی نیوارانی لیزه رد ده که ی
 واق وړمانی روژ

هه تاوی زستان هیشووه دروینیکې به ردایه وه
 دره بای شهرمه نده یی هه میشه یی
 سینه ری رهنګه هه شتیش
 ددانم که لیوون
 چمکی پړ دینی مردووان ناوی څه ونيان هه لگرتووه
 باعارد جاریک دیلی به فربې
 مردووه کان سهرمایان دهبې
 که نجیتیم شه پوځی بوو له روخان شکا
 رمانم له ناوی دیل

لیرامینه
 غاردانی عارد دانیشتنی سهراب دامانی سروشت
 لیچایی هیلنجی بیناګای سهرده م
 له پیزه نی تنیه پړین و که یشتن به کچی ناوی
 بهاتبا کوړم نزم بوو هه ویزده بووین
 نا
 به تی

سه نګایی به ردیکم پیرانه گیرا
 سینه به پرتبوون ماوه ی نه دام چاوګه رمکه م
 له بن پیستی فریشتان میلی کاژپری ته مه ن گیره
 کوړان له کاریزان

سینه‌ری که سیره‌ییم نه‌ونده چاله‌به‌فری له په‌نجه بازی هه‌لم خوساند
 شه‌رکه په‌کی مانگو نه‌ستیران هه‌ر نه‌قه‌وما
 ئاوه‌دانی ئاوبی من و سینه‌رم له‌هاواره‌تای نه‌گونجانیان دهن
 کیژینی خاك کورینی ئاوه‌پیریوون یان مزگینی زانیان پیریوون
 له‌شه‌و شکانیاندا شه‌وه‌لووکه‌ی که‌له‌بابی زیزان نه‌یکروشتن
 نینوک له‌دۆزه‌خی ئه‌وان دده‌م ده‌چمه‌ دیدنه‌ی خوم
 چیت به‌خوت کوت
 خو‌هه‌لقولان مونج و ئاوه‌رتیکچوون خواژماردن
 نه‌وژنه‌ی له‌ناو هیلکه‌ی شه‌یتا نوکه‌کراسی هه‌لمائی
 زگی دانا

مومیلینک ده‌می ده‌کووتی
 تاقمه‌ تراشیکیش ده‌شوا
 ده‌سته‌کانی له‌عاردی ده‌خشانند
 له‌ناو په‌وینه‌وه‌ی خو‌ی سپی ده‌بریسکایه‌وه
 گلویی خواش چلکی لیله‌ده‌بوون
 په‌لکه‌میوی هه‌وشه‌ی مه‌شایه‌خان
 پووشی روژ نووستووی شه‌مسه‌مه‌کووران
 داره‌یازه‌ی که‌نجیتی من
 پرچی شاخی ئه‌م بوونه‌گونا‌هه‌رووهات
 دیاره‌سه‌رابی زور لیبریسکانیه‌وه
 خوائوی ته‌ماشای به‌رامنه‌بوون سپارد
 خه‌ون ده‌یگین

تریه‌ی کووتانی گوپال
 له‌دواین پیچی نه‌وبیر رویشتنه‌م ده‌کلته‌وه
 به‌رده‌پیرۆزه‌دانی که‌متیلان
 نۆره‌تای ئاسن له‌که‌شکه‌ی من که‌فیله‌ئدا
 نه‌ویان هه‌ل‌دیران ده‌ستم له‌بژی ئاونا
 فرییدام

ده كړی كۆره وشارم په نجه ی ئه سپیكی ئاوبی
 پرچم دارستان موكناتیس
 به سه ریلایی تۆزی ناشتنی ئاوده تگی رسینی
 ده نووکی سه مه ندره باخچه ی چه ندمه تری مالان
 كوله ئوی كۆنای پهری به خشنندان
 لاته روکی گهرمایي چنگه ئاسنی به رهنه گه ناشی له بای مراییاندا
 ئلویش گیای گیری تیرواوان
 نه نی ده چی خوشه ویستی خوویکی شه رانه
 چیتیده چیت داویك له ته ماشان هه لایی
 مای ئاپوره سه راب پابه ندبا به نده رگولم
 په نجه كنم جومگه ی كه وتن
 له بن خووری بیره وه ری سه رمام بووه
 ده نومه وه
 چوار دارم به كۆلانان رابوو
 به چیمده كه ی به به ږیكردنی مهرگی خوم رانه گه یشتم
 گلوپی نییونه كه چاوی رهش بوو
 دانیشتنی مانگ
 ترپه ی پی هاویشتنی بو قی ناو جوگه ی خوشوشتنان
 نه وه ی لیجیما

بیلوزی پیلوانی له ناو خوین گرتنی هه لځست بوو
 خودوواند نی ژنه ته مه ن كه و تووه كه
 شه رمه نده یی خانه ی مینه ی خه و لیځست
 به فري خوویستی رزی شه هوه تی داگیرسان
 نه وكه ناریکي كورت بوو سینه ری وی نه گرت
 روژه لات بوورانه وه ی ژنیکی ناشیرین
 میژووه لچوونی به تالگرد
 په رتوونی چلوهروانی له كه وانی نیوه ند هاویزی مردندا
 ده سته مویه سه ره تا بییه كانیان
 له ئاكاریكه وه بو ئاكاریکیتر نارد
 ناكوکییه كانی کوتایی رووتبوونه وه

بۆملوھیی نییە خوینجگیری رهشایی پشت خۆرسککه ی
که رمایی ئیسکی مردووان شهخته ی ریکه وتیان به هه لدا
بیوانه ی پشوودان بگره

به نجه کانت په نجه ره ی ژووره کان
زه ردوویی رهنگی ئاشکرا کردنی تیگرتم ماسی ناو ته نکه ئاوان
په نجه یان له بن سامانی ئاو راخستوه
په نجه کانی هه وری ئاو تلیشه به رد
فره فپی بانی ئاورونکه تیکمه ددا

له ناوله رزه ی روچووندا شه مه نده فهر گو له به روزه ی میژوو ده کرتینی
تۆزکالیک نه رم بباره که نجیتیم که چه رو قوریه ییکی قورینی چا
سو پس کۆلکه کریستاله که
ئه و بایه بو شایی

نیشتمانی راکشانم له چله ی مردوویکی سوسه نه کداری ددها
که لیک شت له به ستنه وه ی ئه سپیک بیندرا
سنووری مال گۆرستان په رچوو گریدان فابریقه ئازیر ئازن بیته نوایی
بزانم خۆم له م ئه سپه داناکرم

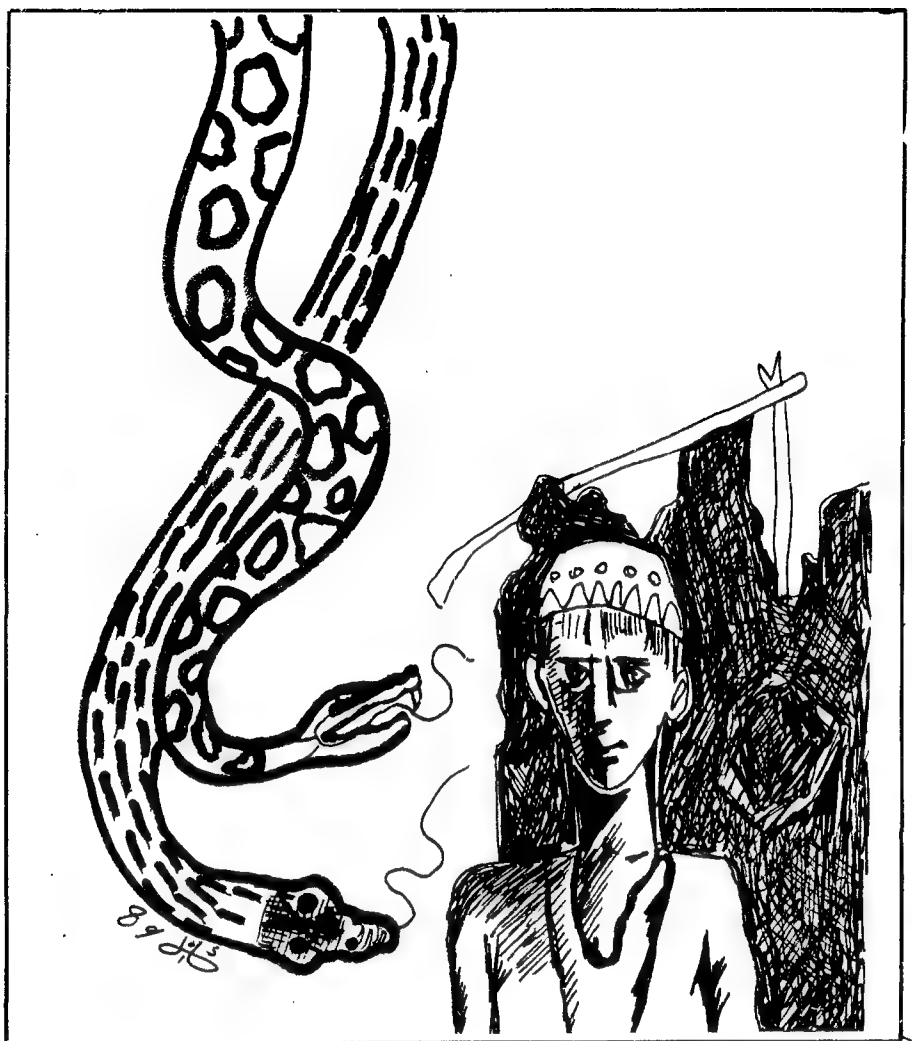
کیژی گومان له ناو هیل ئاوابووندا
دهسته مو ی ئاه ئاه ئم ئم ه ه ده بی و په نجه ی تاسه کانی ده مه یی
قوم له دوو که ئی خۆت ده ده ی ئه و دوو که له مه ده وه

بازیتیر بچته ناو نه خشه ی ئه و لاکیشه ی گومانته ده که زی
ده لێن مردن به مند الیه تی خۆت ده ناسیتیته وه
مردن مند الیه که ی له ئه زه لا ئو ی ره نگر یز مکه
کۆماری ته نیاییم له کلۆری هیلکه ییکدا

له به رده لانی په ری قوو
لوچی دواشارستانی ئیزاب ده مرینی
مافوری پرچی کیژان

یان
گیای په نجه لیکگریترای حه سیری ئارامی

په نجه کانم له ناو مند الدانی سه رم نیفۆکی لینه هاتوون
سو راخم له غه بیی

ئاوابوون ماریکی به لَهک
 نلوشاخان ته و او روونبووه
 مندا لانی له رووبه ری زمانی تیسماحنی که مانده کهن
 رهنگی گوشت ووزه ییکی خواوه ند
 که فی پیرییتی پرچی گروازه ی ئاو
 نه وجوگه له له شه قاو به رینتره به رده بی له که وای پیخه مبه رجیما
 هه نده خلیسکینی

ژیری نلوده قی کراسی کچه چلوزه رده که ی
 مه گیرانی به شهر مه نده ی ئیواره ییک ده کا فریان کرد
 نه زیش تیفه رو بووم چو وین چش
 دیواری برژانگه کانی له قا چوار راته کانی کاره بایی
 دووسالو هه شت مانگ له بن ژیر کراسی خو ئی سربوون
 په نجه ی بیره وه ریهه کانیا پشته و شکن کزد
 له ئاساییکی خواسترا ودا ده بیدری
 که رمایی په نجه کانم له ناولو جی سایکوکات گورا
 کووتانی باران له پیندزی پیاو خراپان ده چی
 کو ئی لولیدانی دئی بوو که شوشه رادیری
 سلوینی وولاتی سییه م
 نوژمه نی نه لها ییکی ته نک بوزای ناردی سیمای با
 سبه یینی ژ نیکه له بن لیفه ی گوناح
 چه وراایی پرچی شه ی هیسک
 له هیشکایی ئاو چای یه کره نگ تیکده دا
 ددانی به فلجه ی به رد ده شوا
 هانینوکیکی تری په نجه ی بیست و یه که مینم
 سییه کانی ئاو به ژنم
 باسکی زه نکیانهم رووباری گروازه ی مشک ی نه ئاس
 ئاوی بوو
 جوگه یی پستی که وانبوو
 قومی ما
 بوئیک ئانیشکی به بالایی ئلودا دا
 له پینکا چوون و گه وزینی ده قنه شکوی ته نی راما
 بانه و ریهش بکشیته وه ئاومل خوی ناکه و سه جی
 و پینه ییکی تری په راسووی گردی په نجه کانم
 ئاگدارینکم ده داتی
 ته من پینچ سه ده بی چلوه راو نیت په یکه ر تابووتی شه قام و مرده گری
 ئیسکی په شیمانی براده راییتی داتاشینم به هیزده کا
 په یکه ریکی ئاوم هه لنا
 بپرا نه که یستم

په رچووی منداندانی ټاواوون بووین
 ګلوبي لیدووانت له ټاست چیمدازده ده که ی
 ژوورنکی په نجه ره کویر و قامیش به ند
 ټاوه ز مه لېه ندی به دوا داچوون
 کالوس کلوروفیل به روټاوی به خششی هه لېز کاند
 که نجیتیکي مه ند
 په نجه به ګلوبي ویستت وده مه نی
 تارماییم خاکی نه ستیران په نای دده ن
 رنوکي پټاوی چیا
 سیمابه سته ی که مری نه و بیان خورتبوون
 قومی بیابان لیه لېوونی شاخ
 پرچی کچان لیفکه
 نه میردی سروشت له پشتی دده ا
 په کبه ندی
 سپاردنی وینه ده نگیه کان
 زه ردبوونی ټواران بوئی کبی و هه ناسه دانه وه ی که نجیکي
 زه ردبوونی من شتیکتر
 مردم کراسه که م هاوړ یییتی نه کردم
 له تازه شم دانه نیشست
 به رد هه لېشکفته وه
 کوتایی خوم پیرا ناگیري
 ټاوسه رمایان ده بی
 سیسبوونی په نجه ی پیریتی خوم بیینی
 نه لقه شم لیه ر بووه
 تاهه زرویم نه ترووکا
 په یکه ر سه رمایان ده بی

سهرنج:

نیوانیانه.

- ۱ - که سیک بو که سیکتر له بو سده دا خوی
ماتده دا له پر که سی دووهم دهرده که ویت.
- که سی په که م به هه شتاوی پرکیشی
- کوشتنی ده کات • ناژن • نه مواهر کور تېره ی

- ۲ - نه م چامه په له نیوان • ۱۲ - ۱۹۸۷هـ /
- ۲۸ - ۵ - ۱۹۸۹ • دا نووسراوه. نه وه ی
- لیره دا ده بیندری به شیکیتی.

دلیگی سه رچل

عباس عسکر

نویژی ئاره زووی دل قاو دراوم
ریکای مردنیکى بى رووباره... !!
شمشالی، بى دهنكى چه می
ناهنگ کلۆم... !

قهواره ی زامی برینی
وشك هه لکه راوی... بى ئارام
قه تارى (شه لاقه) كوچه ره كان
به نازی ئاسمانی
بیوه ژنه خه مناکه كان
به سه ر تامة زرووی
نویژی هه نكاوی بى ووچان بوونم
له بى كه سی شه وانى
لافاو بردووی... !!

شان به شان
ورده ورده

دەگەشىنەۋە
ئۇقرە دەگىن
بەسەر ئەرك و ئىشى
رووخسارى بىروا... وون بوۋەكانم
دووبارە...
شمشال بى دەنگى
دەنگىك... دەدركىننەۋە
بۇ

دووبارە..

ووتنەۋى

ھۈننى ھۈزەننىكى

جوانتر... !!

بۇ شىدا بوۋنى

ئەۋ رووبارە

لەسەرا خۇ جوۋەكەدا.

شەلاقە . مەبەست . نەۋەيىكە لە بالندە (كۈچەرەكان)

جوانه گانی

دۆزهخ

● سامان دزهیی ●

ناگه مه کهوتنی سینه رت
نهویش ده تارمی و بلو هشی ئاتوونه کان به جی دین
نهویش وهکو پیلای زی
ئایینه ی خو ی ناداته بهر پچرینه وهم
زمانی بهر دیش ده ته ز ی و
به سه ر ی تاغی ریگادا شو پرده بته وه .
نه تو یست چنگیک له روچی دۆزه خ بدزیت و
به دهنگی دووریتی وهرکه ی
نه تو یست به گهر نه ههنگی نه فرتم کهوی و
چایی به ههشت تیزای ژیان له نه شکه و ت بدۆز مه وه
نه تو یست ، گفتم ده دایی
به ناو تاریکترین نه شکه و ت دابرۆم ئلوه دانی بکه مه وه
سواری شین ترین شه پو لت بم و هیمنی کهم
گفتم ده دایی به جهنگی خو مت شاد کهم .
بوکی نه گریام ، چنگیک خو ئی نه پزاند ه ناو پیاله م
له پیک قزی له په نجه کانم نه ئالاند
بوکی سه رم نه کرده شو و شه ی هه تاوو
که من ی تاریکی ی نه دامی
هه تا بهر دیش تاریکی کرد
خو م و تاکه پیلای پ ی

هه ناسه ی دارمان هه لگرت و

سیبه لاک ی پیمان مانی

خۆم وزستانی بالنده کوچه ره کان

ته و نی جالجالوکه ی دۆزه خ بوو به ماملان

دهنگمان بهو دیوارانه دادا

دهرگای بی مال پای گرتبوون

ئهو بهری یانه ی میوانداری یان ده کردین

سه رده مینک بوو

له مالداری خه و نی په به نیش که وتبوون .

له مه چیتر خه و نی ئه وشویان گۆزتمه وه

له مه چیتر ئه سپی میژووی نهینی یان

به په هلای نلو پنده شتی تارمایی من کرد

روخ هه روه کو قوشقا قزیک

تاله داوی به ستانه و دی به جه سته ی مندا پچرابی

به په هلای بو شایی بوون بوو

دیار بوو یان لیم بزر ده بی

یان شاگه شکه ی پوناکی نهینی یه کان ده یسووتینی

په وه گورگی بیره وه ری هاتنه خواره وه ی من - ئادم -

له جیه وه ئاوینه چاوی هیلکه شه ی تانوکه ی ئیبلیس

تینویتی خویان ده شکاند - ده شارده وه

(پی .. له .. هه نکاوی من ... گۆجه)

ماندوو تر له تاشه به ردیکی جیمای

بنی قوولایی داهاتوو

زه ری یه کاتی دۆزه خ دین ده وره م لیده دهن

دین سه مای گری جوانی یان له خوینمدا ده کوژینه وه

دین له زه ماره ندی تایبه تی

چه بگه ئی قامیشه که و نی یه کان

نهینی ئاواری بلوین

بو فریای من ده درکینن

- دیمه ناستی خو درکندن -

کیمیای وشه

له ناو پیته هه لاینجراوه کانی شاردا دیلم ده کا

ده مزانی له پرووی شار برین بووم

پیته کان پیکیان وه ده نام

ده می هه زاران شمشیری کوئی وه ک خویم

- مه به ست تیزتر - گریده دران

شه بولیکی له باتیزتر

له - بو ماوهی - هه موو شعری ده ترانم

- چی له کیمیای خو ل جیاوازم ده کاته وه -

له مه چیتربییان گوتم

دیته پیش میژوو پروو کەشی

ئه هسانه ی هاتنه خواره وه

ده بیبندری و

نادر کیندری !!

دیته پیش میژوو شاعیریك

فال بویه ختی سبه یینی ی خوئی ده گریته وه .

که فالی ژپنی

- پېژاننې ئاليخان -

ما ژين چيه...!!

ژين: نه فينه

سه رخوه بونه، سه ربه ستيه

ژ خورستي، ژ هيژي دبت

ژين كوتره كا شاه رسپيه

فراده تن

خونه هه سبه، نان بالگيره
داب قامچيا

بريځه بخت

نه زيندانه

نه ئيفنه، نه ليف وبي

هه چار ره خان

ديواربت و

دژير تيخين زه فيا ره شده

مروف دنيځده

برزت

نه شيره كي دهف بخونه

د شه ره نيخا نه ئيني ده

دشوره شا سه ربه ستيي ده

سه رين بيگونه هان

ببرت...!!

سه رين به رندان ببرت...!!

هه ناسه ی پایز

موزه قهه ر سلیمان

۱۹۸۳ / ۱۲ / ۱۲

وهك چون ههستی قوول
بمگرتنه خوی..
له خاموشی خوی بملاوینته وه
هه ناسه ی زهردی ئیواره ی پایز..
په شمالی زانی ده ر به ده ریمه
سه ری غه ر یبیم دینینه باوهش
دووری بی (نهو) یم بیرده چینه وه..
* * *

چه ند به ئاوات بووم ئیواره ساتان
له گه ل بی (نهو) ی و ته نیایی خو ما
شیعری هه نه ستم
وهك (نهو) جوان بی
كه لای زیڤ گنیش دابكا به سه رما
* * *

ئاخ بو نهو چلانه ی له كوشی كو انه وی
سه ری زستانان ده یین به سو و تو و..
* * *

کور دستان

مه سعود :- من چی نیوهم
 جوان :- عیلو عه شیرت و ژیان
 بنار :- بلوک و په ناو پشت و قیان
 بیوار :- خوشه ویستی و سهر و سامان
 مه سعود :- نیو هوش بو من که ئی که ئی که وره ترن له و شتانه
 به لام له گشتمان که وره تر خک و خوئی کوردستانه

بنار

دره ختیکی به سالاچوو
 له نیو لقه پیره کانیا
 چرویه کی دهر کردبوو
 داوای موتور به یان ئی کرد
 - کوتی با چرو به هاری ته واو بکات
 ره کی ده خه مه ئامیزی
 خه نه و خه رمانیان داوا کرد
 - کوتی با به هار ته واو بی
 چرو تان ده خه مه پیزی

تارهای

ته میکی نه ستوور سپیده ی داپوشیوه
 - ده بی سهر هه لانه وه بی
 یا سهره تای بپاته وه
 - نه نه میانه .. نه نه ویانه
 خوله میشی لاشه ی زیندووی
 بیروکه ی باپیره مانه

دوو شابسک و چوار که زنی هونراوه ی شیعریکی به ریموای

وینه

فرنده‌ی هر هه‌موو دنیا
ره‌که‌ز ده‌که‌ز له زمانی به‌کتر ده‌که‌ن
به یه‌ک جوړ ده‌فرن به جوړی چیته ده‌که‌ن
که‌چی مروی تاقه‌ گوندی
نه به‌زمان و نه شیوه
نه به‌هه‌لس و که‌وت و ژیان
به هیچ جوړی له یه‌ک ناکه‌ن

○

باده

- دوینی و به‌ستر به‌ستر پیړی
هه‌مان هه‌وال هه‌مان وینه
هه‌مان نازارت پیشان دام
- راسته به‌لام
دوینی له بهر گیکاو نه‌مروش به‌رگیکي‌تر

○

دره‌خت

- زیاد له پیویست به‌رز هه‌لچووی
منت له ژیر نه‌ژنوی خوتا شاردوته‌وه
- ناکلدارم
به‌لام ده‌زانم دره‌ختی کورته بالا
بیروکه‌ی زیندووی له ره‌گی شاردوته‌وه
منیش تا بقوانم زیاتر به‌ئاسمانا هه‌لده‌که‌ریم
هه‌تا ره‌گی زیندووی ئیوه
له‌سه‌ر سه‌ری خوم هه‌لگرم

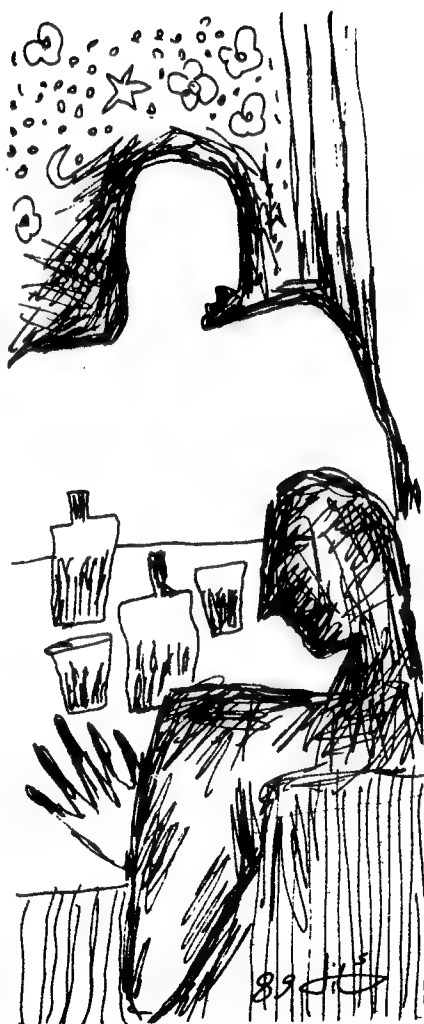
○

دکه ل هه فاله ل مه یخانه کی

هه فالیت من
هوگریت من
برایت من
پی خوش حاله
لحه فیتی ئیک جار
دگه له وه رینم
کول و کوفانیت دئی خو
ئیش و ژانیت جه گه راخو
بو وه دیار کهم بخوینم
ب کهمه هوزان
ب کهمه په یفیت نازک و جوان
بو وه لیکدم و بقله هینم
بکه مه دیاری و نه ز بینم
بکه مه دیاری و نه ز بینم

xx xx xx

چافه ریمه بو وئی پوژی
پوژا ئهم ئیک و دوو دبیین
لگه له ئیک دریین
خوشتترین مه یخانه کی بخو دبیین
میزی ژمه ی رهنگ رهنگ دکهین و دغه ملینین
پیکفه را دکهین
خر پیکیت خوو دبیزین چریا
توئی خوشیا له مه بریا
نئی مه جه گه ر ژ بنی دریا
پشنی پیکه دکهین گریا

شیرف نامیدی

دکهین گریا

xx xx xx

دگل پینکی ئەم خو ژ بیر دکهین

کوفلان و ژانا دیر دکهین

ئومینیت خو

بو پوژا زالفانیا خو

نیزیک دکهین

سهری وەستیای ژهزوو بیرا

دئی کهفتیه بهر تیرا

ژخەم و ژانا

تەنا دکهین .. تەنا دکهین

xx xx xx

ئی ئەو کافە

کافا کو ئەم بێ دادکهین مە ی

دکهینه هەوار

دکهینه گاز ی

بدە نگێ بلند

دایکا مەزن کائولکیقه ی

وهره تانامه ئەفروکه

ل هیفیا تهینه و مه تو یا به ی

تو باش دزانی ئەفیه مەیه چهکی مەهه ی

فینجا وهره مەخلا سکه

زدهردو ژانا

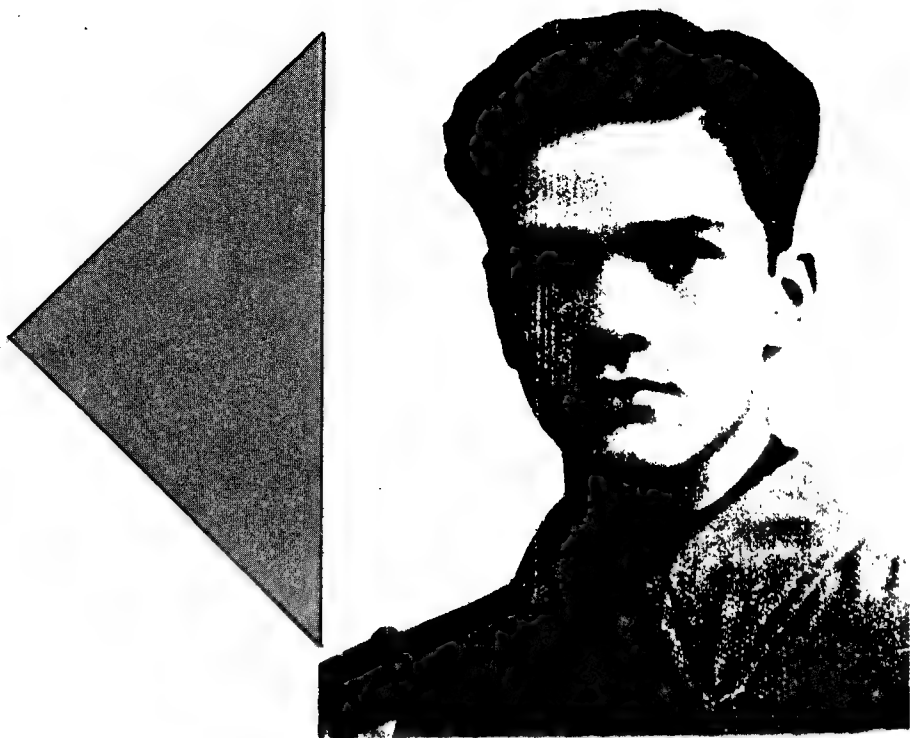
ژمه یخانا

بومه دیار که دەرمانا

هیقیدارین یامه کری تووی نه که ی

مه ژیر نه که ،

تودا یکامه ی ، هەر و دایکا مە ی

Pier Paolo Pasolini

جہند نمونہ یہ کس شیعہ کانی...

پازؤلینی

وہرگیز / یاسین فہقی سہ عید

شیعری یه که م

« رومانسیرو »

کورم ئه مزو یه که شه ممه یه
زهنگی کلنسه بی ئوقره، پر زرمه یه
به لام، دلم، ئه ئی چلی دره ختی که
که لاکانی هه لئه وه رین، یه که .. یه که
بو سباته زهره هه لکه زاوه دوورده کان
گویم له چوله که کانه، ده خوینن
تا ئه و کاته ی له باوده شی ساله کانا
هه ر زیندوو بوون
ئای ... به به که و اهه ست ده که م
مزو دلم هه ر دوو جووته
له باوده شی که په کیکی
کالا سپی « فورلانی »^(۱) داین ..

۴

* * *

هه موو ژیانم تی په پی
من کیژ و له یه که بووم ناسک
تو مردبووی
ئای .. ئه ی ئیستا بو هاتی هوه
ناو ئه و خه ونه ی
ساله هایه له بیر خوتت بر دوته وه ؟

شیعری دووهم

نهینس یه کان ..

چاوه کانم، به سه ر چله بوپی ووشکی
دره خته کانا، هه لئه زنین،
خوا نابینم،
به لام چاوم له چرای پر له تیشکی یه تی
له گشت ئه وه ی که دهیزانم
ته نها یه کی له دله وه هه ست پی ئه که م:

- لاوم، ٺهڙيم،
 له تهك له شما كه سهر ف ٺه جي، جي هيلراود
 چرڪه يهك، له سهر جيمنه ني كه نار دهر يا
 له نيواني درهخته رووته له كاندا
 ٺيستي ده كه م
 ٺيڏي ٺه ره د، ه چمه ٽير هه وره كانه وه
 له گهل لاوييما ده ٽيم

شيعري سي هه م

ديوه زمه بيان به پوله ..؟

(۱)
 ٺه وهي له ٺاسماني سنگما هه لئه فري
 به پوله يه ٺي جي دهنگه، رهنگه سامالي
 له تاريڪي ده ماره کاني گيانما
 جي سنبه ره، جي تارمايي..
 نهء... ٺه وه ديوه زمه يه، و اجي دهنگه
 رهنگه سامالي يه كه ي ٺه هره
 به چاوه رووته کاني ٺه و
 ته ماشا گهرمه کاني من، ده بنه شهخته

* * *

(۲)
 نهء، به پوله يه كي سبي، وهك چوري شير
 رهنگي سبي هاويني ناو هاوينمه
 هه لنيشي يان بفری و پروا
 من شادمان، هاڙدهم چاويڪم له ٺه وه
 نهء... ٺه وه ديوه زمه يه
 وهك ته م له دي ناموما، گه وره، ٺه جي

بو چركه يەك دەيبيئەم
ئىتر لە گەل پاچە نىنما، بزر ئەبى

* * *

(۳)

نە.. ئەو پەپولە يەكە
بەرەنگى وەنەوشەى لاویم
وەكو قەیفە رەنگ كراو
لە ئامیزی كاتز مېرە ھوئاكەن دا
لە ناو وەنەوشەى مە
خۆى دائەنى..
نەخیر ئەو دىو زەمەى شەكەتى يە
لە باو شەى كاتز مېرى چو ك دادان دا
ئەقیزىنى..
دژ بە ھەموو
دوور لە ھەموو پائەو سەتى
كو ئى مەلكارى مەنىش
ئەزاكەنى..

* * *

(۴)

نەخیر ئەو پەپولە يەكى جوانى يە
لە سەنگەو بو ئامیزم ھەلنە فرى
لە تەك ئەودا بە يەكسانى
ھەتا سەر دەتوانم بژیم
كەرچى ھەرگیز
ئەچیتە ئەو دىو و مەو
نەخیر ئەو دىو زەمەى ھىوا يەكە
لە بوشایی نا ئومیدی (كازار سا)^(۱) دا

وام ئىنەكا، ھەرگىز مروفى نەبوو بىم
 بە گومانىكى پرووتەوۋە
 كە ھەرگىز نەزىيائىتىم..

شىئەرى چوارەم

ئەو پوژەي دەھرىم..

لە شارىكا
 (تريستى)^(۱) بىي يان (ئودىنى)^(۲)
 بېر بالاي شەقامىكى درەخت ئامىز..
 لە ژىر ھەتاۋىكا دەھرىم،
 كەرم و پەنگ زەردو بالا بەرز..
 بىرژانگەكانم دا ئەخەم
 ئاسمانىش لە جوانى خوي، بەجى دىلم
 لە ژىر سايەى درەختىكى بالا سەوزا
 ئەكەومە ناو پەشايى مەركى خومەوۋە
 درەخت و خۆر بىر ئەكەم
 مئالە جوانكىلەكانىش
 بەرەو ئەو تىشكە رائەكەن
 كە وونم كرد
 لە قوتابخانەوۋە دەفېن
 قۇيان لەسەر ناوچەوانىيان
 لول ئەكەن
 مەن ھىشتا ھەرزەكار ئەبىم
 بە كراسىكى كالەوۋە
 بە قۇي جوان و خاوەوۋە
 كە وەك باران
 بەسەر تۈزى تالېما دىنە خوارەوۋە
 مەن ھىشتا ھەر كەرم ئەبىم

لاوئ به سهر قییری گهرمی
 شه قامه که دا پائه کا
 له سهر بلوه شه شوو شه یی یه که ی^(۳) من
 دهستی دا دهنی..

تو له نیوان گوله کان دا
 که دوگمهی کراس دا ده خهی
 وهک فریشته ده پرویته وه
 دئی منیش
 ملی پینگای چاره نووسی ده گریته بهر
 که هوگری کائی چاوه کانی تو یه
 توش به پیوه راوه ستاوی
 له مردنی نیواره یه کی بی مندا
 خوت وون کردو وه
 به ئی: وهک جوتیار یکی بی تاوان
 له نیواره یه کا ده ژیت
 خوشه ویستیم وهک کره با
 نه رم دیت و ماچت نه کا

نیمه ی هه ژار
 کاتی لاویتی و جوانیمان،
 ئیجگار که مه..
 نه ی جیهائ تو
 ده توانی بی نیمه ش یژیت.

شیعری پینجه م

وهک کره با..

شیعری شه شه م

روژه دز راوه کان..

ئېمە كۆپلەي لە دايك بوونی خومانين
 پەپولەين ھەرگيز جوانيمان،
 نە بينيوو...
 مردووی لە ناو
 قوزاخەي « زەمەن » دا ئېمەين..
 دەولەمەندان
 نرخی « کات »^(۸) بە ئېمە نادن
 نرخی ئەو پوژانەي دزران
 لە جوانیتی ئېمە و باوکان
 - ناخو تاکەي
 بە پوژوو بوونی « کاتەکان »

سەرچاوەکان :-

* بۆ ئامادەکردنی « کورتەي ژيان و کرونۆلۆجياي بەرھەمەکانی » پازۆلینی، کە لکم لەم سەرچاوانەي
 لای خوارەوە وەرگرتوو.

۱ - ئینسیکلۆپیدياي گەرم - دەزگای جوگرافی ئەنەگۆستینی - بەرگی ۱۴ لاپەرە ۴۹۰ - ۴۹۱.

Grande Enciclopedia — Istituto Geografico de Agostini — Novara — 1983.

Volume XIV — Pag. 490 — 491.

۲ - فلیمبکی بەنگە نامەیی - Documentario - بە جوار زنجیرە . تاییەت بە ژيان و بەرھەمەکان پازۆلینی - لەسەر
 (رای - RAI) رادیۆ ئەلەفزیونی ئیتالی - قەناتی (۲) سەرەتای سالی ۱۹۸۷.

۳ - (Pasolini - پازۆلینی) ووتاریکە لە کتیی میژووی ئەدەبی ھاوچەرخي ئیتالی دا... سەرچاوەي شیعەرەکانیش
 ،لاوینی نوێ - La Nuova Giorrent'u ، کە نامیلکە یەکی شیعری یە سالی ۱۹۷۵ لە زنجیرەي Supercoralli، دا
 چاپکرا... چاپی چوارەم سالی ۱۹۷۷. پاشان دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوی « Einandi - ئیناودی »، لە شاری
 (Torino - تورینۆ) ھەمان نامیلکەي لە زنجیرەکانی « Strutti، دا بڵاوکردەووە لە سالی ۱۹۸۱ دا بڕوانە:

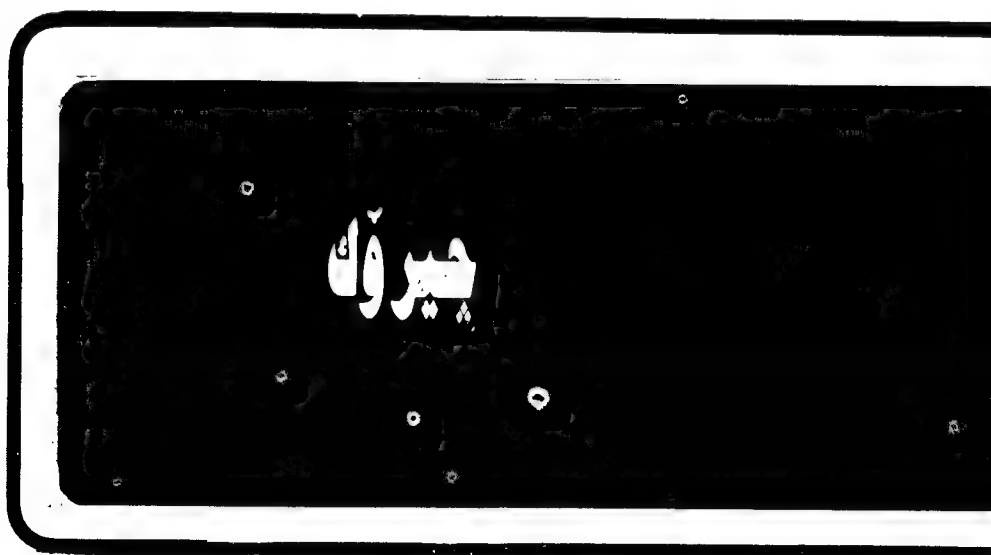
La Nuova Giorrent'u — Pier Paolo Pasolini —

E inaudi — Gli strussi — N° 243 — Torino — 1981.

په پراويزه کلي:

- 1 — R omancero - پومانشيرو - يان - پومانسيرو (بهرکسه دهلين که گوراني « پومانسيس .
 — Romances بلن، يان به کوکراوې کومه لن پومانسيس دهوترې، په سيني هم زاراوه په نيسپاني، په نيتالي
 بن دهلين (Romanza - پومانسه) نه مه ش نهو شپوه شيعره دهگريته وه که تاييه ته به گپراڼه وهې داستاني
 نازايه تي وجهنگ شپوه يه کي عاتيفي، (پومانسيس) په کيکه له شپوه نه ده يي په کونه کاني نه ده يي نيسپاني که سه رتا
 ده ماو ده م پاريزاوه نه مرو که وره ترين نه ننو لوجايي بو ناماده کراوه .. ناو نيشاني هم شيعره به نيتالي « Roman-
 cerillo » يه، که مه به ست له « پومانسيرو » يه کي کهک په .. بو ناماني خويندنه وه من ته نها نهو ووشه په م
 نووسيوه ته وه .. دياره هم زاراوه تازه په گني دوره له « پومان » و « پوماني » و « پومانيسته » وه .
 ۲ - (فورلاني - Furlano) يان (فريولاني Friulano) مه به ست له دانيشقوان و ناوچه ي (Friuli - فريولي) يه که
 ده که ويته سه رووي نيتالياوه، دا يکي پازوليني خه لکي هم ناوچه به يوه .. فريولاني په کان خويان به نيتالي نازانن و
 داوای نوټونومي ده کن . پازوليني يه که مين ديوانه شيعري به م دياليت نووسيوه له بهر خوشه ويستي دا يکي .
 ۳ - (ديوه زمه) من له بهرام بهر ووشه ي (Mostro) ي نيتالي دا به کارم هيناوه هم ناوه مه به ست له و گيانله بهر په که
 درنده يه و ته نها زهره ر کاني ده بيريڼ و خوي وونه . هه تا نه دوزيته وه يي دهلين « Mostro » منيش به ش به حالي
 خوم له ووشه ي (ديوه زمه) نزیک تر و باشترو زياتر شک نابه م، هه رچه نده هم ووشه يه مانايه کي نه فسانه يي هه يه .
 ۴ - (کازار سا - Casarsa) ناوي نه و گونده يه که شاعير به شيکي زور ژياني تيا به سه ر بردو وه ده که ويته ناوچه ي
 (فريولي) يه وه .
 ۵ - ۶ - Trieste - تريستي)، (Udine - ئوديني) دوشاري نيتالين، ده که ونه سه رووي پوژ ه لاتي نيتالياوه .
 ۷ - (باوه شي شووشه) مه به ست له و سندو قه يه که مردووي تي ده خريت و پرووه که ي شووشه يه بو نه وه ي
 مردووه که ببيريت .
 ۸ - (کات) يان (زه من) بهرام بهر به ووشه ي (Tempo) ي نيتالي به کارم هيناوه . شاعير مه به ستي له م کاته
 سه رده مي لاوي تي و جواني کړيکارانه که له تاو کارگه دا به سه ري ده بن و خاوه نه کانيش نرخی نه مه نازانن .
 ۹ - بو نه م زانيارانه ي که په پراويزه کانم له بهر پوښنايي دا نووسيوه، ديسان وه بېروانه - ټينسيکلو پيايي گه وره -
 — Grande Enciclopedia ده زکاي جوغرافي « دي نه گوستيني - De Agostini » شاري (نوافرا) سالي ۱۹۸۳ ..

پوځا مه باران دځيت

محمد سليم سوارى

تېښته گه ميو... به لي تېښته گه هه کا درهنگ بو، ده مني رڼبه ر لسه ر تېښتي رابوي، وڅو که هاندیه
 نك کلابکي جلکيت وي پڼفه... بله زده ست دا قه ده ک و نيشله کي خو، کر نه به رخو... شه پکي خو ژي کره
 به رخو... بله ز شويتکا خو گریدا... شه لي خو ژي کره پي خو... پشتي کولاف ده رسوکيت خو کرينه
 ساري خو... به زي کالگو گوره کر نه پيت خو... پشتي ده لنگيت شه لي خو د بهر ساقی را پېچاين...
 گوپال ل ده رگه می فه کرو د ده ستی خو گرت، به ري دورکا ده رگه می بگرت دا فه که ت... بابي
 وي گوتي:-

- کوږي من چ خيره؟ ته خو موسا پېچای... يي ته ببينت، دي بيژت هه واره کا لدويف و په زي وي
 يي برېي، ودي دويف چت.

- باب... خوري به س په ز برېينيا... په ز برېين زي يا وهسا نينه.

- نه و چه وا؟

- باب... نه و ده رافي... نوکه نه م تيدا ژ برېينيا په زي مه ستره.

بابي پاريي ناني د ده ستی خودا گرت... به ري بکه ته د ده فی خودا، ما دناف چافيت کوږي خو

نږې... چو څاڅتن ژي نه هاتن... به لي وي بخوزاني، کو کپړي وي راست دبیژت، هیډی بهرې خوژ
فرخه سینیا خاږنې څه کر... پشتي پاریې خود دهستی نه شې خورا کړی.

لگل ریبه ری... ولسا بابې خودیتی، زانی کووی برینیت بابې خوځه کولان... وگه لگ بیرهاتن
ښانه بیرې، گوپالې خودابن که فشي خو... دهرکه ه څه کر، پشتي پیچه گ خوچه ماندی... ژ مال

دهرگه... بهرې خودا کولانې، بهرې وی ف هنده گ بچویکا که ت... ابن بهرېانگې وان یاری د کرن،
مادوان فوکری... هزروبیرا هیلینا خودسهری دا چیکر... په ژي وی هاته بیرې... چهوا هه که باران
نه مین... دی ژبرسادا مرت... دهه کا چلیې وان بتنی یا مای... هنده نه وژی دی خلاص بیت... چوسالا
نه ف تشته نه بیه، هنده هه یفا څاداری ژي بنیقي بو... هیش باران نه هاتینه... گه لگ سالا وهگ فی
دهمی، تژی کولانیت گوندی به فرېبو... لسهر تلخیت به فرې، نه م دچونه سهریانا... نه څه هه یفا څاداری
ژي به، هیش باران نه بارینه... دیاره نه څه ژي خفسا خودی به... نه وی زانی کوگه لگ سالا باران کیم
دهاتن... به لي تا څا، کانیا وان ژي هنده کیم نه دیو... لدویف وان هزروبیرا... ریبه رگل خوبڅاڅتن
هات...

(شغیدي پت... پتا دهیکا من بو، هه کوکابانیا من څامان د شویشتن دگرتي (بهرې ته ل څاڅي بت،
څاڅا کانې ته مه ت لویلیکا مه سینې به، دانه کي روژي... مروف دي ل گهرې رواست... تا کونکه کي څاڅي
دښت)... راست دبیژت چوسالا کانیا مه هو لي نه هاتیه... نه فساله ساله کا کریته... هه مابین
څه مونتگ... یاژ دونیایي دچیت «

ریبه ری... پي لسهر په یسکي خارکه ت، کوپي وی یې بچویک... هیش پاریې وی دهستی داچر،
لدویف بابې خورا کره غارو گازی کر...
- باب... نه ژي دی لگل ته ميم.

ریبه ری گوپال ژ بن که فشي خوځینا دهرې و بهرسفا وی دا...
- کوپي من... نه څه هه فالیت ته نه... لگل وان بو خویاریا بکه.

ښک ژوان بچویکا... هه کوگول وی څاڅتنې بوی گوت...
- مام... چ یاری بکه مین؟

ریبه ری ما دوان و کوپي خو نږی... گه لگ تشت هاتنه بیرې... هه کو بچویک... دهی باران نه
دهاتن... دا هه می بچویکیت گوندی دیو ف ښک که فن وه لاهه ته کی ب سهرې دهره کي دوکاژ دانن، ودا
ل کولانیت گوندی زفرن و ب دهنه کي بلند... گازی کن (بویکا مه باران دښت)... هه ماله کا
که هشتیانه بهر دهری، دا کابانیا مالی تراهره کي څاڅي ب سهرې وان دا که ت... پاشی دا هنده گ میوژا...
څه سپا... هژیرا... هنده گ شه کروکا ده تی، هه کو نه و هزر هاتینه بیرې، گازی بچویکا کر...

- وهرن... دا تشته کی بو وه بیژم... چ یې گو هی خو بده ته من، و بیژته هه می هه فالیت خو،
بچویکیت دی ښت گوندی... دی شه کروکا ده می.

ل دویمایا داخازا وی، هه می بچویکا ب دهنه کي بهرسفا وی دا...

- بهس توشه کروکا بدهمه... ته چ دښت، دى وه کهين.

ټينا ريښه رى هيدى وب دهنګه کى نازګ کوټ:-

- لار بيره وه تيت... من دښت وهګ هار هه لاهه ته کى بهه لګرن و بويکا بارانى بيژت.

ټينا ټيګ ژوان بچويکا پ دهنګه کى بلند کوټ:-

- مه نه ښت باران بهين... دى بته هه رى وه ته قن... پاشى چهوا دى بوخو ياريا کهين.

- که لى بچويکا... وه نه بيژن... هه که باران نه هين، چوگياو چاى شين نابن، ودى په زى مه مرته و

کارګ نا مين... ما هوين چه ژ کارګا نا کهن.

هه ميا ب دهنګه کى کوټ:-

- به لى کارګ د جوانن... نه م که له ګ چه ژ کارګا دکهين... هه کو مروږ د چيته بهر کارګا چه ندا

خوشه.

- فنيجا بويکا بارانى بيژن... دا شه کروکا بدهمه وه، ما هوين چه ژ شه کروکا نا کهن؟ شه کروګ د

خوشن.

هه ميا ب دهنګه کى کوټ:-

- به لى شه کروګ دخوشن... نه م هه مى که له ګ چه ژ شه کروکا دکهين.

- دى باشه... من چ کوټه وه، گوښى خوبده نه من.

ټيکسه ر کوږى ريښه رى کوټه بابى خو:-

- باب... هار پ شفاف مه بويکا بارانى د کوټ... چهوا نه ف ساله ب روژ بيژن.

- کوږى من... هار چارو بارا هنده ګ باران دهاتن، به لى نه ف ساله، هيښ چو باران نه هاتينه،

فنيجا نه ف ساله دښت ب روژ بويکا بارانى بيژن... دا باران بهين وپله، پله بګه فت!

هه کو بچويکا ګول ناخفتنا ريښه رى بوى... ټيګ هاتن وچون و دويږ ټيګ که تن.

ريښه رى د ګولانا ګوندى دا چو خار... يا د دلى دا نه وېو، لکه ل هنده ګ ګونديا، بچته مالا ژن ماما

مرو... دا ب خوشى، يان ب نه خوشى رازى کهن... ووى کيليى بګه ته د مه نجه لا ټافى دا، تا باران بهين...

لى نه و دزانت، هر سال هه کو د بوهه يفا ټادارنى، وهه که باران نه هاتبانه... که له ګ ژ خه لکى ګوندى،

دا چنه نگ ژن ماما مرو... دا کيلي کربا د ټافى داو باران باريبانه.

ل سه رى ګولانى... ريښه رى ديت... ګول بن به رسفکا خاله تا زهينه ب وان... ګيله شوکا مروږفانه..

هنده ګ ګافيت بله زوږ هافيتن و خونيزىکى ويږى کر، ټافى دويپشکى و پيږه دانى... هاته ګوها.

چاره ګا دى که ته د هزارا بارانى و هسکاتيا دونيايى دا... باش هاته بيږى، کوهر رسال وه ګ فى

دهمى چو دويښت نه بون... به لى ژ کيم بارانيت نه ف ساله، هه ما ټاخ وه ګ کون مشکا يا شق شق د

بيت و دوپېشكيت به رښه وارا...

ل دوپېشكيت به رښه وارا، لکهل خو گوت: شفيدي ژي دوپېشكيت به سې چار گونديا ته دام او دلي وان هاته گرتن و دوژي من... نه په کوپي خاله تا زهينه ب ژي هاته سر، هه که نه م د فان کاو دانا دا بنو باران هه نه هين... نه ف دوپېشکته نه چو حالا بو مه نا هيلن».

سهرې خو بلند کړود عه سماني فوکري، به لکي پنيه کا عه فري بهيته پيش، چافا، به لي ژ خو يو، دوپف دهنکي خاله تا زهينه ب، سهرې خو بلند کړه ته... هاته گوها کوي د بيژت: - دې وده ريښه... دوپېشکي ب کوپي من ژي ته دا... بلا بېهنا وه هميا بهيت. ريښه ب نا خفته کا ز فېر گوتي: -

- بو چ بېهنا مه بهيت؟ ما مه گوتي دوپېشکي ب کوپي ته و خه لکي گوندي ته دهن. - راسته وه... وه نه گوتي... به لي هه که هوين زه لام بانه... دا چنه سهر خانيي وي پيرا سيرا... دا نه و کيلي کړبا د ثاني دا. پاشي خاله تا زهينه ب دهنه کي نزمتر، هه ر وهگ بو خو ديژت گوت: دې دايي ما من شوله بي په... من خويکا خودا... دوپېشکي ب کوپي من ته دا... ما بو نه زنده د ناخفم، وياپشتي گرانم؟ هه کو بهري ريښه ري ټيکه تي... ب دهنه کي بلند گوتي: - وه نه بيژه... هه که باران نه بارن... نه ف دوپېشکته نه، دې هاربن و دې ب کوپي ته يي دې ژي و گه لگ خه لکي گوندي ته دهن... دفتي باران بهين، دانه و دوپېشکي دوان شق و کونجا دا بخه ندقن و ب که سي دې ته نه دهن.

چوا ريښه ري نه و ناخفتن کړن... خواهيت وچو... هه ر وهگ تشته ک د سهرې دا... هه کو ژوي گيله شوکي دوير که تي، سې چار زه لام ب دوپف که تن، ل به راهيا وان، وي ژي که ميا گوپالي خو گرت... ژ بي دهنکيا وان... ريښه ري زاني، نه و ژي، وهگ وي... د عاجز و دل ته ننگن، وبيهنا وان يا هاتيه سهرې دفني... نه و تشتي د سهرې وي دا، يي د سهرې وان ژي دا... لسه رملي خو زفري و ب دهنه کي نه رم گوت وان: -

- هوين دزان... نوکه نه م دې کيفه چن وچ که ين؟ ټيگ ژ وان به رسفا وي دا: - ژ نه و ناخفتنيت، خاله تا زهينه ب لکهل ته کرين... نه م دزان... کا دې کيفه چن وچ که ين؟

ريښه ري ما د وان فوکري... ناخفتنيت خاله تا زهينه ب هاتنه بيرې و گازنديت وي... کو کوپي وي دوپېشکي يي پيښه داي، وهه که نه و زه لام بانه، دا چنه سهر خانيي پيري... دقيا ژ ميژ ودر بو... وان نه و کار کړبا... دوان بير دا... ريښه ري د هزا ودر بو «نه په دهه روژه، کاروانيت گوندي... کاري خو

کری... دا بچنه کاروانی... به لی ژ بهر نه و کاودانیت، گوند تی دا، ژ کیم چلی و نالغی د هوار و تهرشی و زیده بینیا دوپشکا... روژ بو روژ د دهست و دلیت وان نا کرن، بچنه کاروانی و گوندی بهیلنه د فی سهر و بهری دا... نه وژی د حقن... نه چنه کاروانی د هشتی؟؟ کی نا بیژت... هر ټیگ ژ وان تا دچته کاروانی و د زفرت، دی چ قهومت؟ دی ل مال چ بیئت؟ په زی مری... گارهش و د هوار د نه ساخن... دوپشکی ب کورې وی یی قه دای... نه و ه می سه خمراتی وان، دی چنه کلروانی، دا باره کی گنمی... باره کی کای بیین، ما نه و بارې گنمی بو چ په؟ هه که ف عه یالی وان را نه که هت... ما نه و بارې کای بو چ په؟ هه که ف د هوار اړا نه که هت... گنه گ نه یا دجهی خودایه، د شان کاوداندا مروف گوندی بهیلت... نه وژی ره فینه که، نی کاروانی هه ژی هر نه فیه... کیلی بکه نه د نافی دا.

هنکی ریبه ری سهری خوبلد کرو گوته وان گوندیا...

- گوندینو... وه د فیا بیژمه وه... کا دی کی فچن؟ هوین چیت ژ من د زانن... هم دی چنه مالا ژن ماما مرو... ب خوشی بت؟ یان ب نه خوشی بت؟ د فیت وی کیلی بکه نه د نافی دا.

ټیکی دی ژ وان زه لاما، لکه ل ریبه ری ب ټاخفتن هات و بیئت دی گوته خودایی:-

- برا ریبه... مروی هایش بارانی و کیلی نینه... مرو ب خوفه یا مژویه... یا لسه رکراتی.

- که کر... بلا وی نه و کیلی کربا د نافی دا... به لی هیش لسه ر خوونه که تیه د نفینادا، و هو لی نه هاتیه هه.

- هی... هی... نی وی هنده گیر و کر، وی نه د فیا باران بهین... دا ریبار نه خوش نه بن و نه بنه ته قن... یا ل هیفیا کچا خو، دا سهر وی بدهت.

- وی خو کچا خویا ل بهر... دی گه لگ باشه، بلا کچا وی بهیت... نوکه مرو یا بی چاره یه، نه شینیت وی کیلی بکه ته د نافی دا... بلا کچا وی بکه ته د نافی دا... مانی ته سلیمای وی... بو کچا وی دچت.

- نه برا نه... کچا وی حه ق نینه، وی کیلی بکه ته د نافی دا... ته سلیم بو وی نا که هت... چونکی نه و ب که سی گوندی خورازی نه ببو... یا شوی ب بیانیا کری... نی یا شوی ب بیانیا بکه ته ته سلیمای کیلیا گوندی مه بو ناچت.

- نه و چه وا؟؟

- برا... ته سلیمای کیلی هه بو خه لکی گوندی د که فیت... نه بو کچا وی... هه ر هم گوندی د بنه وارسیت ته سلیمای کیلی... کا هوین وهرن... دا بچنه د ژور فیه... خو گیر و نه که ن!

لکه ل هندي ریبه ری و برادریت خو، خو هافیتن و چونه دا مالا پیره ژنی فیه... نه وی دیت... کوسی پیره ژن... بیئت ل ره خیت وی کومبین، و هیتی بیئت روندکیته خو فیه د مالن... و میزه رگ ب سهر تهرمی پیری را یا ر کیشای...

هئى... هئى... وىي دهنك زيبه رى و هه فاليت خو... قه ستا ستيړكى كړن و ب ره خ قه... ريبه رى كيلى
هه لگرت... ول د هرازيكا مالا پيړى به رى قه بوو دهر كه تن... ل كولانې دهنكي بچويكيت گوندى هاته
كوهيت وان (بويكا مه باران دفت). .

رپه ر ماو به رى خدا قاما دهنكي بچويكا لي د هات... گرنزي وسه رى خوبلندكرو د عه سمانى...
نيرى... ديت كوپنيت عه قرى، ل عه سمانى بيت تيگ چوين... ده مې به رى خو ژ عه سمانى قه كرى...
ديت چار پيره ميرا، مه رو قه زميت وان، بيت لسه ر ملاو بيت قه ستا مناسبې گوندى د كهن! پاسى به رى
خودا هه فاليت خو وگوتې:..

- دى... نوكه فيجا وهرن... دافى كياني بكه نه د كانيا گوندى دا..

ئينا هه فاله كى به رسفا وى دا ولگه ل كه ته ناخفتنى:..

- پانې پيړى نه دكره د كانىي دا:

- نوكه دا بو و هبيژم كا ژبه ر چ پيړى نه و كيلى هه ر نه دكره د كانيا گوندى دا... هه كه وه كړبا،
پاچه وا هه ر گاف، خه لكى گوندى دا ده ستى وى ماچى كهن... دا نه و كيلى كړبا د مه نجه لا نافي
داودا تافه كا بارانې هاتبا... وهرن گوهى خويده نه من... جهى فې كيلىي كانيا گوندى به نه وا چو چارا
هشگ ژى نابت... ونه به س دا تافه گ بارانې بهيت... به لي دا پله بكه فت.... دهرمانى مه وفى هشكاتينى
هه ر پله يه!

- دى هه ما... هه ر تو هه ر ه... كيلىي بكه دكانيا گوندى دا... بو فى كاري كه س ژ ته فه رتر نينه.

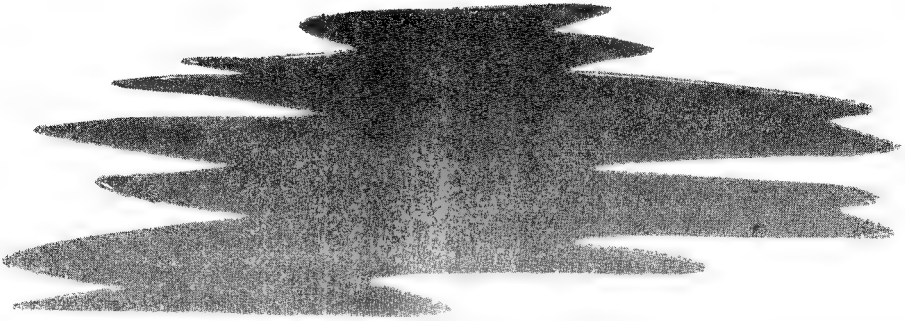
- نى نه ز وى نيكى نا كه م... يا پيړى كرى... وهرن نه م هه مې پيگفه... دى كيلىي كه نه

دكانىي دا... نى به شتى پيړى ته سليما كيلىي... يا مه هه مې گونديانه... دانوكه ويقه كه س بتنى خونه
هه لافيت.

به غدا ۲۵ / ۲ / ۱۹۸۵

محمد سليم سواری

ته هم

✱ غفور صالح عبدالله ✱

له به شیکی دهفتی یاداشتنامه کی قاره مان دا نه مه نووسراوه. به لآم له پوری زمانه وه هه دئی دهستی پیداهینراوه، دیاره به په له نووسیویه تیوه بویه خالو فاریزه ی له بیرچوه، یان برگه کان له یه ک جیا بکاته وه، له مه و دیواش سه رله به ی یاداشته کانی هه دئی دهستی یان پیداهینراوه، بوشه وه ی زیت له روی زمانه وه بوخته بن... دهشی نه م به شهش پرژه ی رومانیک بووبی و ته واو نه کراوه..

✱ ✱

چاو له هه لۆکه ناگو یز مه وه و نایتر و و کینم، به ناسته م بله ریته وه ههستی بهی ده ک م. وه کو هه ست به خوینی خوم بک م که له شاده ماره کانم دا هل ده داو، ده پزیته نیو چوار به شی دل وه. هه ستیکه و ده میکه له گه ئی دا گوش بووم، که چه م سه ر تر و پکی گرد لکه یه ک، یان جیا یه ک، نه لبه ته هه ستیکی سو فیانه ش و هه ر له مند الیه وه نه م سروشته فوی کرد و ته ر وحه وه. به دوور بیینی دیه کانم ته نها چاوم بریه هه لۆکه. له دووره وه ده ئی قوزاخه یه کی لۆکه یه و له ده وه نیک گیر بووه. به لآم له چاوی من دا قه باره ی هه لۆکه و خویانن... سه رله به ی هه ر پینچ هه ستم، بگره ههستی شه شه میشم و نه ویدی و نه م هه ستانه ش، برونه ته بالا گه ردان و ناویزانی هه لۆکه... هه لویه کی به هاره و به چه ندان لیزمه ی باران و شه ونم خوی ششتوه. بویه ده ئی گونتکی لۆکه یه نه وه نده سه ی ده چینه وه، به دم خرنکی خوره که شه وه بریق ه بریقیتی.. په ی هه لو نه رم و شه، له وانه دهستی پیدایینی ر دکر ده سه به قزی کیزیکی به نازه وه بیینی وایی... هه لۆکه م به و کیزه دانا که بوم نه بوو. نه و کیزه ی که پیکه وه خه زمان له دیتنی هه لۆ بوو، هه چ روژیک هه ر کامی کمان هه لویه کی دیتبا، به هه لوه داوان غارمان ده داو، به ی دیمان ده وت، که نه مرو هه لویه کم دیوه (نای که هه لویه کی جوان بوو، چه ند به نازه وه له ناسمان دا باله کانی فش کرد بوونه وه، لاره

لاره‌ی ده‌کردو به نهمیه که وه ده‌قیچراند... نهم دهمه و نیوه‌رویه، دیتم له‌سه‌ر ترۆپکی کێوه‌شیننه بای باله‌کانی خۆی ده‌داو به‌ته‌نیا له‌ نیچیر ده‌گه‌را (... شه‌وانیکی زۆریش خه‌ومان به‌هه‌لۆوه‌ده‌دی، بۆ سه‌ببێنی هه‌ر به‌یانی زوو سه‌ربرده‌ی هه‌لۆی خه‌ونه‌که‌مان، بۆ یه‌کدی ده‌گه‌راپه‌وه... ئه‌وه‌ده‌می منداڵ بوم باوکم له‌ دۆله‌کی ئه‌وه‌دیو داره‌به‌نه‌کی به‌رانبه‌رم‌دا، هه‌لۆیه‌کی کوشت‌ولولا‌قه‌کانی کرده‌فیقنه‌و دووزه‌له‌ من و نه‌و کێژه‌ش هه‌رکه‌ هه‌والی کوشتنی هه‌لۆکه‌مان بیست، شه‌و تا به‌یان به‌دزیوه‌ له‌داخی چاره‌نووسی هه‌لۆکه‌ شیه‌وه‌ن و گریانمان بسو... دووزه‌له‌کش تا نهم چه‌نانه‌ وه‌کو دیاریه‌کی به‌نرخ‌ی باوکم و بۆ یادی هه‌لۆکه‌ هه‌لگرتبوو. روژیکیان له‌گه‌ڵ ده‌ردی سه‌ریه‌کی ئه‌و سه‌له‌ی خه‌لکه‌که‌دا، که‌وتیه‌سه‌ر ساجی عه‌لی و دووزه‌له‌که‌شیان له‌گه‌ڵ خۆیان‌دا برد... هه‌رکه‌ ده‌نگو باسی هه‌لۆش له‌م ده‌ورو به‌ری بپایه‌وه، کێژه‌که‌ش به‌جێ هێشتمو، که‌وته‌ ته‌ک سه‌لقه‌ویه‌کی خاوه‌یداو... نه‌میستاش هه‌موو کۆیره‌ویه‌که‌م له‌ منداڵانی ئه‌و حه‌زه‌وه‌ چه‌که‌ری کرده‌وه، بۆیه‌ گه‌ڵ جار قینم له‌ هه‌موو کێژی نهم دنیایه‌ هه‌لده‌سی، ئای که‌ ده‌بی په‌ره‌کانی هه‌لۆ نه‌رم بن. چۆنه‌ نیستا بیکه‌مه‌ ناوه‌خنی سه‌رینیک، پێکه‌وه‌ له‌گه‌ڵ ئه‌و کێژه‌دا بخه‌وم که‌ بۆم نه‌بوو؟ نا... نا... چۆن دلم دیت... هه‌لۆ پێروژه‌که‌یه‌ وه‌ر به‌و یاده‌شه‌وه‌ هه‌لۆ لام بوته‌ زینه‌وه‌ریکی پێروژ. ئی با به‌خه‌یالیش بی هه‌ر خۆشه... خوشترین سه‌اته‌ وه‌خته‌کانی مرو‌فیش ئه‌و سه‌اتانه‌یه، که‌ به‌خه‌یال به‌سه‌ریان ده‌بات... ره‌نگه‌بی هه‌لۆکه‌ش وه‌کو من له‌ نیو لقو و پۆه‌ه‌کانی داره‌به‌نه‌که‌دا، جینگای خۆی خوش ده‌کا. بۆیه‌ جار به‌ جار باله‌کانی راست ده‌کاته‌وه‌و جووتیان ده‌کا، هه‌ندێ جاریش به‌یه‌کیانه‌وه‌ ده‌دات، یان تا‌قو‌ف‌یق ده‌بنه‌وه. لاره‌ لاریه‌تی، دپ به‌لقو و پۆه‌کان دینه‌گویم. چاوم له‌ هه‌لۆکه‌ کردو، فیش به‌ردیکی قوقزم دوزیه‌وه‌و تانیشکم دادایه‌ سه‌ری، داره‌به‌نه‌که‌ش له‌ به‌ری قه‌لاکه‌وه، له‌سه‌ر یالێک وه‌کو پاسه‌وانیکی می‌زویی و ده‌ستی له‌ناسمان پان کردبێته‌وه‌ وایه. بی باکانه‌ له‌گه‌ڵ بوون‌دا له‌ به‌ر به‌ره‌کانی دایه. له‌ولای داره‌به‌نه‌که‌شه‌وه‌ چپایه‌کی دیه، چپایه‌کی له‌دوورا، له‌نووکه‌وه‌ چه‌ند ترۆپکێکه‌ به‌یه‌که‌وه‌ لکان، له‌م سه‌ر بو‌نه‌سه‌ر، ره‌تی زه‌لامیکه‌و راکشاه‌وو رووی ده‌می له‌ناسمانه، به‌واتایه‌کی دی له‌سه‌ر گاژی پشت وه‌رکه‌وتتوه، له‌م سه‌ره‌وه‌ ترۆپکه‌کی ده‌لی که‌ له‌سه‌ری زه‌لامه‌ راکشاه‌که‌یه، له‌ ناوه‌راستی‌شه‌وه‌ وه‌کو ناو‌قه‌دی به‌هشتوین جه‌ربانی وایه. ترۆپکه‌کی یابینیش پێیه‌کانی زه‌لامه‌ هه‌لا‌ژاوه‌که‌به. له‌دووره‌وه‌ له‌پیکه‌ریکی سووریالی ده‌جی. له‌ ناو‌قه‌دی چپاکه‌شه‌وه‌، نیوه‌ ترۆپکێکی دی خۆی پێوه‌مت کرده‌وه، ئه‌ویش له‌دووره‌وه‌ وه‌کو که‌له‌سه‌ری مرو‌فیک وایه‌و چاوه‌کانی قووچاندوه، به‌رانبه‌ر قه‌لاکه‌ ده‌می ره‌شی ده‌به‌ج‌راندوه. کونا ئه‌شکه‌وتیکه‌ له‌وه‌ته‌ی نهم بوونه‌ هه‌یه، ئاوه‌ا زاری کردوته‌وه.

په‌ر به‌ ناخ سو‌زیکێ پاده‌به‌ده‌ر دایگرتم، چاوم په‌ر بو‌له‌ فرمیسک، خۆزیام ده‌کرد بوونی منیش په‌گه‌ڵ بوونی ئه‌و ئه‌شکه‌وته‌ بووایه، چونکی ئه‌شکه‌وت ته‌نها له‌چه‌ند گاشه‌به‌ردو ته‌ق ته‌قه‌ تاویری یه‌که‌ له‌سه‌ر یه‌ک، سه‌روشت هه‌لیچ‌نیوه. گه‌تا به‌ر دوو ته‌ق ته‌قه‌ تاویری‌ش زه‌مانی تاییه‌تی خۆی هه‌یه...

روژیکێ به‌هه‌ره، یان ئه‌وه‌تسا روژی هه‌ر سه‌ه‌ه‌ریکی دیش وابوو، ده‌شی نژیکی دوو سه‌د سال، ئه‌و سه‌رده‌مه‌ی که‌ هاشای به‌به‌، شاه‌ی ده‌وانه‌ کردو، هه‌والی بارودۆخی میری ده‌واندێ ده‌رسی. په‌ر بو‌ ده‌هشتی خۆت، په‌ر له‌نیستاش نهم به‌هه‌ره‌هه‌روا... بروه. نهم ناوه‌ تا ئه‌ژنۆزه‌لامیک قه‌سه‌یل و سه‌وه‌گیاپه. ئه‌وه‌ جگه‌ له‌ گویه‌هێرونی باله‌ به‌رزی ره‌نگاو ره‌نگ... گه‌تا به‌جاوبازیه‌ی به‌بژوکه‌لای پان‌پانه‌وه، به‌به‌ل‌ل‌و‌وکی گه‌لا‌سه‌رووری به‌م‌او ده‌م‌خ‌تی به‌سه‌لا‌ج‌و‌وی به‌په‌وه‌وه، به‌که‌زینی تازه‌چاو‌ترو‌کا‌و‌ده‌م به‌شکو‌وت‌وه‌وه. جگه‌ له‌و رایه‌خه‌ سه‌وه‌زی ئه‌و ناوه‌ش، که‌ به‌گوله‌ به‌بیرونی ئال‌وه‌نه‌وشه‌بی و مورو‌هه‌لا‌ه‌و گولا‌ه‌ سه‌رو‌وه، په‌له‌ په‌له‌ لی‌ره‌وه‌له‌وی سه‌روشت

به دهستی رهنگینی خوئی رهنگی پشتووه. تابلوکه یه له و تابلویانه ی که له ناخی مرودا نومیذی ژیان دهریښی و، ههست دهکا بونو ساته ومختانه خولقاوه، ئیدیش گوی به مردن ناداتوله دله راوکی ره ها دهکهن - دولیکه و ههگر له نهفسانهکان دا هاتبی! هه له ناوهرپاستی زستانه وه تا دهگاته باران بران. هه موو روژنیکش هه رکه گو سوروه و یوه که ی پانتایی گه ردوون، له سهر ترپهکی قه لاکه و دم که لی چپاکانه وه دهکه و یته سه ره تاتکی. له باکوړه وه ته میکی چر و هکو هه ره سی روو یاریکی به فری خا، یان و هکو چوپا و گه ی قه د گاشه به ریدک، یان و هکو گه وانه یه کی دریزی دم ره شه با به ره و خواړ داده کشی، وک بلی سهر اپا میژووی هم ناوچه یه به م دوله دا تی ده پری... نو سه رده مه ی له شکری سواره ی همیدیش به ره و قه لاکه هیرشیان برد، هه ر هم ته به بوو سهری له له شکرکه تیک داو، به ره و دووا بویه.

رنگایان لی تیک دهجوو، نه سپه کانیان به دم کوړنه وه له ته مه که ده سه لینه وه. چاو چاوی نه ده دی، بگره سهدان سوازش له وه له تانه دهگلان، به ره به ره له شکری نالی عوسمانیش دهیدا له که می، قه لاکه ش و هکو بنیاده میکی جوامر له سهر ترپهکی یاله که، دهستی ده نایه کوړته که له ی خوئی و پپیان بی ده که نو، وئاسووده ده بوو. هه وانه که دهگه یشته بابولعالی، له ویشه وه نه په یه که له نیستانه وه هله ده ستا. نه رمان ده درا، ده بی به ناگریش بی نو ته مه نه حله تیه بره و یته وه، که چی به هه زاران سوار به مازوت و شاپلیته ناگریان ده کرده وه، ته مه که یش نه ونده ی تر خوئی لیل ده کرد... هه مدیس هه وانه دهگه یشته وه بابولعالی که ته مه که هه ر ناره و یته وه و نه رته ش نالی عوسمان قری تی ده که وت. په یتا په یتا نوردویان ده نارد. هه رکه دهگه یشته ده مه و به هاریش کوړکه لی قه لاکو، له دهوړ به ری شاره زوړ و یشته وه تابلو قه یان ده دان. نه وه ی که ته مه که ته واوی نه کرد بوو، نه وان نه نجامیان ده دا... دولیکه و میژووی هم دهوړ به ره ی پیدا تی ده پری. هه رکه ته مه که داده کشی و زگ له زهوی ده نی، له پرپکا به دولو شیوه کانی نو به رو نه وه به رهل رهل ده بیته وه. هه ر نه ونده ی یه که دوو جار چاو بتر و کیښی، وه ختیک زانی دوله که بوته درمختیکی سهروم که سکی و ه رکه وتوو.

ته مه که ش په و یوه ته وه. یان ده شبی تا دهگاته ده شتی هه ر یرو به ری په واندزیش، له ویشه و به ره و هه لگورد هه لکش و، بیته هه وریکی ره ش و بیگاته لیزمه ی بارانیک. نو خه لکش که له مدیو نه ویدیوی دوله که بن، ته مه که یان به رچاو ناکه وی... هه ر نه ونده ی یه که دوو جار یش چاو بتر و کیښی هه مدیس ته مه که دوله که ی ته نیوه... نو ده مه ی که چاوم هه لپری و سه فین به ئاسته م ترپه که که ی له گه ل جوړی جوولانه و ه که دا که وتبوه سه ره تاتکی... به فری سهر ترپه که کیش به ته مه دا چوپا و ه که ی دوله که دهجوو، سپی و ته نک و په له په له له چهند لایه که وه ره ش دا که رابوو، هه رکه له پرپکا چاوم هه لپری، نه مزانی نو هه لویه له چ نا قاریکه وه په یدا ببوو، له سهر خافو و پوه کانی دار به نه که نیشته وه، نه شمزانی نیریه یان می به. له وانه یه راوچه کی سه رده رکه ر هه ر له دویره و ه که زه که ناشکرا بکا. نه ونده ش شاره زانیم... گاشه به ردو ته قه ته تاویش زمانی نییه و که پرو لاله، تا و ه کو بنیاده میک میژووی سه رله به ری بونی هم دهوړ به ره م بو بگریته وه.

هه ستم کرد نه میستاش کومه ده بنیاده میکی رووت و به جال، هه ر له سه رده می چاخه به ردینه کانه وه، ژیانیک ئاسایی له وی ده گوزرین، ده خون و ده ست رهنگینی خو یان ده نیښن و، له گه ل مینه کان دا جووت ده بن. هه رکه شه ویشیان لی هات له نه شکرت دینه ده ری و بو داین کردنی خوراک و پو شاکي روژی دوا یی خیزانه کانیان، ده که ونه راوه سوچه رو به رازه کیوی و ژیره... نه گه ر له دویره و چاو هه لپری تارمایی سه ر

سەبەر لە کونا ئەشکەوتە کەوێ سەرەتاتکێیانە، ملە قوورتی دەکەن. لەوانەشە چاوت ریشکە و پێشکە بکاو دیمە ئەکە درۆ بێ! ترسم ئێشیت، وە ئێ کە بێرم چوو بە لای بنیادەمە زووت و رەجالەکانی چاخە بەردینەکانی نیو نەوشکەوتە کە، ترسە کە مەرۆیەو. ئەم دەورو بەرەش ئەوەندە کە بۆیە هێدی هێدی گوێم لە قیرە قیرە ئێ هەلۆکە یە قیرە یە کە مەرۆیەکی پێکراو ئاوا قیرە ئێ هەلسی.

قیرە یە کە بۆ ئێ تەنیا یەکی خەستی ئێ دیت. بۆیە ئەسجارە رووم کردە دارە بە ئەکەو، شانی چەم دادایە سەر بار دە نۆمەرە کە. لەو دورۆو دە چاوم بڕیە جوولە و بزووتی هەلۆکە. هەستم کرد وەک بەردێک تووردەیتە گۆمێکی مەنگەرە، ئاوا ئارامیە ک بە ئێو هەژاوم بەرێزۆو. ئەو ئارامیە بوو کە ترسی تەنیا یە کە ئێ پەواندەو. وای ئێ لە دەمە دەمی سەلانی پیرانەوێ سە دەوی پیرستەم دا، هیشتا کە وەک شوانێکی دەرکراو، لاندەوازو ئێ ئەنوا هەلتروشکاووم، دەرپانە هەلۆکە م. منیش خە ئێ ئێو رەکو باوکم هەلۆکە راوێکەم، ئو لاقەکانی بکەمە دورۆو ئە. وە ئێ دەنگی قیرە کە یە ژێروانی کردەو، وێستم تەفیکیش لە حۆم بکەم. بۆیە تە ئێ ئە زەردە خە ئە یە کەو چاوم ئێ پێی. روژانیکیش بوو ئەم دۆلە بە بەرێواری کاروانچێ تادەنگە شەوێکیش، بە تاییە ئێ ئو شەوانە ئێ کە مانگە شەو بووایە، ئالێ دەهات. دۆلە کە بەسە ئە زە لاسی سە عاتە رێکە، بە لām روژانی بە هەسار دە پێو سە عات و نیوێک رێک، چونکە رێواری کاروانچێ کان تە پێو ئێ ی بە هەرە کە دە چوو زێر گێشە یانە وەو فریوی دەدان. ئە کو ئێ بووایە لایان دە داو بارگە یان ئێ دەخست، سوێشە سە پیرانیکان ساز دە دا. کە تیرە رەش و زووخا لویەکیان دەردینا، بە چیلکە و پەلۆشە و خە پێوکی ووشکەو بوو، ئاگر یان دە کردەو و چایان دەم دە دا. ئیدی هەر کە سەو تۆشە بەرە ئێ خۆی دەردینا و رای دەخست.

سەلکە پێوانی یان چەند قەلە گۆزێکیان دەردە هینا، بە دەم قەسە ئێ نەستە قو بای سێ کاروبار پاپە پاندەو سەو کە نیو پێو یەکیان دە کرد.

لە پاشانیش ئەو ئێ جگەرە گێش بووایە، چاخە تووتە کە ئێ و بەرمانی ئێ دەروینا و جگەرە یە کە دە پەنجابەو لە پاشان یە کە دوو چایان بە سەردا دە کرد، مە کە ئیدی پاتشا خوێان بوون (دە ئێ کوپینە باناوی خۆی ئێ پێن) . پێلۆه کانم بوونە تە چوار چێو ئێ تابلۆکی ئەم دەورو بەرە. هەلۆکە ش ئەلێ تە گزنگەکانی خۆرە کە چاوی سە غلە: دە کەن، بەرەو لای مەن پێو خۆی وەرگێرا. هەم دیس دەستی کردەو بە قیرە قیرە پێ تەنیا یە کە ئێ خۆی. هەرە پێرەو ئێ یایە کە بەرەو لای مەن بووایە، تە نەت گوێم لە تە قە تە قە دە نووکی دە بوو، جوولە م لە خۆم پێرە، ئەبە هەر کە جوولە مەو چاوی لێم بێ و بە پاپوچیم تێ بگا، ئەم دەورو بەرە بە تەنیا بە چیم بێ. چوار دەوری خۆم و مەلۆکە ش تە چاوە تەر دەکا، قەرە ئێ قەرە ئاسایی ئێ نییە، بێو بۆ چەند سە عاتە رێک ئە ولاتریش. نێگام ئاراستە ئێ دارە بە ئە کە کردەو، گۆسورەو بوو کە ئێ ئاسمانی گەردوونیش، لە ئاقاری ئێ پووانیشە و بە هیلێکی راستە و راست، بالا زەلامێک دە بێ و نابێ بەرزیوتەو، کە پە ئالێکی رەنگا و رەنگی بە هەسار بە دەم هیلێ گزنگەکانەو، سەمایە کێ ئێ فەسانە ییان بۆ میژوویە کێ بێ خاوەن ساز داو، سەر تە سەر ئێ ئاسایی نایە، جگەرە ئەندە کە جار کزە یایە کە هەلەداو، خەشە یە کێ پێ ئاوازی قەر سیل و کە سە گایە کە ئێ ئەوانە دە گاتە گوێم. یان لە دورۆو بە دەم یایە کەو کە رویشکە دە کەن. دە ئێ ی پێ پێ کە رویشک بە چەند ریزێکی رێک و پێک و بەرەو دوای یە کە ئێ گومە تە دە کەن... هەم دیس ناخەم پێ بوو لە قولێ گریان و، چاویشم پێ بوو لە فرمیسک...

۲۹ ساله له گال نه دیمه نانه دا گۆش کرام، که چی نه میستا بۆگه نی و دووکه لی شاران سییه کانم ده خون .. په یتا په یتا ه لۆکه بوته نیایه کی خوی ده قیرینی . له کومه له چیاکه به رانه برده دنگ دداته وه، قه لاچوله کش قیره کی ده سه نیته وه، به ره و ناستیکی دی کیشی ده کاته وه، ه ستم کرد دنگه که سه رپاکی نه م دوروپه ره دته نی .. دووای نه وی کرن رکه لینی په که به په کی قه لاکه ده تاکینته وه، خوی به ژوره کی میردا ده کا، ژوره گوره کی میر هیشتا شوینه واری سه کوئی میرنشینیه کی ماوه، سه رله بهر کونای وردو درشت دایبیزاوه، مورانه و مارمیلکه و بن مژوکی هه مه چیژه، له م لاوله و لاره سه ره تانکیانه، گوی قولای دنگه که ده بن، کوله کی ناوهر است ژوره کش هه روه کو دوو سه د سال له مه و بهر، وه کو خوی ماو ته وه، جگه نه وه نه بی به چوار ده ورده دا مورانه و مړه ووی دیش هه لیا تیکولیه . ده پشت بهر له نیستا بېړی پتیش، نیواریه کیان قاسیدیک به هه تاسکه هه ناسک، دووای نه وی پیاوانی میر ده زانن کی یو له کوپوه هاتوه، ریکای دده ن. خوی ده کاته ژوره وه و له بهر دهم میردا دست ده خاته سه رسنگ و دایته وه: -

- میرم، نیواریه تان باش ..

میریش وه کو هه لویه که له سه ر سه کوئی میرنشینیه کی قیت روینیشته وه، به ده سستی راستی پشستونه کریمسه تانه کی له ناوچه دوهه گویشیه، له سه رو چاوی دا دیاره هه ندی ناره حه تی و سه غه تی له ده روونی دا وه نو زده کا، وه بلی پېشبینی کاره ساتیکی کردبی، یان هه والی نه رته شی نالی عوسمان و روژاندبی و ده هری کردبی .. وه لی له سه ره خو چاوه ده بېرته چاوی قاسیده کو، به دهم و دوویه کی هیمنه وه بی ده لی:

- ها، کورده، چ خیره وه ها په شوکاوی ؟ گوی مه ده بی، نه گره هه رچه ندش هه واله که ت ناخوش بی و موژده نه بی، نیغه هه رگیر نییه خومان وه ها به شوکینین ... دهی قه یناکه پیم بلی شیوت کردوه ؟

قاسیده که به شه رم و شه له ژاویه وه وهرامی میر دداته وه:

- میرم، سه ری نیوه خوشبی چ به دکاری روونادات، ته نها میری نیغه ش به هه والی وه زعی نیوه سه غه ته، بویه نامه په کی دوستانه ی نه وم بو هیناوی .. خه میشت نه بی کوپکه لی قه لا به چاکی به پیرمه وه هاتن وگه لیک پژیان لی نام.

میریش بزمه کی هاتن و شو تی:

- کورده، خو تو غه ریب نییت، نیویش برای داک و بابی کوپکه لی قه لاکه ن ..

میر به فیزیکی ده سه لات داراته وه هه لستایه سه ری و ده ستنکی به خه نجه ره ده بیانه که په وه هینا، به برمه کی دوستانه ناغره وه، چاوی بریه قاسیده که و تاده کی تی وهر کرت. نامه کش له سه ر پیستی که له کیوی نوو سرا بوو، نوول دراه و که وانه په کشی له دایره به وید، سه ر کرام و و نامه په کی تی دا ناخینرا بوو، میر نامه کی له که وانه که ده ریضاو. پیسته که ملاده دگانه وه ددیده به بهر رویشمانی به کینک له شاپلیشه کانی ژوره که ی، ده یخړینته وه، له پشان شوخزینیک هه زده کیش و پیسته به که له کیویه که نوول دده او. ده دداته ده ست باش پیاوهره که ی، داوایش له قاسیده ده کا دینه به به وهر نه ویدر، له میر نزیلک ده بیته وه، به به رزه قه پیوه ده سستی به سه رشمانی را ده او. به بزمه کی جوامیرانه وه بی ده ل

- به میری د به به ، راگه یه نه ، که نالی عوسمان وه کوچه قه ل کلکی دووری گه لی خوئی ناوه ،! قه لاش سپو ساغه .. بلی به بیزیان نه گهر دهم روه تکلکی شای سه فوئی به قهری دا هاتن خه لکی قه لار وه اندزیش له ئو غریانه .. کورده نه کی زویش بری تا به چاکی وهرامی نامه دده مه وه له گه ل خوتی دا بیه -
قاسیده که همدیس ده ست ده خاته سه رسنگی و دادینه وه :
- به لی میرم ، خودا بو نیمه تان بیل و فهرمانتان به جی یه ..

دهنگی قهری هه لوکه سه ره به ری ژوره که ده تاکینینه وه ، به ره و یه که به یه کی ژوره کانی دی دهرده خرتی .. ژوری سه رکرده کان ، ژوری پاسه وان و قاسیده کان ، ژوری جبه خانه که ، گه وری نه سپو ولاخه کان ... ته رسی نه سپه کانیش له گه ل زوی گه وهره که دا ره قی بووه ، هیشتا هه ندی له و بونه میژوویی ته رسه که ماوه ، له گه ل گهرمای هاوین دا هه لم دهکا ..

دهنگه که له ویشه وه بو ژوره ته ریکه کی - وه ستا ره جبه - ، ئویش هه ندی له و میخ و بزمارة نی که نامیره کانی دروست کردنی چه کی پیوه هه لده واسین هیشتا که دیارن . شوینه واریان به سه ر دیواره کانه وه چاپ بوون .. هه ندیکیش له پارچه و مارچه ئاسن و ته نه که و قه وانه کون ، له زه وی ژوره که دا له م لاو له و لاوه سه ریان دهر دیناوه .. (وه ستا ره جبه) کابرایه کی ته مه ن له په نجا به ره و ژوو رتر . ردینکی توپ و ماش و برنج ، له ناوشانه وه هه ندی کوماوه ته وه ، خیرا خیرا بره نی که له نیو ده سته زبره که ی دا دی و ده پروا ، پارچه ئاسن دهرنی و لهوسی دهکا .

کومه لی شاگرد و پیشه زان ، شه رزه و به کار کردنه وه ملوشن و هه رایه که نه بیته وه .. ته ق و توقی ئاسن کو تین و له بره نه دان . ژوره که ی قانگد اووه ، له ویشه وه دهرده فرتی و سه رهاکی ره و اندزیش گوئی له و ته ق و توقه ده بی و ، به دهم زهرده خه نه ی دلنیا به وه چاو ده برنه ئاستی قه لاکه (بتره ژم وه ستا ره جبه ، دهس و برده که ، نالی عوسمان خویان له بوسه ناوه و پوو زهر دمان نه کی) ، سه رباز و سه رکرده کانیش ئاگایان له هیچ ده نگیک نییه ، ته نها ته ق و توقی ژوره که ی وه ستا ره جبه نه بی . ئه وانیش زهرده خه نه یه کی دلنیا بی دیانگری و چاو ده برنه ژوره که ی وه ستا .. وه ستایش سه ره لئا بری و جار نا جاری ده ست بو یه کی له شاگرد هکان در یژ ده کاو ، به په له داوای ئامیریک دهکا . ئه وانیش ده ست و بر د فریای ده کون . تا ده گاته دمه و نیوه بویه که چاره گیک جبه خانه که ی پر کردوه . ده سه به جی دابه ش ده کرین ، یه ک دوو مه تره لوژ له سه ریه ک دوو لووتکی نزی که قه لاکه داده به ستن ، (وه ستا ره جبه) خوئی سه ره پهرشتی دامه زران دیان دهکا .. میریش چاوهری ده ست رهنگینی وه ستایه . ئه رته شی نالی عوسمان چاوهری ره وینه وه ی ته مه که یه . سه رهاکی خه لکی ره و اندزو ده ورو به ریش ، ده نگ و پاسی وه ستا ره جبه له ده می یه کدی ده قوزنه وه . ئه وهنده شه رزه و دله پراوکییانه ، هه رکه ئیش و کاریکی خویان راده په رینن ، نه نجا ده که ونه سوسه ی ده نگ و پاسی قه لار (وه ستا ره جبه) .. له پاشان هه رکه دهنگی قهری هه لوکه خوئی به و ژوره دا دهکا که بو (مه لای خه تی) بو به رنو یژ کردنی سه رکرده و قاسیده کان و ، پیاوانی میر تاییه ت بوو . له سه ر دیواره کانی نه م ژوره ش هیشتا شوینه واری هه لکولینی هه ندی ئایه تی قورئانیان پیوه دیارن . ئه و کومه زه ش که کرابووه قبیله ، هیشتا هه ندی له خشت و به رده که ی به رته و بلاوی ژوره که بوون ، بن ته مه له کی له زه ، هه وه

بنگسنتی بهرز بوته وه... روژنکیان له کاتی ئابلووقه دانی قه لاکه له لایه ن ئه رته شی ئالی عوسمانه وه، مه لای خه تی (جووه کن میر، میر نه و روژه که یف ساز بوو که زانی (وه ستا ره جب (مایه ی خوڤاگرتنی قه لاو میرنشینه که یه تی... میر به دهم و دوویه کی به رزه فه ره وه له مه لای خه تی پرسى :

- ها... ماموستا... نه توده رباره ی نه م وه زعه تازه یی که تی داین وورته چلونه ؟..

مه لا به ریزو هه ندی خه مباریشه وه بو میر دهستی خسته سه رسنگو گوئی :

- قوربان، ئالی عوسمان خه یالیان خاوه، نه گه ره و ریگا چه په له فریومان بدهن..

میر له قسه که ی مه لا هه ندی سه رسوورماو بوو، و پرسى :

- ماموستا چلون ؟..

(مه لای خه تی) دووای نه وه ی رووخسه تی دانشتنی له میر خواستو له سه ر سه کوکه ی به رانه ر میر

رونیشت وگوئی :

- میرم... نامه یان بو ره وانه کردیمه، گواپه خه لکی به وه فریویدهم، که گواپه نه م به ره له سستی کردنه ی

میرنشینه که مان دژی ئایینه... به لام یاغنیشتن و نازانن ئیمه هه لوئستی ناوها کارى تی نه کردوین... بو نمونه ش

خوڤاگرتنی خه لکی قه لاو دهم به رانه ر به م جوړه پروپاگه ندانه... نه وانه واده زانن به خوڤان سه ره وه سپه تی

به یامبه ری خودان... ئیمه خودا ده پرستین نه ک سولتانه کانی (نیستانه)، پرواشمان به وه هه یه مای خوڤانه

به ره ره کانی زولم و ستم بکه یی و، به رگری له خاکی باو باپیرانمان بکه ین...

میر له خوشیان دا قسه که ی بی ی بپرسى :

- دهم خوش ماموستا پیاوی ئاین ده بی وایی، نه ک مفته خوڤ بی... چه ندان پیاوی ئاینیش له پیناوی

به رگری له خاکی باو باپیرانیان تیاچووږی، خوینی خوڤان به خت کرد... بویه بریارده دهم له نه مږ به دواوه نه تو

موفتی گشتی سه رله به ی نه م میرنشینه ی...

هه رکه ده نگی «هه لوکه نه و ژووره ش به بی ی ئالوگۆږی سروشت، خو ی بی ناگیرى. له ناوه راستی حه وشه

که وره که ی قه لاکه وه... ده و که شکه لانی ئاسمان ده رده فرتى. له وینه به دهم بایه که وه، به ره وه هییه سولتان.

له پاشان یال به یال، لووتکه به لووتکه به ره وه ده ربه ن بازیان، سه گرمه ش خو ت بگره واهات. وه کو تزیکی

موگناتیزی ده نگه که نه م که ی یو نه و که ی هه لبه زو دابه ز ده کا. له پریکا له دهم که ی گرد و لوکه کانی حه مرین به راش

به راش ده بی. وه که هشتی که زدی خوڤ به رت و بلاو ده بیته وه... دیسان هه لوکه ده که وینه وه قیرده قیرده ته نیایه

هه میشه یه که ی خوی... ده وای چاریکیش ده نگه که نه م لووتکه ده دیا ته دهم نه و لووتکه ی دی... نه وه ته هه لوکه ش

ئارامی ئی براه... هه تاوه که ده یی کردوه، ره وه پاساریه ک ده و روگری ده دهن و شه ری بی ده فروش، خو ی لییان

تی ناگه یه نی. نه وه دهم زانی هه لوکه هه لفری و ده و پاساریه که ش که وته شوینی. زه رنده یه کم داتی و منیش

به ره و لووتکه یه کی دی ملی ریگام گرت.

* * *

برائىيا روڤى و ڤار

سه گفان يوسقى ژ تيبين لايتيني وەرگيرايه

هه بوو تونه بوو جارهك ژ جاران، ره همه ل دى و باقين گوه داران،
خهين ژ جه ندرمه و ته هسيلداران.

روڤيهه كى پرر فنهك هه بوو. ب فنه و فووتان، بدهك و دولابان
كهس پى را نه دچوو سه رى.

روژهك ژ روژان، روڤى پرر برچى بوو بوو. ژ برچيان « قوره - قور »
ژ زكى وى دهات. رابوو بچوڤى كهت و لخورانى گه ريبيا. د خوه ست كو
هه يوانه كى ژ خوه بچوو كتر و قه لستر نيچير بكه و بخوه. لى قسمه تى وى
نه رنه كهت. لڤى ئالى گه ريبيا، لوى ئالى چه رڤى. ته وش بوو. تشته كى كو
بى زكى خوه تير بكه پهيدا نه كر. هنكى برچى بوو بوو. و به تليبوو، ژ هيژ
كهت بوو. ب زور دمه شييا.

پاشی لقه راخی ریله کی « خشتین » هکی بهیست، کیفاوی هات. گوټ
 قه ی که و - مه وه که خوه دبنی ده قییی دا قه شار تییه. بقی هیقیی هیدی
 دزیکا. بهر ب ده قییی مه شییا. ئی هیژ نه گیهاوو بهر ده قییی، هه و دیت کو
 ماره کی رهش مینا قیر ژ ناقا ده قییی ده رکته. کو چافی روټی ب مار که ت
 سه کنی. قاسه ک ل مار نهیری. پاشی سلاف ئی دا :

« روژ باش براکی مار.. تو ب کودا دچی وه ها ؟ » مار سه ری خو
 بلندکر، ده رزییا خوه لقی ئالی و لوی ئالی هه ژاند، پاشی بهر سیف دا :

« روژ باش، براکی روټی.. ئەز برچی بووم و ل خوارنی دگهرم. »
 « وه لله ئەز ژ ی ل خوارنی دگهرم. ئی من هه تا نوها تشته کی د
 دهستی خوه نه خستییه »

براکی روټی، کا ئه و و تو بین دهسته براك و بهه فرا ل خوارد
 بگهرن. بقی ئاواپی ئەم دی ژ هه فرا بین ئالیکاری و بکارت هیسانتر نیچ
 بکن. »

روټی فکری، دیت کو په یفا مار راسته. یه کی ته نی نکاره پرر تشتا
 بکه. ئی کو چه ند کهس دهستین خوه بدن هه فدوو، دکارن که له ک تشتان بکر
 په یفا پیشیانه :

« پرر میرانیی به تال دکه. »
 روټی بقی فکری پیشنییازا مار قه بوول کر. بقی ئاواپی هه را
 بوون دهسته براك بری که تن، بهه فرا ل خوارنی گهریان.
 ژ ئالیکه قه دمه شییان، ژ ئالیکه قه ژ ی قالا خوارنی و نیجیری دکر
 پرر چوون هندک چوون، هه و دیتن کو ریا وان راستی چه مه کی هاد
 راوهستان و ل هه ف نهیرین. پاشی مار پرسی :
 « ئەم ی نوها چ بکن براکی روټی ؟ »

روڦي ودها بهرسيڦ دا:

« دڦي ٺهه ٺافڙهني بکن، دهرباسي وي ٺالي ببن و لوي جهبهري چيم
لخوارني بگهرن. »

ٺي مار نه دکاري ٺافڙهني بکه. ستوويي خوه خواوگر و چاڦين لافاکار
لروڦي نهيري:

« باشه، براکي روڦي.. ٺي تو دزاني کو ٺه ز نکارم ٺافڙهني بکم. »

پاشي پهيڦا خوه ودها ٺاڙوٽ:

« براکي روڦي، گهلو تو دهستوور نادی کو ٺه ز بيم پشستا ته و تو من
دهرباسي چيم بکي ؟ »

روڦي داخوازا مار بي شوارقه بوول کر:

« به ٺي چما نا.. ما ٺه نه دهسته براکين ههڦي.. فهرمو، وهره پشستا من
! ... »

روڦي مه خهل کهت، مار چوو لسه ر پشستا وي خوه کلور کر. پاشي
روڦي رابوو، دا ٺاڦي و دهست ب ٺافڙهنيي کر، بهر بوي جهبهري پيشقه
چوو.. تام هات چيم، هه و ديت کو مار دهست پيکر، خوه لگه ورييا وي
پيچا. روڦي ترسا و پرسي:

« تو چ دکي، براکي مار ؟ »

مار ودها بهرسيڦ دا:

« ٺه ز دکم ته گه ز بکم، براکي روڦي. »

روڦي ڙ ڦي پهيڦا مار شاش بوو، ترسا وي ڙي زيده تربوو:

« چاوا تو ڦي بيبه ختييي ب من را دکي!.. نه ٺه بوون دهسته براك.. »

ما ته ڙ بيرکر! ... »

« نه من ڙ بير نه کرييه... ٺي تو ڙ بير دکي کو ٺه ز مارم. ٺهري، ٺه ز بووم

دهسته براکي ته. ٺي به ٺي ديسا ڙي ٺه ز مار هک ڙ مارانم و خوييي من ٺه وه کو
ٺه ز که سين دن گه ز بکم. »

روڦي دهست ب لافان کر:

« ٺه مان يه مان، براکي مار وسامه ! .. تو زاراکا من گيهايه ته
بسهردا ڙي من تو کري پشټا خوه کو ٺه ز ته ڙ ٺافي دهرباس بکه م ما هه ڦي
ڦي قه نجيا من ٺه هه .. »

ٺي دٺي مار بٺان لاقان نه رم نه بوو. خويي وي يي مارييتي جاره ک
ٺه و گرتبوو. نه دکاري ده ڦ ڙ وي خويي خوه به رده. رو ڦي ٺيجار ده ست
بشيره تان کر:

« بنيره، براکي مار.. کو تو من گه ز بکي، ٺه ري، ٺه زي بمرم.. ٺي تو دي
دٺافي دا بغه تسي.. ما تو دکي ببی سه به بي مرنا خوه ڙي ...! »

ٺي شيره تان ڙي تو کاره کي ل مار نه کر. وي جاره ک بريار خوه دابوو
کو رو ڦي گه ز بکه، و که يسا وي ڙي نوها ٺي هاتبوو. ٺي دي ڙ وي برياري
نه دڙ ڦري. ودها گوټ:

« چ دبه بلا ببه، ٺه ز مارم و دٺي ٺه ز وه ک ماره کي ته فکه رم.

کاري ماران ڙي گه ز کر نه. »

رو ڦي ٺي دي هي ڦيا خوه برري. زاني کو ده سته براکيا مار پو وچه
وي ڙي ده ست برو ڦيتيا خوه کر. ودها گوټه مار:

« ده باشه براکي مار.. مادم ته بريار خوه دايه، تو دي من گه ز بکي
ٺي ٺه ز ديسا ڙي ل سهر ده سته براکيا خوه مه. ٺه زي هه تا مرني ڙي ل سه ر
سو ڙي خوه بمينم. ٺي داخوازه کا من ڙ ته هه يه. هنکي ٺه ز ته دٺه ڦينم، من
دٺي ٺه ز به ري مرنا خوه خاتر ڙ ته بخوازم. »

مار پرس:

« چاوا ؟ »

رو ڦي ب رو ڦيتيا خوه ودها به رسي ف دايي:

« کي ڦا من پرر ڙ که ورييا ته يا خوه شک را تي. من دٺي ٺه ز که ورييا ته
ماچ کم، ب ڦي ٺاوايي خاتر ڙ ته بخوازم. پاشي ڙ خوه تو دي من گه ز بکي
ٺه زي بمرم. »

مار داخوازا رو ڦي قه بوول کر و که ورييا خوه به ر بده ڦي وي دري

کر. روڦی هه ما ژ نشکافه ب بنی چه نا مار گرت، که ز کر و دهه تا هیژا وی
 هه بوو شداند. مار خوه څر دا ئافیت، وردا ل با خست، ته وش بوو. نه دکاری
 خوه ژ دهڦی روڦی رزگار بکه. هیډی هیډی ته څگرین وی ژ ی سست بوون.
 باشی روڦی گیها وی جه به ری چیم. ژ ئافی ده رکته.
 مار ژ ستووی خوه ئافیت سهر سیلکی. مار مربوطی ژ ی روڦی قاسه ک
 ئی نهیری. باشی وه ها کوټ:

« براتی خوه شه راستا - راست، نه وه ها ب فه تل و فتوول. »

« په یقین گران »

فه ن: فیل

فوتان: سهر دابرن

دولاب: چیکرنا ریکان ژ بو سهر که تنی و پیشقه برنی « خطه »

برجی: برسی

قه لس: لاواز

چه رخی: زڅری، سورا

مه شین: چون، رویشتن

بهیست: گوه - ئی بو، کی ئی بو

ب کودا: کیفه، کیوه

هیسانتر: ساناهیت، ئاسانتر

چه م: بهر لیقین روباران کو خیز و لم ئی بت

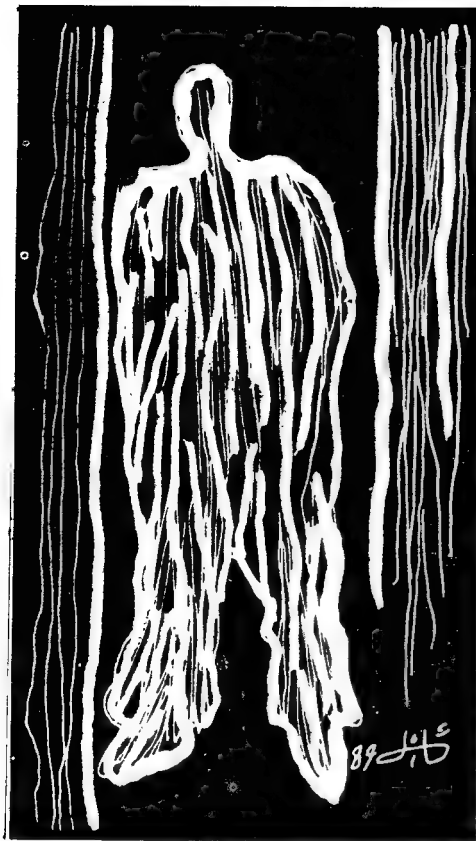
ئاڅر هنی: مه له ځانی

کلور: بادای

که یس: ده لیکه

چه ن: ئه رزینک، چه نه

هه‌لویست

۱۹۸۶

فه‌وزینه عیزه‌دین ره‌شید

که چاوت بی‌که‌وت باوه‌پت نه‌ده‌هات مروف به‌چوار سال نه‌ده‌نده‌بگۆری. بو‌پیری‌بونیش
بوايه هر نه‌نیسته به‌لام هاش چوار سال، ده سال گه‌نج بیته‌وه نه‌هوت زور له لاسه‌یربسو
ونه نه‌چوره نه‌قله‌وه.

هه‌قت بو. نیوه چوار سال له کۆلیجی نه‌نداز بیاری دا‌پیکه‌وه بوون، تو نه‌وت هه‌ر به‌و
ده‌سته جله چرچ ولۆچه‌وه ده‌بینی که ده‌توت پیوه‌ی له دایک بووه و پوژ به‌روژ له گه‌لیا گه‌وره
بووه وا ده‌قی پیوه‌گریتیوو. هه‌موو جاری له دلی خوت دا ده‌توت « په‌نگه‌ پیانه‌وه بنوی ده‌نا هه‌ر
دایکه‌ ندبا له به‌ری کردبایه‌ته‌و شتیکی لی ده‌گۆرا ». هاو‌پیکانی دیکه‌تان بو به‌زم ده‌یان وت
(وه‌لی دیوانه‌ی هاوچه‌رخه‌و... ده‌یه‌وی به‌و به‌رگه‌وه حه‌شر بکری) توش زورت بی ناخوش
ده‌بوو.

پیشه‌ش چر و چاو تیکچوو. سه‌ر دانه‌هینراو. کۆزه‌ر پيش. شه‌پرزه. مه‌گه‌ر خواش
حارکا ده‌نا به‌ه، دوو کتیی به‌ر باخه‌لیشی له گیرفان دا بوو. ناگای له وردو درشتی نیوان هه‌ر
دوو سه‌مه‌ته‌گه‌وره‌که‌... قسه‌ی نه‌ده‌کرد تا باس ده‌هاته سه‌ر باسی خواروی روژ هه‌لاتی
ناسیار برسی په‌کانی نه‌فریکا و نه‌مه‌ریکای لاتین نه‌وسا نیتر نۆره‌ی به‌که‌س نه‌ده‌دا. که

باسه که ش بگوږاږه هه لډه ستاو ده پوښت بویه توش هه رگیز قسه ت بهی نه ده بری .
 سه ر سوږمانه که ت هه ر چاو تروکانیکې برد ونه برد . به حوکمی نه وه ی که نافرته تی گورج
 له مه سه له ی کرنکی جل و به رگ و ده س به خوداهینان که یشتی . که چی هه ر دوو دل بووی .
 خویه تی خوی نی یه ؟ ! . تا دوو ربوو باشتړ ده توانی ته ماشای بکه ی ، به لام دوو ربوو ، که نژیک
 تریش بوه وه ده بوو نه و جا به دزه نیگا ته ماشای بکه ی ، دزه نیگاش دوو دلی ساغ ناکاته وه ،
 حه زت ده کرد چاو بیرپته چاو ی وبه کاوه خوسه رنجی بدهیت ، به لام کوا نه مه بو نافرته تیکې لای
 خومان به بی گچېل به سه ر ده چی ؟ ! .

ویستت خوت به دایکته وه بخلافینی و ته ماشای نه که یت ، بوت نه کرا ، ده نگی بهی له
 میشتک دا وه که ده هول ده نگی ده دایه وه ، هه تا ده هاتیش نژیکتر ده بوه وه ، سه ر نه نجام
 قیروسیات لی کردوله دلی خوتا وت « که وره کچ به مه ش هیچی لی نایه ت » ورده ورده چاوت
 هه لبرې . سه ر هه ر پیلوه کانیت لیوه دیار بوو نه مچا سه ر ووتر و سه رووتر ، تا چاوت پرې یه
 نیو چاو ی ، سه یرت کرد بزه گرتویه تی . به مه ش دلت ناوی نه خواره وه ، ناهه قت نه بوو ، نا ناوا
 ته ماشای هه ر پیاویکت کردې - ناسیاو ونه ناس - هه ر هیچی دیکه ی له ده ست نه هاتې نه و جا
 بزه یه کی ناوای داوه به پروتا . پیاوان هه میشه و بو هه موو نافرته تیک بزه یه کی ناوا حازر
 به ده ستیان بهی یه و پیویست بکا و نه کا ، هه لیان بو هه لکه ویت ده دیده نه به پوویان دا .
 تا تو نه م کیخانه و پیوانه یه ت کرد نه و به ته واوی له ږیگه که ی خوی لای دابوو و ده ستی
 بو چاک وچونی یه کی که رم و گوډله کاردا بوو .

بو تو نه وه هه ر هیچ قسه ی ناوی ، نه و بو هه موو دوست و براده ریکې دیکه ، دیبیتی و
 ناسیبیتی هه ر وا بوو ، ناوا به که رمه وه پیشوازی لی ده کردن وخوا خوی بوو یه کیکیان نیشیکی
 بهی بکه وی یا کاریکی بهی بسپیری و بو ی نه نجام بدات به تاییه تیش هاوږی و هه فالانی
 قوتاخانه ، نه وانیش به ږیزه وه ته ماشای نه و سیفه ته یان ده کرد و به له خو بو ردوی و بی
 فیزیان بو ده ژمارد . نیستا نه خوازه للا بو تو ، نه و ببه رژایه تا نیستا سه دان جار خوی بهی
 نیشان دابویه وه . نیستاش خوت به بهی ی خوت هاتبیتیه به ر لووتی نه وه نیتر بو نه و هه لیک بوو ،
 هه ر مه پر سه .

سه ر هه تا که گویت (گواسترا ومه ته وه نیره) نه وه نده ی نه ما شا که شکه بیت . له ده میک
 دا سه د به خیر هاتنی کردیت . قسه که ی وه که هه لو له دم قوستیتیه وه . دوا بیش که هه لی قسه
 کردنت چنگ که وته وه و وت (هاتوین به لکو هه لی بوه شینینه وه) ، نه و ته واو خاو بوه وه وه که

به کيک بدری به بنا گوئی دا گیزو ویز بوو و هر نه وهنده هاته زمان وتی (ئینجا لیږهش بیت چی تیدایه وای دانئی مالی خوټ لیږهیه. ئیمه له ناستی تودا خاوهن مال نین).
 نه م قسه یه بوته کلیشه. خه لکی بی کیشانه و پپوانه به یه کی ده لاین و له یه کی ده بیستن.
 به لام زور سر رنجی توئی راکیشا. به خوټت وت « تو بلئی ژن و مالی هه بی یا هر وهکو جاران خوی و دایکه بیوه ژنه که یه تی ؟ ! ».

کبریای کچیک هر گیز پیگه ی نادات له کات وشوینی و دا له کوږیک بهرسي (نه ری ژنت هیانوه یا نه ؟) بویه له جیاتی نه وه سر رنجیکی ده ست و په نجه ت دا. به لام هر دلت دانه که وت. ئیستا بوته باو هندی پیاو که له مال هاتنه ده ری نه نگوستیله که یان ده خه نه گیرفانیان وه بویه به سر سورمانه وه له خوټ پرسي « کی نه لی نه میش وای نه کردووه ؟ تو بلئی نه میش وای لی هاتی ؟ !... ».

نه ویش دوا ی نه وه ی له قسه که ی بوه وه یه کسه ره له خوی پرسي بوو « نه ری بلئی شووی کردبی ؟ » به لام بوته و پپویتی به وه مو هیان و بردنه نه بوو و پپویتی نه ده کرد له خوټ بهرسي، لیک کردنه وه ی ژن و کچ بو پیاو ناسانه و وه لیک کردنه وه ی پیاو کوږ نی یه بو کچ. نه نگوستیله شت له ده ست نی یه و دایکیش ت له ته گ دایه. ژنی نه نگوستیله ناخه نه گیرفان و میرداریش دایک ناخاته لاتکه.

بی ده نگی یه که تان له پپویتی پډری خایاند، تو زووتر هاتیته وه سر خو گورج بهرسي (نه ی تو. تو ئیستا له کویتی ؟) نه ویش له وه لام دا وتی (من ده میکه لیږه م).
 روښنایی یه که و ته دلت وه له دلی خوټا وت « ده باشه که واته ده یاننا سی و ده توانی یارمه تیم بدات » نه ویش له دلی خوی دا ده یوت « سه یږه ... جاری واش ده بی - خوښه ویستی - ری ی یارمه تی بگری ... یارمه تی چی ؟ !... یارمه تی چوڼ وا ده بی .. نه مه پاروو له دم خو ده هیاننه !... ».

ده م را چله کانه وه یه کسه پرسي (نی .. ئیستا چیتان کرد. به ته مای چین ؟) تو ش رت وه لام دایه وه (له هیانی یه وه هاتوون. به ریوه به ری گشتی لیږه نی یه، ده لاین له وانه یه تا ک. ریزی یه کیش نه یه ... ئیمه ش نازه هر هاتوین، هاتوین ده لیم چاوه ری ی ده که ین به لکو بیته وه، ده لاین هر به ده ست نه ویشه. نه ری تو دوستایه تیت له که لدا نی یه ؟) .

ئەوئىش وتى (ئا... راست دەكەن لە گەل ھەندى ميوانى بىگەنە دا زوو چوونە تە سەيرى جى پروژەيەك... دەشى دواى يەكيش نەيەنەوہ. پىكەوہ نيوہ پروژە دەكەن.)

بەلام بە دەستى ئەنقەست وەلامى پرسىيارە كەتى پشت گوى خست و نەيووت دوستايەتى لە گەل بەريوہ بە ردا ھەيە يانە و لە برى ئەوہ تەماشايەكى - كات ژمير - ھەكى دەستى كرد و وتى (ھىشتا سى سەعات پترى ماوہ.. ئەوہندە وەختە ئيوہ چۆن ليەرە دەوہستەن ؟.. ھەر ليتان بەسەر ناچى. بۆنايەن بتان بەمەوہ مالى خومان ؟) . سەرنجىكى دايكتى داو تىنجا وتى (ھەر دايكى لىيە. منيش، بينايەكى نوئى ھەيە دەبى بچم وەرى بگرم... ئيوہ دەبەمەوہ و دوايىش سەعات يەك ديمەوہ بە دووتان دا و دەگەريينەوہ بۆ ئيرە... ئوتومبيلتان بىيە ؟) .

دايكت بىيى خوش نەبوو بەلام شەكەتى يەكەشى لە وەدا نەبوو بتوانى سى سەعاتى ديگە لەو سەرە ربى يەدا بوەستى. توش ھەروا، جگە لە وەش حەزت دەكرد بچيت و لە نزىك ترەوہ

تەماشايەكى حال و بالى بکەيت بويە بە دەم پىكە نينەوہ وت (ئىنجا ئوتومبيلمان ھەيە تا پيمان بى يا... ؟) . ئەو جا ئەوئىش بە دەنگىكى تىكەل بە تەريق بوونەوہ و لە خۆبايى بوونەوہ وتى (نەوہ گرفتىكى گەورەيە يە... دە فەرموون.. فەرموون.. خوم دەتان گەينم) .

دايكت تەماشايەكى توى کردو توش تەماشايەكى دايكت و بوى جولان. ئەوئىش بە فەرموو.. فەرموو پىشتان کەوت، لە دەرگاگەدا نەبى وەستا تا ئيوہ دەرچوون.

ھەتا گەيشتنە ئوتومبيلەكەى، تۆببەرت لەوہ دەكردەو، تۆو دايكت لە پىشتەوہ دانيشن يا بەكىكتان بچنە پيشەوہ، بە خوتت وت « خۆتاكسى نى يە ھەر دووكمەن لە دواوہ دانيشين. ناش بى دايچم لە پيشەوہ دانيشى، ئەو ئەز دەناسيت.. ئەئى باشە من بە چ ھەقيكەوہ بچمە پيشەوہ ؟ ھەق بىي و نەبى چار نى يە، وەك ئوتومبيلم نى يە خۆدەبى ئوسوول بزانم... »
نەو لە و کاتەدا دەرگاى دواوہى کردبوہوہ و خەريكى کردنەوہى دەرگاى پيشەوہش بوو.

بە دەم زەردە خەنە وە فەرمووى لى کردن. ئيتير پيوستى بە ليکدانەوہ نەما راست چوويت لە پيشەوہ سوار بووى

ھەتا مال ھىجى لە گەل نەوتن. تۆ وات دا نابوو ھەزار ويەك پرسىيارت لى بکات وا دەرئەچوو. لە ماليش ھەر نەوہندەى وت (تۆ... ئەگەر فەرمانى گواستەوہکەت بى يە بىمەرى

خۆم دهیده مه به ڕێوه به ڕی گشتی. له گه‌ل میوانه بیگانه کان دا ئیمه‌ش ده‌عوته کرابوین.. نیازم نه‌بوو بچم.. به‌لام که‌وای لیهات بپۆم له‌وێ بیبینم باشتره.. دواییش که‌هاته‌وه جێی خۆی دیمه‌وه به‌شوین ئیوه‌ش دا و پیکه‌وه ده‌چینه‌وه لای... ئهم کارانه ورده‌کاری کالوسی ده‌وی. (تۆش فره‌مانه که‌ت دایه ده‌ستی، بردی ورویشته.

دایکی که‌وته مشوور خواردنی نیوه پوژه. تۆدایکیشته به‌تایبه‌تیش تۆخو‌ت، وه‌ک یه‌کیک له‌خه‌ وراچه‌ له‌کابی به‌جوار لای خو‌ت دا چاو‌ت ده‌گێرا وه‌لت ده‌روانی نه‌ت ده‌زانی سه‌یری بکه‌ی. بینای جوان. باخچه‌ی ڕێک و پێک و پارا‌وه. ژووری میوان. ژووری نووستن. با‌ری ناو ماله. تاخ‌م و تابلۆ. و په‌رده و گول‌دانی ده‌س هه‌لچن و ڕێک و پێک دا‌نراو. هه‌ر وا سه‌رت سو‌رما. ئه‌وه نه‌ده‌ت تا‌وتو‌کرد تا له‌گیانی خو‌ت جار‌ست بو‌وی. چه‌رت کرد کتیییکت ده‌ست که‌وێ خو‌تی پێوه‌ خه‌ریک بکه‌ی، چاو‌ت بو‌ کتیی‌خانه گێرا. نه‌بوو. هه‌وا‌لت پرسی. دایکی وتی (کتیب و م‌تیبی نی‌یه.) تاس بر‌دیتی‌هه « ئهم وکتیبی نه‌بی! ... سه‌یره! ». دا‌وای را‌دی‌وت کرد وتی (ده‌می‌که تیک‌چوو... ئه‌وه هه‌ر ده‌لی ده‌یه‌م چاکی ده‌که‌م و بیری ده‌چی.. ئه‌وه ته‌سجیل. ئه‌وه فدیو نه‌گه‌ر چه‌زبان لی ده‌که‌ی ؟).

له‌ دلی خو‌ت دا وت « خو‌م‌ندال نیم.. خو‌بو سه‌یران نه‌هاتووم.. ته‌سجیل و فدیوی چی به‌م چیشته‌نگاوه؟ .. ئه‌ی باشه ئه‌مه بو‌بوته به‌ردی بن‌گۆم.. نه‌را‌دیو.. نه‌کتیب! » ئینجا به‌دایکیت وت (قه‌ی نا‌کا دیم یارمه‌تی تۆده‌ده‌م.)

تا ده‌م ژمی‌ری سی‌ی ئی‌واره چاو‌ه‌ریتان کرد. نه‌ده‌نگی هه‌بوو نه‌په‌نگ. پ‌شووتان له‌ به‌ر برا، به‌تایبه‌تی دایکته نه‌ت ئه‌ویرا ته‌ماشای بکه‌ی، گورج ده‌یپرسی (پۆله‌ کو‌رپه‌که نه‌هاته‌وه). نه‌ت نه‌زانی چی وه‌لام ده‌یته‌وه. دایکیشی ده‌هات و ده‌چوو ده‌یوت (قه‌ت خو‌ی نی‌یه ئا‌وا دوا بکه‌وێ.. ڕی‌گای دو‌وری له‌ ماله‌وه‌یه تا‌دایه ره‌وله‌ دایه ره‌وه‌یه تا مال.. شتیکی به‌ سه‌ر نه‌هاتی‌ی باشه، ده‌نا ته‌له‌فونیکی هه‌رده‌کرد.)

هه‌موو ده‌ست له‌ سه‌ر ده‌ست دانیش‌ت‌بوون، ته‌له‌فونه‌که‌ لی‌ی دا. دایکی پ‌ری پ‌یدا کرد. پاش هه‌ندیک رازو‌گله‌یی، بانگی تۆشی کرد. زانیت خو‌یه‌تی. که‌سی دیکه، لیره، ته‌له‌فون بو‌تۆ نا‌کات. ویستت گله‌یی لی‌بکه‌ی. دو‌ودلیش بو‌وی. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی ده‌مت هه‌ل هینا ئه‌وه‌سه‌ری لی سه‌ندی، بو‌اری پارزو‌گله‌ییته نه‌ما. وتی (ده‌بی ب‌م به‌خشی.. له‌و سا‌وه.. نا.. ئیستا ئه‌وه‌نده هه‌له‌م بو‌هه‌ل که‌وتوو، وتم با‌ دل‌یان لام نه‌بی. نا‌کا‌داریان بکه‌مه‌وه.)

پ‌یت شه‌رم نه‌بو‌ایه ده‌توت (ئه‌ی تۆبو‌مه سه‌له‌که‌ی من چیت کرد؟ بو‌منت وا دوا خست؟ ناخ‌رم نه‌ده‌بی ب‌چه‌وه‌ شاریکی دیکه.) به‌لام ئه‌و خو‌ی وتی (بو‌مه‌سه‌له‌که‌ی تۆیش.. دل له‌ دل مه‌ده.. باش ده‌بی.)

وت (چۆن؟) وتى (بەگوڧرەى دلى خۆت دەبى.. ئىستا كاتى ئەوهم نى يە كە ھاتمەوہ
تیت دەگەيىم..) . ئىتر پىگەى قسەى دىكەى نە دايت و بە پەلە پروژى خوا حافىزى لى كردىت .
كە تە لە فونە كەى خستەو جىى خوى لە بەر خۆپەوہ وتى « تەواو.. ئىستاش دەچمە
بازار و يەك، دوو، سە عاتىكى دىكەش لە وى بە سەر دەبەم، ئىتر بواری گە پانەوہ يان نامىنى،
خو ناشى بچنە توتىلش . شە وىكى دوور و درىژ پىكەوہ دەبين . بىى دەلەيىم، بزەنم جى دە لى..
نا.. بە دايم دەلەيىم ئەو بىى يان بلى چاكتەرە . پىشيان نە لى ئەو ھەر سەر سەر باسەكە بكتەوہ خۆم
دەلەيىم... »

تۆش بە شلىكەوہ تە لە فونە كەت خستەو جىى خوى . قسە كەى دلى خوشكەر بوو بە لام
نەت دەزانی چۆنى بە داىكت رابگەيىت، ئەو يەككە لەم دوو شتەى دەوى (ئا يا نە) . لە
دواى نيوە پۆشەوہ پل وپوى پويشتنەوہى بوو، خەمى شەوى لى ھاتبوو، ھەر چەند سەرت
ھىناو برد نەت زانى جى بىى ئەكەر ھەوالى تە لە فونە كەى لى پرسیت، خەريك بوودل تەنگ
بى بە لام ئاوا دلى خۆتت دایەوہ « ئەو نەدە ھەردەبا خو خووم خانە نى يە لى ھەل كىش . ئەوان
تا ئىستاش ھەر لە ميوانخانە كەن . ئەوہ دەوامىش تەواو . تازە مەگەر بە يانى . بە يانىش تەواو بى
ھەر باش . بە خوا ئەو نەبى بە يانىش بە خۆم تەواو ناكرى . بەس نى يە ئەمىشمان دیتەوہ ئەگىنا
دەبوو بچىنە توتىلش . ھەرچى چۆنىك بىى ئىترە وەك ئەوہ واى لە مالى خۆمان دا بين . داىكىشم
قسەى كرد ھەر واى بىى دەلەيىم . ئەى جى بكەين ؟ . »

خۆر ئاواپەكى درەنگ بوو كە ھاتمەوہ . داواى لى بوردنى لە خۆت و داىكىشت كرد .
پاشان وتى (بە يانى كارەكەت يەك لایى دەبىتەوہ . ئەم شەويش پىكەوہ بە سەر دەبەين، مال
مالى خۆتانە) . دوايىش يەك، دوو جار داىكى تاك كەردەوہ و لە تەك ئەويش دا وتوويزىكيان بوو .

ئيوە خۆتان تى نەگە ياند .

دواى شام كردن، پاش سوپىند و سوپىندكارى يەكى زۆر، شتنى دەفرونامانەكان بو تو
مايەوہ . داىكى چوورە لای داىكتەوہ و ھاوشانى لى گرت . ئەويش لە ژوورە كەى خويىدا خوى
خەريك كرد بوو جار جارېش بە تىلەى چاوتە ماشايەكى داىكى دەكرد كە ھەرچەى دەھات . تو
تى نەدەگەيشتى جى دەلەين . كە چوویتەوہ كنىشيان ئەوان قسەكەيان برىبەوہ و ئەويش لە
ژوورەكەى ھاتە دەرى و ھات لە رىزەكەى تۆوہ دانىشت .

ھەموو بەبى دەنگ تە ماشايەى كەترتان دەكرد . ھەر ھەمووشتان لە دلى خۆتان دا بۆسەرە
باسىك دەگەران، كۆتايى بەوبى دەنگى و تە ماشايەى يەك كەردنە بىى و اتا و مەبەستە بيىن . تۆبە
مالەكە دا گىراپەوہ، لە دلى خۆت دا وت « دەبى چەندى تى چووبى ؟ ! » ، بىرت بو دەسكەوتى .

مانگانه‌ی خاوه‌نه‌که‌ی چوو، ده‌سکه‌وتی مانگانه‌ی ئیوه‌مانان هه‌ر به‌ته‌ن‌ها مووچه‌که‌نی‌یه. موخه‌سه‌سات و ئوقه‌ر تایم وخه‌لا تانه‌و وشتی دیکه‌شه. مووچه‌که‌یت ده‌زانی. ده‌رچووی سالیکن وئه‌و سال و نیویک بگره‌پتریش دوا‌ی تو‌د‌امه‌زراوه. ئه‌وه‌مووچه‌که‌هیچ، ده‌مینیه‌وه‌ئه‌و دوا‌یی، به‌خوتت وت « ده‌شی لی‌ره‌وه‌ک لای ئیمه‌نه‌بی، له‌هه‌موو شوینیک وه‌ک به‌ک نی‌یه‌به‌ده‌ست به‌ریوه‌به‌ر و لی‌بر‌سراوی راسته‌وخویه. به‌ریوه‌به‌ریش تا به‌ریوه‌به‌رجیاوا‌زی هه‌یه. » که‌ئه‌م قسانه‌ت روو‌به‌رووی کرده‌وه‌ئه‌و زور به‌که‌رمه‌وه‌وه‌لامی نه‌دا‌یه‌وه‌له‌بری ئه‌وه‌وتی (ئه‌مانه‌هه‌مووی بخیه‌ته‌سه‌ریه‌ک ئه‌وه‌نده‌ی ده‌سکه‌وتی مانگانه‌ی ته‌ره‌فروشیکی نه‌خوینده‌وار ناب‌ی. هه‌ر باشیشه‌به‌شی خه‌رجی روژانه‌ی ناو‌مالپیش ده‌کا.)

سه‌رت سو‌رما، به‌خیرایی چاویکی دیکه‌ت به‌ناو‌ماله‌که‌دا گیرایه‌وه. له‌دلی خوت دا‌وتت « بیا‌و‌باشتره، ئیواران ده‌توان‌ی لای به‌لینده‌ریک بو‌خوی کاربکات وله‌مووچه‌که‌ی خوشی پتری ده‌سکه‌وت ده‌بی. » ئنجا پرسیت (ئه‌ی ئیواران کارناکه‌یت ؟). وتی (ئیوارانیش هه‌ر کار بکه‌م ؟ !. چی‌بوو ؟).

هه‌ر په‌شیمانی کردیه‌وه، بو‌ئه‌وه‌ی پته‌وه‌دیار نه‌بی به‌بی هه‌ستی چاویکی دیکه‌ت به‌ماله‌که‌دا گیرایه‌وه‌به‌خوتت وت « ئه‌ی ئیتر ئه‌م نازو نیعمه‌ته‌له‌کوی ؟ ! ». ئنجا کپ و‌بی ده‌نگ‌لی‌ی دانیشتیته‌وه، ئه‌ویش هه‌ستا‌و‌رویشته‌له‌وسه‌ره‌وه‌هاته‌وه‌ئه‌لبوو‌میکی به‌ده‌سته‌وه‌بوو‌ده‌س به‌جی‌تی‌گه‌یشتی بو‌قسه‌کانتی له‌کورتی ده‌بری‌یه‌وه. دانیشته‌وه‌وله‌سه‌رخویه‌ک، دوو‌په‌ری ئه‌م دیوو‌ئه‌و دیو‌کردو‌په‌نجه‌ی خسته‌سه‌روینه‌یه‌ک و سه‌ری هینایه‌پیشه‌و. وتی (گه‌شته‌زانستی یه‌که‌ی دوکان).

قوتابی‌یه‌کانی به‌شه‌که‌تانی گشت تیدا‌بوو. تو‌دانیشتبوو‌یت وئه‌ویش به‌دیارت‌ه‌وه‌هه‌ستا‌بوو. ته‌ماشایه‌کی یه‌کتان کردو‌بزه‌یه‌ک نیشته‌سه‌ر لێ‌وتان. ئنجا په‌نجه‌ی بو‌کو‌پ و کچیک درێژ کرد و وتی (ئه‌ری په‌یوه‌ندی ئیوان ئه‌م دووانه‌به‌چی گه‌یشته ؟). وت (نازانم.. له‌کاتی ده‌مه‌زاندن دا‌ئه‌میانم دیوه) ئنجا تو‌ش په‌نجه‌ت خسته‌سه‌ر کچه‌که. که‌چی خوی

هه‌لیدا‌یه‌وتی (دوو‌منالیشیان هه‌یه.) په‌ره‌یه‌کی دیکه‌شی هه‌لدا‌یه‌وه.

یه‌لام دایکت، به‌باویشکیکی دوو‌ر درێژ سه‌رنجی هه‌مووتانی راکیشا به‌لای خوی دا. ئه‌و‌وا‌ی دا‌نا ئه‌مه‌هه‌لیکه‌و بو‌ئه‌وره‌خساوه. ئه‌لبوو‌مه‌که‌ی دا‌ناو راسته‌بی هه‌ستایه‌سه‌ری‌ی ووتی (دایکه‌به‌خوا له‌وه‌ده‌چی « پورم » خه‌وی بی. ماندووه. جی‌گه‌که‌ی پیشان ده‌ی باشه).

هەر گورجیش دانیشته وه ودهستی کرده وه به ئەم دیووئە و دیو کردنی پەرەکانی ئەلبوومه که و سەرنج ڕاکێشانی تۆ. دایکی و دایکت هەستان و ڕۆیشتن. دایکی گەراییه وه و دایکت به جی ما. تۆش خەوت نە دههات به لām نەت ده زانی دانیشی یا ڕووی. لەم هە ورده یا بووی، دایکت بانگی ئی کردی. که تۆ دات کیشا ڕۆیشتی ئەویش هە ستایه وه سەرپێ دەستیکی له بهر و به کیکی له دوا، هە تا له دەرگا کهش چووینه ژووره وه له دوا وه ته ماشای کردیت.

دایکت ته ماشایه کی جیگه که ی کردیت. ئیتر پێویستی به وه نه بوو به ده مێش پیت بلی (بچۆ له شوینه که ی خۆت ڕاکشی) خۆت له و لایه وه ڕاکشایت. هە ستت کرد بوو شتیکی بی یه هانیشتا ها نه ختیکی دیکه دهیدرکینی. هە راش بوو، پاش بی دهنگی یه کی گران و که م خایه ن وتی (هەق نه بوو بارگرانی بخه یه سەر ئەم ماله). و ئیتر پری یه وه له سەری نه ڕۆیشت. زانیت چاوه ڕی ی قسه یه که دهکا له وه لāmیا، بۆیه وتت (ڕاست ده که ی به لām باوه ڕناکه م خویان له بهریان گران بیت. بی یان خوش نه بوايه وا به گهرمه وه خزمه تیان نه ده کردین). سێ دهنگ بوونه وه. ئنجا نه وتی (خزمه ته که یان بی مه به ست نه بوو). وتت (بۆ ؟ !). وتی (داوی تۆ ده کن). پرسیت (کی بی وتیت ؟). وتی (دایکی). زانیت دایکت له بهری گران بووه، خوشت سەرسام ببووی. به لām وات به باش زانی جاری دلی نه و ده یته وه بۆیه وتت (ئنجا چی تیا به سه ره خو به زۆر گلمان ناده نه وه ؟ !). وتی (نه... به لām) دروست تروا بوو بین له مالی خۆمان دا داوات بکن...).

دایکی له و کاته دا هات وله دەرگا که وه پرسی (ئه ری هه چتان ناوی ؟) تۆش وتت (نه... سوپاس).

ئه وشه وه تا به ره به یان ئەنۆرتان نه کرد. ئە و تا وتووی ده کرد و توش دهت کیشا و دهت پیا، هەر چه ندت ده کرد و ده کو شایت ده ری نه ده هیئا، به خۆت ده وت « ئە گەر گشت مووچه کانی ئوتۆمبیله که یه ئە ی خانووه که ی له چی یه. ئە گەر خانووه که یه ئە ی ماله که ی له چی یه ؟ ! » ئاخری یه که ی بۆت ساغ نه کرایه وه. سەر نه نجام گه یشتیته نه و بڕوایه ی که ئە مه تا سەر نابێ ده مه و به یان که سەری نه که ت نایه ژیر سەر یه کسه ره خه زایی یه چاوت. به یانی زوو دایکه که ی دەرگای بی گرتن. ده یزانی دایکت قسه ی بۆ کردی. چاوه ڕی ی وه لāmه که ی بوو.

دوای نان خواردن. تۆ هه مووشت ومه که کانی خوئانت پێچایه وه. هه چت به چی نه هیشت. ئە و دایک تینیان بو هات و خیرا خیرا ته ماشای دهستی تۆ و به کترین ده کرد. ئە و خوی بۆ نه گیرا وتی (تۆ هەر جانتا که ی ده ستت بین، کی ده ئی ئە مڕۆش کاره که ت جی به جی

دهبی ؟ !) .

دایکشی هه لی دایه ووتی (کچم تو بووا به په له ی... کئی ده لی پیوی نه هاتوو به پیرته وه کهس نازانی خیر به چی په وهی. په له مه که.) به دهم قسه کردنیشه وه په یتا په یتا سه رنج دایکتی ده دا ده بیست ئه ویش شتیک بلی، به لام که هه ر نه یوت. ئنجا خوئی خوئی رووی دهم لی کرد و پرسی (نازانم بومه سه له که چیتان کرد ؟ !، ئه گهر... ئاخردوایی به هه زار دهست ما کردن - گواسته وهی - ئاوامان دهست ناکه ویته وه. له بهر ئه وه شم بوو، لیره له مالی خویمان پ وتن ده نا ده زانم ده بوایه بهاتمایه خزمه تتان، وتم با ئم هه له مان له دهست نه چی.) .

ئیوه هه ر دووکتان چاوتان داخسبوو. دایکشت هه ر ئه وه نده ی وت (هیچ... جاری لی گه رین چاکتره.) که وتی په وه (بو... ؟ !) . ئنجا دایکت له کوئل خوئی کرده وه ته ما شایه ک توئی کرد ووتی (ئه وه خوئی ته خومانل نی په... به خوئی بلی بو ؟) .

دایکت ناهه قی نه بوو تو نه شه و نه بانیش رای خوت پی ئه گوت. دایکی ئه ویش هه لیکئی وا ده گه را راسته و خو له گه ل خوتا بدوی بویه گورچ رووی دهمی تی کردی و و (کچه شیرنه کهم نه ئیمه له تو هه ل کیشرا وترمان جنگ ده که وی و نه تو ش له ئیمه باش شووده که ی. خوت کورپه که له ئیمه ش چاکتر ده ناسیو پیکه وه بوونه... ئی خوا نه ییری ئه و مال. ئه وه ئوتومیل. ئه وه ئاخووی چاک. له هیچی کهم نی په... به خوا له هیچیش دا نی په هه قی به سه ر هیچیشه وه نی په... ئی ئیر بو ؟ !) .

تو ش تا ئه و کاته بو وه لامیکی شیاو ده گه رای. کورپه که تی بگه ئنی ودلی پیره ژنه کانی نه یشینی، ریت پی نه ده برد. به لام قسه کانی دایکی ری ی بو کردیته وه و پاش تو زیک پامان و (به خوا هه ر له بهر ئه وانه یه که وت. ده نا خوا هه ل ناگرتی عه بیه ی دیکه ی نی په.) ئیته برپته وه و دهستت بو جانناکان برد.

دایکی و دایکت دهستیان به پیکه نین کرد. قسه که تیان به نوکته زانی، به لام ئه و خوئی ته وای له مه به سته که ت گه یشت، بویه سه ری داخست و گیانی له ئاره قه یه کی لینچ نیشد پیکه نینه که ی ئه وانه نیشی بهم قسه یه له گه روویان دا تاساند که وتی (ده فهرموون بابرو درهنگه بومن...) .

هه رچی ده سه لات و په یوه ندی تاییه تی هه بوو. ئه و روژه هه مووی خسته کار و بهر کوتایی ده وام فه رمانه که ی بو هه لو ه شانیه ته وه و وه ئه وه ی هه ر هیچ نه بووبی. تا وه که گه راجیش به ری ی خستن. بویه تا ئیستاش که باس یته پیشه وه دایکت له سه ر خو ده پره (نه ری ماله که دهنگیان نه بوو ؟ !) .

دوانزه و چاره کی

نیوه رو

- فیهیسه ل دیهاتی -

گه یشته جی - !

هر له گه ل گه یشتنن ئوخه هاتی .. ! ئا ئه وه تا دوو دهسته خوشکی له گه ل خویدا
هیناوه ته به ردهم ده رگای کولیز، ئافره تان دونیا یه کی سه یروسه مه رهیان هیه، پاورسی یه کتر
له م جوړه مه سه لانه وهر نه گرن .. ! له وه نه چی ماوه یه ک بیت چاوه ریت بکات، سه رته خوی
که نارگرت، وه ک ئه وه ی بلی ئا گاداری هاتنت نیه، پستی له تویه و پرووی له دهسته
خوشکه کانیه تی، پراوه ستانه که شی پیلانیک کی تیایه، دهسته خوشکه کانی زور به قوولی
لیت نه پروانن، توش چند مه تریک له وان دوور پراوه ستای، ته ماشاگردنیان چاوی کرین و فروتنه،
نه ویش نه دوا، بو وان نه دوا، بو وان نه دوا، له گه ل هه سترکردنی به هاتنی تو دوانه که ی
بی سه روبه ربوو، له دهست دان کی کات بوو، ته نها خوځه ریک کردن بوو تا نه و دوو کچه جوان
لیت رامینن، باچاک لیم پروانن، من باکم نیه، چش له خوم شک نابه م، به لام ئافره ت هه رچه ند
خوشتی بوی هینده ش ته ونی گومان ته زووی بیړی نه ئالوزینن، هه زارویه ک پراو بوچونی
سه یرسه یر که وانه ی سه رژیکانی بیړکردنه وه هه سستی یه تی، من جاریکی دیکه ش بی باکم،
کوریک کی که له گه ت، گه نمړه نگ، تاراوه یه کیش جوانم، هاوریکانه نه لیین توله نه دوا، ری، هه ر
مروقی کیش جوانیه کی تاییه ت به خوی هیه، پرواناکه م مروقی شیرین بوونی هه بی .. ! ئه وه

زۆر بە لامە وە گرنگنە، بە لام سەرچەم دواى ئە و پستانەم ئى ھەلە شايە وە كە دامنا بوو لەم دیدارە ھەلئان ریزم و دەریان بېرم بیان درکێم ، ھەلە شايە وە ، باشە ئیستا چۆن دەست ھەبێ بەم ؟ ! بە چ دەست ھەبێ بەم ؟ ! من زیاتر لە دوو سالا گومانم لە دلدا پرەوێتە وە بە لام لە کۆمە گای باوکایەتی ھەردە بێ کۆر دەست پێشکەری بکا ، منێک بێنچ سالی پرەبە قیى بە دەردى ئە و خوشە و یستی و ئە ئینە بتلیمە وە ؟ ! ھەر ئە بێ ئە مەو بیدرکێم ، خویشی ئە زانی .. ھەر بۆیەش ئە و خۆى داواى لیکردم ئە م ژواتە بێستین .. ! ! سەر نەجم دا یە بالای سنگو بە روکی .. قزى .. قامکی ئە نکۆستە کانی .. سمتى .. پاژنە ی پیکانی .. ئە وەم وە بێر ھاتە وە لە دیداری پار لە کۆرە کە دا وە بېرم ھات و لە تە و قە کردن دەستە کانیم گوشتى ... گوشتى .. گوشتى چاک بوو ئە و ، بە ولابەم لای خۆیداروانى ، ئە گینا ... ؟ ! ئای چى ئە کە ی ؟ ! خە لک جاویان لیما بپریو .. ! نیازی چیت ھە بە ؟ ! ئارە قەم کردە تر پە ی لیدانی دلم خیرا تر بوو ، چوینە پشە وە دانیشتین ، ئە مویست بێ گوشت ، بە خۆمە وە ی نووسینم ، تیر تیر ماچی بەم ، من لە ماچی تۆ تیر نايم ، ماچی پێنج سال قەرزاری ئیستا سلاری ئە ئە کەم ، بە و کچانەش ئە لیم بە یارمە تیتان ، بە جووتە بەر وە شە قامە کە ی شە ستی دانە بە زین ، ھاموشو کەران بە دزە نیکاو ھاو ھەمان تێ ھە بێن ، جار ناچاریش ھوێژنى ئوتومبیلێک ئاوریکى رقاویمان ھە ئە داتە وە ، ناسیا و تە ناسیا و ھاو ھە دیری جوولە و ھە نگاوە کانمان ئە کەن .

+ ئى بەرە وکۆرى .. بچین ... لە کوێو دەست ھەبێ بەم ؟ !

- خۆت ئە زانی

+ قسەم بۆیکە

- تۆ قسەم بۆیکە

+ باسى چیت بۆیکەم ؟ !

- خۆت ئە زانی !

گورگی بیابان ە تاوان و سزا ە شیتى هیوا ە جەنگو ناشتى .. ؟ یا باسى شیتى خۆم ؟ !

+ باسى تیکە و تنى خۆت و چاوشینە بى ئابروە کە .

- چاوشین کۆتایی ھات ، بلقى سەر ئاوبوو ، من باسى خۆم ئە کەم و تۆش ھاریکاریم بە

بە باسکردنى دونیاو خەونە سەوزە کانی خۆت ، دویناى من تۆى چاوە نگۆینی .. !

من... ن... ن... به پراستی و بی پیچ په نا توم خوش نه وی... ته نها توو به س ، سه رها ته زووی
 سادی له رزیکي شهرم داگرتوو چاوی پی دانه گری وړهنگی نه بزیکینی ، ساتیک بی دهنګ نه بن و
 پیلوی چاوه کانی لیک نه نی و قامکی په نجه کانی نه خاته نیو دهستم و به پوویه کی گش سهری لیم
 به رنه کاته وه بیم نه نی... بو نازانی ده میکه توم خوش نه وی... !! نه... نه خیر نه و کچه هیڅده
 ساویلکه وساده نیه ، به کومه لیک رسته ی ناقولای فله لسه فیه ی ناو کتیبان و ښنجا
 به خوگیف کړدنه وه و خوبه زل زانین نه نی باشه بابزانم... بیربکه موه ، نه... نه خیر نه نی توښ وه کو
 من شه مه نه فیه ری ته من له م ویستګایه جی ی هیشتووی ، بویه کترباشین ، نه... نه خیر من وتو
 هاوړین به س ، نه... نه خیر نیستاکي زووه و بابه خو ماندابیینه وه به تاییه تی تو سهره رویت و
 به رهلایت ، من ههستم کردووه ده میکه یه کترمان خوش نه وی ، به لام نه م خوشه ویستیه بازاتر
 به ناخمان پووی... ! باپوړه یه کی ناسایی وه که خه لک بوژانی روژانه مان دابنین ، نه وسا
 بریاری کوتایی نه دین ، نه... نه خیر به هه ناسه یه کی قبول هه موکه سهره که نه فته و نازاری
 به سفتی ته مه نی من و خووی له جه سته ی خووی نه نالینی و خووی نه کا به باوه شماو پیم نه نی من
 به دوی توډا ویلم ، خوشه ویستم... دلم... ده تیم بګ و من لیت گه یشتووم. نازانی چه مکی ژیان و
 رهوشته مروقایه تیه کان پی شیل کراون ؟ !

که وټه گیزاوکی سه ختی بی نامان و بی سه روبن ، که س ناتوانی رزگارم کات ، هه رچه ند
 سه رنچ نه دمه بالات... دوا دوی قرت... کوله کانت... لیوی به خالت ، چاوه هه نگوینیه کانت...
 په نګی ره شه سهرت... چالایی گه ردنت... سنگت... قامکی نه نگوستت... که مهرت ، خوم بو
 ناگری ، تازووه باتیر ماچت بګم ، باخویندکاره کاتی نه م کولیزه ی نه هیشتنی ته خوینده واری
 تیم پامین ، جریتان بوته کیشم ، من توم خوش نه وی هر نیستا داوی یارمه تی له و دهسته
 خوشکانه ت نه کم... به لام پی له سهره وه دانه گری له گه لټ بیمه ژووره وه له یانه ی کولیز
 دابیشم ، من نايم ، رقم له ژووره ، به تاییه تیش نه و ژوورانه ی خه لک ناوړه ی تیا نه به سستی ،
 هه ریه که باراش له ناشیک نه هاری ، من ته مه نم به ته نه یای له ژووریک به سه بربردووه ، هه ز
 له ته نیایی نه کم ، ته نیاییه که به س توم له گه ل بیت ، من و تو یه کین ، یه ک مروف و به س ، خوت

نه زانی من له قه له بالقی وه پسم ، چونکه نه وانه وهرسن به بی هو ، ناده ی تازووه نه مردوم
 باتیر تیر لیت پامینم ، رات مووسم ، ماچت بګم ، نازانی مهرګ بو نیمه مانان واله پشت دهرګایه ،
 وابه رامبه رته ، دووه نگاو لیت دووه ، کچی هه نگاو یک. هه رئیس تا پیمان نه کا.

باقه باره ی یه کتروه گرین ، با له نامیزی یه کتر چی ژوه گرین و له ناویه کتر بتوینه وه ! هه رئیس تا
 به دهسته خوشکه کانت نه لیم به یارمه تیتان ، نا تو خوت یارمه تیان لی وهرګره ، دهسته خوشکه

كانت بوا سە پىرم ئەكەن ؟ ! خوازىارى ئەو ەن تۆ منيان بى بناسىنى ، ناخوت ئەزانى من ەز
لە ناسىن كەس كەم بشيان ناسم بە يانى ناويانم بىرئە چىتە ە ، پەنگيانم بىرئە چىتە ە ، من تەنھا
تۆلە بىرناكەم ، دورنىيە بە يانى پىت بلىن :-

+ بالاي كورت بوايە جوانتر بوو

+ سووروسىي بوايە .

+ خوت بى يان بلى ئە تانزانى كورد گۆتەنى بە خوۋە تر بوايە . بە راستى لەم سە رەدە مە دا
زورجار موروو كارو پە واجىكى گەرمى لە بازارى ژن و ژن هيتان و دلداريدا ە يە . جابونا ... ؟ !

تەنھا من نە بى مروفم خوش ئەوى ؟ ! مروبى و بەس ... ! تۆ بايە كيك بواى لە قولى پەشە كانى
ئافرىقيا يان شازادەى ئىرلە ندا ە رەيتدەم خوش ئەويستى كە ئىستا خوشتم ئەوى ! ە رنىستا
بە دەستە خوشكە كانت ئەلىم بە يارمە تىتان .. ئە ، لە راستە حىسابى كچ و ئە خرىتە قالبى
پايە دابە زاندىن و خوشكاندىنى كە سىتى خوم ، ە رنە بى خوت داواى يارمە تيان ئى بکەيت ؟ ! ... تۆ
هيندەت لە وان گەرەكە من ببىن و پاشان زاي خويانت بۆدە رېن ، جا چ لە من تى ئەكەن ،
سە رگوشە ە ە لە پاسى و ە رەشە و فەشە و ە لويست و دوران و راستبوونە وم ياداشتى دەفتە زى
ميشكە ، دوا بېيارىشت داو ە بە لام هيتا دلنيانە بووى ، ناھەقت نىە .. ە ە قتە ، چاخىكى زۆلە ،
مروف ئە مروفە ريان ە رساتە و رەنگىك و سە نكىك و دەنگىك و تىپكىن . ئاى دلنيايى ... ! ئە زانم
ئىستاكى دلنيابواى بە بەرچاوى ئەم خە ئەكە ە تىر ماسچت ئە كىردم ، چونكە ئەزانى بىرئە
زوخمدارە كانى لە شت دەرمىانى لاي مە ، لە شى پىرگفت و سوپىت بە من دائە كەوى ؟ !

خوم بوناگىرى ە رنە بى بە دەستە خوشكە كانت بلىم بە يارمە تىتان ، دلنيام توش بىر
لە ە ئەكەيتە ە ، چە ند ووشە يەك بکەيتە پاساوداتى يارمە تى وەرگرتن ، نا تۆ بلى چاكتەرە ،
تازو ە بى يان بلى ، كيشەى نيوانمان زور ئە خايەنى ، من و تۆ بە روژىك ليكتىر تىرنابىن ، مە گەر
شە وان لە سەر سە رىنيك و ياسكى نەرمى تۆ ، پراوات ە بى ئە وساكەش تىرنابىن و ە مووشە ويك
نوى ئە بىنە ە ، بچووك ئە بىنە ە ، ئە بىنە ە مثال لە گەل « دىھات » شە وان دەيان گە مى مثالنە
ئەكەين ، ئە گەر پىنە ە روژانى كۆلان و شە قام ، تازو ە يارمە تى ، پروت وەر سوورپىنە ... دەى ...
زىاتر .. بۆ هيندە لە سە رخوى .. ە ر سە پىرم بکە ... ئە و تە وقەى قزى سە رت سوورا ، كوارەى
گوچىكەى چە پەت دەرگە وت ، روومە تت ، قاچكى بروت ... چاوى چە پەت ... نيوەى پروت .. منت
بىنى .. يارمە تىت وەرگرت ... روخسارت ە مووى ... ئا ... ئا ... بە ئى .. بە ئى .. دوانە كە وتروم .

۲۰ - ۱۱ - ۱۹۸۸ ە ولير

سه عه ته ك ل چه م

نوژدارى شادى پى

حسن سليقانى

(وهى بوشادى يى... وهره ژوور وژانا بهيله... شادى يى بيه...)

من نه ف په يقه خواندن دنيا ده په كى روهن كرى ب گلوپه ك سبى، ل بهر دهرگه هي

نافاهى يى...

ژميژه وهره من چه ز دكر، نه ز ههرم چه م فى زانايى دهروونى، نه وى دبىژت:

«نه ز شادى يى بو بهرگه رانييت خوه په يدا دكم...» نه وى هوين فى ناخفتنى باوه ردكن ؟

نيكى ژوه نه ف زانايى دهروونى دپته ؟ كى دبىژت نه و زانايه ؟

نه و چما نه ز څه له ك تشتا يى باوهرم ؟ ؟

دوانزده په يسكا نه ز بسره كه فتم، ده مى نه زل ده ستنى راستى زفرېم، نه يوانه كا بچويك ب

قه نه فنييت كه فن وپېنچ كورسيكييت توژ گرتى وميزه كا بى سهر و بهر، هنده ك گوفارييت بياني

ل سهر، كه ت بهرامبه رى من... نه ز دشيم سوند بخوم، نه فى نوژدارى دهروونى، نه ف تشتييت

هوكه فن بيت ژ « بازارا هره چ ل بابل توپى » كرين، دلى باژيرى ب ته ناهى نفستى ل سهر

هه ردووليفنييت دجله يا خيرى...

من هيفكره ئودى وديواريت بيېنا گه نى ژى دفرى مينا چه رمى سه يه كى مرى به رى چه ند

روژه كا... ل ديوارى، بهرامبه رى خوه، من ديت، كه قاله كى ب ده ست رسمكرى بو سه يه كى،

يى ياريا دكت ب كه يف دگه ل پشيكه كى... نه وى نه ز ژى بېرسم، چى به رامانا فى كه قالى ده مى

دچه م دژوورقه ؟ ثان ژى دى توره بت ؟ ل دبىژت نوژداريت دهروونى زوى بزوى تورره نابن، نو

نه گهر توره بون، خوه ژ ته به قا بلند دثافين... نه ز دترسم نه ف نه ژى خوه ژ په نچه ركا ئودا خوه

بافنييت و ته رمى وى بيت سه و ك، ل سهر ليقا چه عدى، دا روژا دى، روژناميت سپيدى به حسى مرنا

زانابه كې بليصهت دكاودانيت تارى ده بكن، نو داسه يداييت پشكا دهروونى ل زانگوږى ژ شاگرديت خوه، داخوازا نفسين به رفره هل سهرقى مرنا مه زن بكن... بيگومان نه ز دى چه ند هه يفه كا بم ميهفانې پرسياريت پوايساو دادكه هې، چنكو نه ز نه وكه سې بتنى بو، يې سهر او دى داي ثيروكه... نوووه... هيڅياژه دكم نوژدارى ده لال، چاميره به و خوه ژ په نجر كې نه ئافى بهرى تو من ببيني...

من نوژ ژ كورسيكى داقوتا و هيژ نه ز باش ل سهر نه روښنسيم، نه م پيگه كه تن و مه دهنكه كې نه خوهش تژى نه پوانى كر... نيكسهر نه و دهرگه هې ل به رامبه رى من هې بو، زه لاهه ك ژى دهر كه ت پ پانتوله كې شين و گومله كه كې گولگول، خيچ كيشهك سې مينا پرچا ل دور چينيكيت وى، ددهستى وى يې راستيدا بو...

- ماتو ئاگه دار نابى بهرى پ روښى ؟ ماته نه ديت كورسى به س بسى پپانه ؟ !
پ ئاخفتنا خوه دگل من، مينا ئيكى دگل زاروكه كې باخفت، بوزانين سميكت من، بنى كه بې من هتا سهرى ليغا خوارى په شكرينه... ئاوريت وى غريب بوون، دگافيد ه جافيت خوه دنقاندن و ه دكرن... پراستى بويناغا وى جهى كه نى بو، كه سك پرهنكى دارى و رسميت كاغه زى ميناييت سنيله يال سهر بوون...

- ببوره گه ر من تو توره كرى... باوهركه من باش من به ريخوه نه دا پپيكيت كورسيكى.
پ ريزگرتن وتازه هى من وه گوته نه وى زه لامى راوهستياى ل پيشيامن..
من كورسيكا دوى بدستمالا خوه يا نه هاتى شوشتن نه ئينى به كې وهره پاقرزو نه ز روښنستم... نه وى بناوهريت پر پرسيار به ريخوه ددامن، نو په يقى :-

- ته ريپه كا هى، مانه وهيه ؟ !
« نه گه ر من ريپه كه نه با، نه ز دا هيم قيرى چى ؟ »
- به لى... نو من دقييت نوژدارى دهروونى ببينم نه گه ر دهليفه هه بت..
بخوه گرڼزينا وى ژى، نه گرڼزين بو، لى سيتافكا گرڼزينه كې بو..
- كه ره مكه... وهرو ژور... نه ز نه و بخوه مه..
من هزر دكر نه فې ل به رامبه رى من راوهستياى، نيكه ژ هاريكه ريت وى، ئان سكرتيرى وى به...

روښنست ل سهر كورسيكا خوه يا زفروك، من باوهر نه دكر فې نوژدارى، دى نه ف كورسيكه هه بت... من هزر دكر بتنى مروقيت مه زن گه لكه مه زن ورك ستوير ل سهر فان كورسيكا دروښن... بې ليگان هندهك كتيبيل سهر ميزاوى به لافه بون... له سهر سهرى، شكله كې

په ننگینې مه زن بو زاروکه کي چيېلاق تازی، مینا من، نان ته، نان ته وی، دهمی هم ل ژبی وی... دگرېژی بو چنه... نان ژبی به لکی بو گه له ک تشتا هم نابین و ترانین چنه... خوزی ته ز زغری بام زاروکه کي ساقا... وهی بو ژینا زاروکی یی یا خوهش ل سهر لیقیت خابوری شین وجوانیا به ژنا سپنداریت بلند، بی وهستیان و هزر و ئالوزی... چنه د خوهشه زاروکی !!

دوو خيچیت نه وهك ئيك ل سهر دفته را خوه یا بچويك كيښان...
خيچ كيښانك ل بهر نافعافيت من بلندكر و بدهنگه كي تيژ مينا یی سهدايی هژماري، نه وی هره بجلکیت مه لا دهاته مه کته بی وشاشكا وی یاسور هيژ یال بیرامن، دكر قیری چنه د مه نه زانیا دهرسا خوه، نان مه تشته كي بچويك خه له ت كریا، قه د عیجز نه دبو ژلیدانا مه ب حه یزه رانی ژبی دور نه دبو وهك شاشكاوی، شوینا لیداناوی ل دهستیت مه وهسا دیاردبو، وگه له ك جار ان هم دگرین، به لی هم دگرین... هم بچويك بوون و سرا چیا ی نه دزانی چی یه زاروکی...

- نافی ته... ژبی ته... شولی ته... !!
« نه فه چی یه خودی وو، مانه د هولاً دادگه هی فه ته ؟ نه ری من گونه هه ك کریه و نه ز نزانم ؟

ماهه وجهی یه كه هه یه بوفی ری یا په قا پرسیارا ؟
ترسامن نه وه، نه كو نوژداری من نه فه دین بت... خودی و سه بری بده من...
-ل من نه گره... ما پیتی یه تو بزانی ؟ نه ز دبینم نه گره مه ئیکسه ر ناسته نكا خوه ژ ته په بیژم چاکتره..

تبلا خوه یا به رانی كرد دفنا خوه ده، دووموی ژبی كيښان، دهستی خوه ب كاغه زاله سهر میژی پاقر... پللیت كه نیی دان په ی ئيك، ئو بكوته کی من شیا. كه نیی خوه دگه وریا خوه ده بخه ندفینم، ماکی نابیژت نه و دا وی خولیدانكا شوشه یی یا چ شویناریت بنکیت چکارا و زلکیت شخاتی لی نه دیار، دمن وهرکت وتی خه به را بیژت، نه گره كه نیی من دهرکه تبا...

نه وی زه لامي ل بهرام بهری من گوت:-
- به لی... به لی... زارویی من، نه ف پرسیاره زور پیتی نه بو نوژداری دهرونی، دا هاریکاریا وی بکت بو چاره سه رکرنا نه ساخی خوه... ئو نوژداریت دژی هزریت بابلوفی ژبی، نه فی شولی دحه بین...

نه ز نزانم چه وا دوی كافیده نه ف ناهه هاتن بیرامن:
کاریوف، نه ره ب شاملیوف... نه ری نه ز پرسیارا ئوشتی زیانا کاربوفی د پاله وانیا جیهانی یاشه ترنجی ژبی بکم ؟ نه... نه هه وجه نینه چنکو نه زباش دزانم كه س ل جهی خوه نامینت هه می ژبی خوه، نه فه ئیکه ژ تشتیت سروشتی دژینی ده... ته وچما نه ز ژ شیوه یی

شامیلوفی تیر نابم بو خواندنا داستانا « کلهها دمدمی »... ؟ نه و چما وینهیی قارهمانی وی
« دختی له پزیرین » ژ پش جافیت من ناچت ؟ خوهزی من زانییا نهینی یا گازی کرناوی بومن،
نه ری نهف نوژدای دهروونی دزانت چی به نهینی یا گازی کرنا وی بومن چاخنی حویت ژ نافی
دهرکه فت و بوئه سمانی دفرت ؟ !

- کوردو شه مدین که ریم.

- چی... که ردون ؟

- کوردو... کوردو... کاف، واو، راء، دال، واو، کوردو

- نه ری نافی ته نهیی غه ریه ؟ نانکو... نانکو نه چه کی گرانه ؟

- نه... ناهه کی سفک و سانه هی به... تنی دگل من بیژه

کوردو، کوردو، ئودی بیینی چندی خوه شه...

مینا نوکه باش یال بیرامن نه و پوژا سیدیایی نامادهیی ئی ب دلته نگی شه ژمن پرسی :-

- نه ری چی به رامانا کوردوی... هوو... هوو کوردو ؟ !

نه گر پزیم و پ ریزگرته کا موکم من گوئی :-

- هه ر مینا په رسقا ته، نه گر ئیکی ژته پرسی چی به رامانا به عربوی، سیدیایی من...

نه فی سیدیایی من چه ژ پرسیار و گه نکه شیت من نه دکر، یاراست ژی نه ز گه له ک

سه رکه فتی بوم دده رسا ویدا، نه ز دبیژم نه فی چندی ژی میشکی وی دئیشاندا... نوژداری

دهروونی چ دلی خوه نه فه کرب ناخفتن من هه ر وه ک سیدیایی نامادهیی بی...

- نوژیی ته ؟

- سیه... وئی سال و پینچ هه یف و چه ند روژه ک، هه ر وه کی دلیستا حوکه تیده نفیسی،

نه گر راست بت... « نه ری تو دزانی، نه ز ئیش گرتیی گومانی بی مه ژ راستیا هه می تشتا ؟ »...

نوژداری نهف زانییه ل سه ر وئی کاغه زا به چوکی دنفیسین...

- نوکه تول کیژی ئاکونجی بی ؟

- ل تاخا فه..... !!

« نه ری نه ز بیژمی ل تاخت قه ره جا ؟ نه فه به نه و نافی من گوئی بوی نه وه نه ز هاتیم فی

باژی ری، ئوخه لک هوسا دبیژنی « تاخا قه ره جا » به لی هنده ک قه ره ج بییت لی هه یین، بوخوه دگه بن

ب ناشکرای، ئو هنده ک ژ ئنکیت وان شولیت بویچ دکن ل بن روناها یا تافی، ئوئه ف تشته هه ر

وه سا ل گه له ک تاخیت دی ژی به پیدادیت، نه و تاخیت خه لکی تاخامه دبیژنی « تاخیت ماقویل »

هه ر وه سا به چوکی کیت قه ره جا شولی بویاغا پیلایا دکن، پیلاییت مه زنییت دروین پشت میزییت

لیکداییت مروف خوه تیره دبییت، ئو ئودیت خوهش و بیهن فره ه، مروفیت قه ت ناهیلان ده لیه ژ

وان ببوریت بو دزینا ده رافی داهیزی، ئو دهمی گکش دبن، وئی رییی بستووییت هنده ک دی بییت

ژخو، به چوکی کترل په یسکا داهیزی قه دهیلان... نه ری ما قیت هه نی نه قه ره جن ؟

ل سالیت دویمایه کی مه گول ناهه کی نوی بو، بو تاخامه « تاخا جه زانیر » دهرمانگه ها

جه زائير، وينه گري جه زائير، دبستانا جه زائير، جه زائير... جه زائير... نه ف نافه ژ کيفه هات ؟
کي راکر ؟ نه ري دبیت ل سه ر خاترا خودانا مه لیون شه هیدا دقادا رونا هی یی و سه ره سیتی ده
« جه زائير » یی ؟ نانژی نه گره کا دی یا هی ؟ ؟

- ته خیره ؟ ته په رسقامن نه دا !!

- ل من نه گره، تاخا جه زائير...

« نه ري تودزانی، نه گره سی سه عه تال سه ر ئیک بارانی لیکر، تاخامه دنیفا ئافیده
دخه نذقت، خرکولان وچه عدیت تزی کور هند ا دین ژ نافی... ئوزاروکی تاخامه خوه دئخنی ب
که یفخوه شی، وه که یفخوه شی زا روکی تاخیت ئافاوما قویل وده می خوه دئخنا مه له فانگه هی
خوه بیټ چیمه نتوکری ر رونا هییت هه می په نگل دوران... نه ري نوژداری بهرکه تی تودزانی
زا روکی تاخامه، خه به روقه سیټ رهش دبیژنه ده یکیت خوه، هه ره و سا ده یکیت وان لیقه
دگیرن، ئوده لیقه که زیړینه ژ قیزیت سنبله ره کو باقیټ خوه نیشا تولازا بدن...

ریقه به ری شارستانی یی سوزا دای خه لکی تاخامه، کو ژ دل دی هه ول دوت، بو گو
هورینه کا مه زن، به لکوچه عدا سه ره کی چیکن، ئو دبیت کومیت بیساتی ل سه ري کولانی
نه مین...

- ها.. ها.. تاخا جه زائير.. نه زباش ناس دیکم، به رده ستمکه یامالی ژ وی تاخی یه، مالا
سی یی ل ده سستی راستی، نیژیکی « نه خوشخانا شاگردا » نافی وی زهینه به « راسته
نه خوانده واره لی بقیام زیره که، توناس دک ی ؟
- نه... نه... »

- ئوشولی ته چیه کوردو ؟

- هاریکه ری نه مینی پرتوکخانا گشتی...

ئامیره ته کی نافنجی یی تومار کرنی ژ چه کمه چی مه کته باخوه ئیناده ری، کاسیله که کر
دزکیده و داشولی... هه ردو جافیت خوییت قه شار تین ل پشت بهر چافکا رهش وستویر بلند کرن

وگوت:-

- دانه ز بشیم ب موکمی چاره سه رکنا ته بکم، دفتت تو راستگویی دناخفتنیت خوه ده، ئو
هه می تشتا بنازادی بیژی... کا وب من بیژه ته چیه ؟ ؟...

« ئوهه می تشتاب نازادی بیژی... وهی بو نازادی... »

باش یال بیرامن، ده می من ژ دل، ده ست قوتاین بو کوپی ئاره می تونس، ده می ل
به راهیکا کورته هوژانیت خوه.

گوتی: « چنکو نازادی گه له که مشه یه ل واریت مه، نه م دی بودوله تیت دی بیټ جیهانی

هنیرین... »

پشتی من خوه دروست کری بروینشتنا خوه، نه زب رهحه تی حه سیام:-

- نه فه دوو سال پترن، خه ون هیرشا ددن میشکی من... نه ز خه ونیت پیس دبیم، هه تا کو

ئىدى ئەزىزلىرىم رەھەتتى چىرىنگە !! ھەردەم سەرى مىن گىژۈە تۇرى ئالوزىنە، تاهىدەك چاران ئو
 ئەزىزلىرىم، رادىم و ژجەي خۇە دەردەكە ئىم بىرقە دەم وگەلەك شولا دەم و مىن ھايژ خۇەنە...
 كابىسىت پىس يىت دىناق لەشى مىندا پەيدا بولدى، لەشى مىن دەم و دىن مىندا خويىنى... مىن
 دېن و دىن ۋەك ئىيانا خۇە... ئەزىزلىرىم وانىم... ھىزىكە، ئىمان، بەلى ئىمان، ئەوا ئەزىزلىرىم
 ھەزى دەم، مىن ئىمان ئەزىزلىرىم ۋە ئەزىزلىرىم، بەلى ئەزىزلىرىم ۋە ئەزىزلىرىم... مىن ئىمان ئەزىزلىرىم
 بىنم دەرى دەرى، ئەزىزلىرىم گەل، ئەزىزلىرىم گەل قىزىيا ۋە ئەزىزلىرىم، نۇكە ئەزىزلىرىم
 بىرىچ بول... ھە و ھەسا دەلىكەن دىيىت، گەلەك چاران پىشتى ئىمانا شەفى توژ مالى دەردەكە،
 دەمى مە دىت پىل تەبىرىن، تودى گاورەكە بەلى بىرى وژدان، ئەم ۋە دىرسىن، خۇە ۋە
 دىرىدەكەن! چاقىت تە دىن دوپەلىت ئاگرى گەش، دىمى تە تىك دەم... تودى تىرسەك مەزىن،
 گەلەك مەزىن... چاران زوى دىزىرى و چاران ھەتا بانگى سىپىدى دىمىنى وئالى... تىشتا خۇە
 دىخوى ۋە دىزىرى ۋە دىكەننى ھەچكە تە چىنە قەۋمى... ئوژدارى شادى بىرى، تودى زانى ئەف
 خەۋە ئىبىرمان نەچت قەت:-

شەفەكى، مىن ھويەكە مەزىن دىت، بىرى ژىرىرى دەردەكە ۋە بەزىخە دىت مىن، دىت
 بو ھەسمانى و نىزىكى ھەورا دىت، ژى دىورىت، ھىدى ھىدى دىت دىت بو ھەيىفا گەش، ژى نىزىك
 دىت، دىت خۇە بىرى ھەسا مىندا شەكە ۋە دىت ۋە ھەيىفا دىت دىت، ئەزىزلىرىم گەش لا ۋەندا
 دىت، تارى مىن ۋە ھەردە ھەسمانى دىت، ئو چارەكە دى ھويەكە دى دىرىرى... ئەزىزلىرىم
 ھەشجەرى باپىرى خۇە ھەلەكە، پىرىرىرى دىت، دى ھىتى بىزىم، ھەيىفا ژى بىستىم، ژ
 نىشەكە ۋە ئەزىزلىرىم گەش بىرىرى مەزىن دىت ۋە دىرىن مىن، ئەزىزلىرىم ھەمە
 بىچەكى پاشىفە دىرىم، ئەزىزلىرىم ئەزىزلىرىم مىن دىت قىرى:-

- پاشىفە نەچە كوردى... ئەزىزلىرىم ھەيىفا تەكە... ئو مەزىن گەش مىندا مەزىن دىت:-

- گەش تە خۇەشە لاو... !!

ھىرىشەكە دىن سەرمە... ئەزىزلىرىم ھەشەكە دىم، پىستىرىك مىن دىت، پەنگى مىن و
 ھىتە گەش، پەيىف گەش ۋە مىندا دىم، ئومىرىز مەمەل سەرىشتا ھەسەي خۇە بىرى
 دىت مىن ۋە ھەردە ھەلەكە ۋە دىت پىشتا خۇە، مىن دىت ھەيىفا ئەزىزلىرىم... ۋە ئەزىزلىرىم
 ھەشجەرى دىم، ئەزىزلىرىم ئەزىزلىرىم، ئەزىزلىرىم مەمەل دىت فىرىس، ئەزىزلىرىم ۋە، ئو ھىشتا دىت

گەش گەش دىت ھەردە گەش مىن دىت دىت... ئەزىزلىرىم ئىمانا دىت دىت، ئەزىزلىرىم مىن
 دىت:-

- ئەزىزلىرىم ئەزىزلىرىم. ئەزىزلىرىم !! توبخۇدىكى ئەزىزلىرىم...

چىرى گەش ئەزىزلىرىم تاما شادى بىرى چەۋانە ؟

باۋەركە سەيدىنى ئوژدار، مىن ھايژ خۇە نىنە، دەمى ئەزىزلىرىم زارىكىت خۇە دىم و نىشەكە

دسوژم وډکه قم ناف تشتیت مالید او دهرگه هیټ جیرانا دقوتم...

نیک دبیزت:-

- بهیلن... یی دین بوی...

یی دی دبیزت:-

- نه ری چما نه م نانافین نه خوشخانا دینا؟ مادی ب ناخن؟؟ نو پیره میره کی پشت قوس

ل وان فه دگيرت:-

- دی بهیلن هه ی مالا وهینوو... نی خواهش مروغه...!! نه ری تو... توچ دبیزی نوژداری

شادی بهی؟

سه ری خواه هر هه ژاند، به رچافکا خواه نیخست، دهیناسه ر میزی، هیژ لیفیت وی ژ

سه رنیک نه رابوین دا باخت، زپینا ته له فونی ئوده تزی کر...

نامیره تی تومار کرنی راوه ستیانده، دهستکی ته له فونی دا به رگوهی خواه:-

- به لی... نه زم عیفان راضي

-!!

- وهی خودی، توچ دبیزی، گه له ک هه رشی به، نه فه نه ز هاتم، هاتم...

شه برزه بو گه له ک، دهست نافیت چاکیتی خواه و به رچافکا خواه ژ بیرکر، ژ له زی...

نو نه و و دجو گوته من:-

کوپی من یی ل ترومیله کی دای، نوکه یی ل خهستی،

پشتی حه قه رپوژیت دی وهره...

نه ز زی ل دویت دهرکه قتم، که سه ک ل نه یوانی نه بو، ژبلی جحیله کی ب دشد اشه یه کی

هه وچک فرهه، عهردی نه یوانا توزکی دمالی...

شوشه یه ک حه بکا وهک نه وابه ریکا مندا، من ژوی دهرمانگه ها مه زن کری... من قه ستا

جهی راوه ستیاناسا کر... من بو خواه دگوت «نه ری راسته نه ز دینم!! یان دجیها نه ک دینده مه؟

؟» نو نه ز که نیم... هنده ک رپبارا هایژ که نیی من بون، براستی من شهرم کر، نو من بریاردا کو

نه زب بیا بزفرم مالی، چفکو نیقاره کا خواهش و فینک بو....

نه ری هوین باوهر دکن؟؟؟...

۱۹۸۶ / حدیثه / الرمادی

بووگا پهك شه قى

- نورالدين انور بوتانى -

— ژستړانه کا زارگوټا کوردا، من هزرا نفيساندنا قى چپړوځى خوهندى په —

(پوتو)....، نه ف سى سال بوو دوټماما خوه (خانم) دته ځاند، دلى دوټمامى ژى بوى پرا هه بوو، كه سه كى پوتو توبه بوو، تنى مامى وى هه بوو، نه و ب خوه باقى خوه نه دى بوو، ديا وى ژى ژبه رى چه ند سالان بژانا زراف مر بوو، مامى وى نه و خوه دى و په روه ر كړ بوو، چه يا عه مري وى گها بوو دوزده سالان ژنو بيوو كافانى گوند، چيله كين گوند دچيراند.

- نيفاريك دهما ژناقار دهاټ (لاوين) چو بوو پيشى يا وى و ته ف خوه برېو مال، نه و هه ر دوو پېشتى شيفا خوه خوارن، ژخوه پرا دئاخافتن وگلى و گازنين خوه ژهه قرا دگوټن....

- نيجار باقى لاوين ژى خوه به ردا قادا دان و ستاندنى وگو... .

- نه رى پوتو لاوو... نه ز دكم پرسه كى ژته بكم وهكى تو به رسفا من بدى.

- پرسا ته نه مره لسه ر سه رى من، كه ره مكه نايى چه جى بيژه.

- زالم تو جارى ل ته نه مر نه كى نيشه لا... كورې من...

لى من كوكه قى نو ژى مينا لاوين هزرا ماله ك ئاقاو خانيكه ك خوهش ناكى؟... نى دوټماما ته ژى

مه زن بويوه، ده نيدى به سه چه يا ب كه نكي ده هونى ولو بيمين؟...

- نه ف پرس و گوټن ژړوتو خوږه ش هات و ددلی خوه دا گوټ :-...

- (وهی لا... نه زخولامو ټاپې حه جی... خودی ژده فی ته بستینه و پرهمی ب حالی م بکه و خوازتا دلی من بجی بیه.)

پاشی وها به رسفا حه جی داو گوټ:-

- وه له ټاپې حه جی... نه ز له برم تشتهک وه لی بجی بینم، لی من دخوازتا یه کی بگوټا مامی من، کا نه وچ دبیزه، نی نه ول شونا باقی منه، یان نه نه ز شاشم ټاپې حه جی ؟

- نه لاوو... نه... تو راست دبیزې، لی زانبه ژی کو مامی ته، پر حه ز ژته دکه، هر جاوا به ژی نه ف

نه گرنگه، نه گره دستورا من بدی نه زنی نها پشته نفیژا عیشا هریم مالا وان و داخوازی ته ژپړا بیژم، چکو زانم تو پچکی شه رمنی و نکاری فی یه کی لپوی مامی خوه قال بکی.

- ده ستور ب ته رایه ټاپې حه جی.

- ټاپې حه جی پشته نفیژې... (مه لا خلیل) و (سوټ سمو) و (ده رویش حه مو) ب خوه را برن و

بر ب مالا (سیتو)

- مامی پوتو که تن ری... گهان ده فی دهری... ته ق... ته ق... دوو... سی جار تل خوه لده فی

دهری دان و که تن هوند.

- نه سه لامو عه له یکوم.

- وه عه له یکومو سه لام و سه ر چافی من... که ره مکن پونن...

هرن که له ک ب خپرو سلامت هاتن.

- کا و ره که چا من خانم، چایه کی ژمه را چی که، پاشی نفیژا خوه بکه ؟

- مه لا خلیل گوټ... نه سته خفیره لالا... نه که چا من نه... نفیژا خوه بکه پاشی ؟

- سینو گوټ... که چا من یان بیژه دیا خوه به ره چایی ژمه پچی کی، سه هدا راست دبیزې... گونه هه !

نر نفیژا خوه بکه.

- هون که له ک ب خپرو سلامت هاتن نه ی میفانین نه ریز.

- ته فان گوټ... خپرا خودی ل ته به و ره حمه ل دئی و باقی ته به.

- سه یدای ده ست ب خوه ندنا دین و ټولی کرو سیره ت و پرسین قه نج ل حازرا کر.

- دهما چا هات به ر وان کو فه خون.

- حه جی گوټ... سینو... نهی سینو... ب ټو جاخا مالا شیخ هم چایا ته فه ناخون یان توفی چایی

حسب نه کی شیرینیا پوتو و خانمی ؟... باوه پکه ژی کو هاتنا مه بوی مه رهمی یه، جا توچ دبیزې ؟...

- سینو گوټ... حه جی... هاتنا وه سه ر سه رو چافی من... لی هون فی ژی بزائن کو پوتو کو پدی منه و

خلئم ژی که چا منه. ټو من بخوه ژی نیه ته کوفی یه کی بجی بینم، لی.

- که لو هون خوازتا پوتو دبیزن یان نه ؟...

- ته فان گوټ... نه ری... نه ری هم ل سه ر خوازتا وی هاتنه.

- سڀني ڳوٺ ۾ پا مادام ووسايه، ڇ ڙهي ڳاڻي خواهشتر نينه.

نه خون چايا خواهه خون نه، شيرينيا ڪوپو ڪه ڇا من هه خون، لي دا پرسه ڪي ڙي ب خانم وديا وي بکم، ڪما نه و ڇ دٻيڙن، ما نه وهيه سهيدا ؟.

- به لي... به لي.. به ره نه وڙي يا خواهه بيڙن.

- خانم وديا خانم ڙي ڳوٺن، ڳوٺنا مه يا.

سينويه، نه و ڇ دٻيڙه وهه هيه، ياني هه ردو وڙي پازينه.

- هه جي لنڪي خواهه ل باني به ڙي خست و ڳوهون ل شر بن نه هه نه ڙوم پوتو بينم فر.

- پوتو هات و دهستي مامي خواهه ماچ ڪرو خانم ڙي قه ببول ڪر، مه لا ڙي حازره، هه دوي شه ڦي ده خانم ل پوتو مه هر ڪرن.

- سبي چاوا ڪو ڳوندي نه و زاني، ته ڦ هي دل گهرم و ڪيف خواههش بوون، ڙله وڍا ڙي ڳوندي

ڪلهه ڪ، پوتو دئه فاند.

خورت و ٽولازين ڳوند ڙي سوڙ دان ڪو خانيڪه ڪ خواههش ڙپوتوڍا چي ڪن.

خانيڪي ڳوند ڙي ڙناخي چي دٻو و زو و به ره ڦ دٻه، خاسمه ڪو ڪومه ڪ خورتين دهست هه ل ياردهمي هه ڦ بن و دهستي ٽالڪاري بي ڙهه ڦڍا دريڙ ڪن.

- ٽاخر... نه وانا خانيڪ ٽافا ڪرن و دوو - سي باري قاميش و قرشڪا ڙي ٽانين و ب سهر خيني وهر ڪرن، تني مابو و سهر ڙي خيني ب ٽاخ بڪن. ڳوٺن نه ڦي بوو ڪي هه ڳوهيڙن و چهند پوڙهه ڪا هه هيئن، هاشي نه م وهرن سهر ڙي خيني ڙي ب ٽاخ بڪن.

سبه ڪي زو، دواها پوتو دهست هي ڪربو، قيزو بوو ڪو ٽولازو خورتين ڳوند ڙي خواهه ب جليڻ ڪه سڪ و سوڙو زهر خه ملاندي بوون.

گاف (تيلي) بدهنگي بي دل شهوات دستري و ڳوهه ندو ڏيلان گهرم دبو، توڙي به ري عه سمين دگرت.

گاف ڙي (خورتو) بي بلور فان خواهه ب ٽيف ڳوهه ندی ده به رد داو ب ٽلي بين نه رم و سڦڪ، ٽاواڙ لهه ڀي ٽاواڙا دخوهندو دهنگي ڪه چو بوو ڪاو دهنگي ٽيليا ووسا بلند دبو، ووسا بلند دبو، ته دگو دگهيڙه ٽاسيماني هه فتان.

چهند پيره ڪين ڳوند ڙي هات بوون و فرائين و شيف و خوار بن ڙد اوه تيارا چي دڪرن، دوو - سي باري دارا لور بوو، قازان و مه نه ڳلين مه زن ڙي ل سهه تفڪي خويا دبو، دين دا ڙي ڳوپا ٽيگر خواههش دڪر. زارو ڪين ڳوند ڙي ل هاوير دور ڳوهه ندی خواهه دهلافتين ياريا چوچڪاني دڪرن.

يه ڪي دوو ٽلي دهستي خواهه رادڪرو دڳوته هه ڦالي خواهه چوچڪ ب چهندی ؟ . وي دگو ب دووا. شينجه زارو ڀي ڀکان ل دور ڳوهه ندی دٻه زياو هه ڦالي وي دوا په ڀي حه يا بگرتا، نيچار وي دڳوته بي دي چوچڪ ب چهندی ؟ . ولو ياري دهر باز دبو.

پشتی بانگی نیفرو بستران گوټن و چه پک لیدان و ره قس و سه ماو تهنه گ ته قاندن خانما بوبوک
هه گوهاژتن خانیکي خواهش و نوټافا.

داوه تی مان هه یا پشتی بانگی عیسا، پاشی هه می هه رکه س به ر ب مالا خواه هه گه پان.
پوتو وی شه فی ما دگه ل دوتما ما خواهه و کیف و هه نه ک و لاقردی بی خواه کرن هه یا به ری بانگی
سوبی، ژنشکافه هه ردو پازان.

هه ردوی دهمی ده باهوزه کا خورت و بهیز ده ست پی کر. چاوا کو باهوزی ده ست پی کر، ناگری
تفکی خواهش کر، ب خواهش کرنا ناگر، باهوزی پیته کا ناگری پاکرو ب سفاندا خینی هه دادا، بوبوک و
زافایی یه ک شه فی ژهلم و بیهنا ناگری شیار بوون هه و ناگری مالک شه وات ب خینی هه دیتن.
هه ردو به زین ناگری هه مرین و پیپرازی هه وارا خواه دگهاندن گوند.

هایا پوتو زدوتما ما وی تونه بوو، دهما پیته کا ناگری به ربوویی فیستانی وی.

خانم کر بوو هه وار... هه وار... هه وار... پوتو نه ز سوټم!

پوتو زی به له زوبه ز خواه دوتما ما خواهه وهرکر بوو.

لی ناگر گها بوو بسک وکه زی و په رچه ماو ته ف سوټ بوو. خانم لور دریز کرو گوندی زی گهان
هه وارا وان و ته ف ل بهر سه ری وان راوهستان.

پوتو سه ری دوتما ما خواهه پاکر بوو و دابوو بهر سینگی خواه.

- خانم بدهنگی خواه بی نزم و مه لولول گو:-

- که لی گوندی یا... نه که نه ز مریم تنی داخوازه کا من هه یه! هونی من پاسه ری مه خه لی

هه شیرین، جی بی کوهه پوسبی چیلکه لی کوم دین، ولونه زوی هه پوسبی به ژنا لاکوی خواه بی ده لال...
پسمامی خواه بی ژارو بی کس وه قال... زافا سبوی بی مالا بافی خواه بیبیم.

- نه... نه... خانم ما گوټنا مه بیژه، پوتو گوټ.

تی چاوا بمری، نه زی نها ته بیم دهر ب دهر، کوچه ب کوچه، لباژاران، لجه م نوژداران،
لنه خواهش خانان بگه پینم، یان تو دل ددی من تنی دفی دنی ده بهیلی ۹. ۱. نی ژیان پشتی ته ل من
هه رهامه.

- پوتو نه زب قوربان، هه ونه ز مریم، تو ژحالی من نه مایه، تی چاوا: من بی باژاران، نی ناگر گهایه

هانافا و دیاره خودی زی قه ده را من ووسا ثانی یه، کر بهی پهنکی بمرم... توژی خواه ژکه ره ما خودی
بی حه مدی مه که، نه و گوننه ک مه ژنه.

- نه... نه... دوتما می... تو نامری... نی تو بوبوکا یه ک شه فی و دفی تونه مری.

ب زورو کوټه کی گوټن ژه فی پوتو دهر دکه ت و پیپرا زی هیستر ب سه ری زوی خانمی هه دباراندو
جارنا زی نه نیا دوتما ما خواهه ماچ دکر.

تافا سېږي ژنودهر دېکه ت و چيله کين گوند ژی يه کو - يه کو - يه ک ل مه خه لي دېوون .
 ژنشکافه پوتو حس کر کو نه نيا خانمي سار يوو وسه ري وي ژي ل بهر سينگي وي نه خوار بوو .
 نيجار پيرا (سينقي) ژي هيزارا يوو کاني يي ثاني و ب سهر لاشي خانمي دا کر .
 پوتو ژجي يي خوه نه جنقي وړاويو وکره مه وار .
 هه ي هه واره مالا من شه وتي

دوتاما من مر.....

تيل ل سهر خوازتا دي و باغي خانم و خوازتا پوتو ..
 نه ف ستران ل سهر چي کړوب دهنگو و ناوازه ک دل شه وات ومه لوول شيوراندو کوټ .
 لو لو پوتو تونه ماوو .
 خاني سوت و ديوار ماوو .
 شه فکي پيله يوو زافاوو .
 دېر خانم تير پانه زاوو .

... ..

... ..

...

داوي

عەكید شەفیع حەسەن

سیاره تویکا ۱۹۸۶ / ۱۱ / ۱۶

دەرد

چاغی وەریسکی هزیڤ خودادەییلا پوژید بووین ھندەك بیرھاتنید. خوش و دلفەكەر د ھاتنە
بیری و بشکوری نی لایفید وی ژ سەرك رادکرن، بۆدە مەکی کیم د ناف وان د یمەن وینە و پویدا نادا د
ژیا.. چنکی پێلا ئەفرویا تژی خەم و نەخوشتی و ژان سەری هزیڤ وی د برین و وەریسکی وی د پچاند،
گری و پەید ناف چافا لی تەحل و ترش د کزنە فە.

من گەلەك حەژ سوحبەت و ناخفتنید وی د کرن، چنکی ھەمی د زان ژ کانویکەکا زەلال، چنکی
گەلەك سەربۆرل سەری ھاتبوون، سینکی گەلەك ئاریش و ئاتافا سمت بوون.. ناخفتنید وی ل جەم من
ب سەنگ و بەھا بوون، ھەرچی پوژا ساھی شیاپا عەورا ب ترسینت و ب کەتەدەر، چافا پوژا ژ
خەلکی و واری پا ب کەت دیاری، دا قەستا بەر بەر پوشتی گوندی کەم ل پەخ پوینم خارو ھندەك ناخفتنا
بۆدەرگە رھێ سوحبەتەك مەزن فەكەم، ئەوژی ب دریزی و کویری د چوونافدا و زیرو دپوگە و ھەرد
باراندن.. پوژەکی بەر بەرکی نیفرو بو عەورا دەستی ھەف بەردا، ژیک فەتەقین، پوژا کرە کەنی و
تیپوژکێد خۆ بەردانە سەربەفرا سەبی و بوتپ - تپا وی ژ داروباری و سیفاندا کەت و وەری یا.. من خو
گەھاندە بەر تەنشتا وی و پالی خودا دیواری و ناھەك پراھتیلاو گوت:

ئەفە چ دەردە ئەم گرتین ؟ !!

ب فرەھیا چافا بیستەکی ل من نیری و لایفید خو ژ سەرك رادکرن:

ئەفە دەردەکی گشتی بە وەك وی تەپکی بە ئەوا ئاقاری گوندی ھەمی د گرت و کولیلکێد خپ
داروباری د وەرینت ئەکوچە مەکی د گرت و خودانی وی نزا (دوعا) د کەت کۆھەمی چەما بگرت، چنکی

چه مې وی هر چووه ته پکې قوتا چه مې من یا خودې بیت ته مه د سهرې من «... ئەف دهرده نه وهک
نیشکه کي په ل هناف یان له شې که سه کی ب تشقلت و هیزی ژي ب میژت و بی چاره کت، هه تا وهک ماری
بیغه دت و تزی دهف و دفنا ناخ کت... ئەف دهرده غه زه با خودې په ژبه ر زوړداری و زالمی و بی
مروه تاهه یال مه تشقلی دال سهر جیهانی و بن جیهانی د تاوان بار بین و د دوژی دا بژین !!

ئەف دهرده بی مه ژي و خرابی یا مه یه نه فایروس و نوشته ک دن هه یه .. هه ر نیک ژمه یی پیکا خود
فه وژیت و ستری وکناریا د کت بهر پی هنده کا... هه ر نیک ژمه یی دهستی خوب به رویکا خوقه دنت و
گوهند خود گرت ده مې دهنکی هه ژاره کی به له نگاره کی ب مه لوبلی گولی د بت... لاوی من ئەف دهرده ژ
هندي په چنکی ئەم هزارا سوبه هی ناکه یین، چافی مه یی ل ئەفروب هه رچی پیکا هه ی ئەمې هه ول د
ده یین بلند ب نیرین و بفرین هزارا که تنی ژي ناکه یین !!!

دهردی مه چاف لی کرن و د سهر دا چوونه !!

پنیه کا عوری دافید روژی برین و چافی وی یی زه روگه ش نخافت... گوپالی خودا به رخوولوکزی
پیکا مال گرت... من ژي هزیید خو کویر د ناخفتنید وی دا د کرن ده مې چپکید بارانی هاتین و پید من سفک
کرین.

* بنیاتی فی گوتنی «ته پکې قوتا ره زی من یا ره بی بیت هندي سهرې من «...

ره خنه و ليكولينه وه

هه ندى ئېپىنى

دەربارەى شىعر و شاعىر

مجموعه د به درى

● كاتى هونراوه كى راسته قېنه ي باش له دايك نه بى، شاعيره كه، واته داهينه رى هونراوه كه هه ست به و فېنىكى يه نه كات كه له ناخى ده ماروده روونى دا نه گ شېته وه وحه سانه وه وئارامى و هېمنى بى نه به خشى.. واته مه سه له ي له دايك بوونى هونراوه كارىكى ميكانىكى نى يه.. ماناى نه وه يه شاعىرى راسته قېنه ناتوانى به ئاره زووى خوى نه و كاته هه لېبژىرى و شىعره كه بخولقېنى.. شىعر هه ست ده بېرېنه و حاله تىكى حازر به ده ست و ناماده كراونى يه كه كه ي بيه وى دروستى بكات و چون هه زى لى بى بېته كايه وه..

شىعر بۆچوون و روانىنى نه و مروغه تاييه تى يه خاوه ن هه ست وه لچوون و گرېمانه يه كه شاعىرى بى نه وه ترى به رامبه ر به سروشت و ژيان و دواروژ به مه به ستى ليكدانه و هېيان و به رپاكردى شورشېكى هوشيارانه دژيه و كه رهسته و داب و نه ريتانه ي كه نه به هوى شيواندنى ريره وى ژيان و نه به نه كۆسپ و نه گره له ريگى به ره و پېشه وه چوون و په ره سه ندى.. شىعر نه نجامى تاقىكرده وه ي كاروانى مروفايه تى يه يه درى زايى ميژوو نه وه سه ته پېروژو به نرخه يه كه به و فرېشته يه سه پىنراوه كه شاعىرى بى نه لىن و بووه ته نه ركى سه ر شانى و بيه وى يان نه يه وى نه بى بىرى لى بكاته وه وه ول بدات بو چى به چى كړدى.. واته.. ووتى شىعر زور له وه كه وره تره بتوانىن له جوار چپوهى چه ند ووشه و رسته يه كى سووك و ئاسان سنوورى بو دابىن.. چونكه زور له وه كه وره تره ئېمه له گه ل ليكدانه وه ي روژانه وشى كړېنه وه ي نه مو نه و به راوردى بكه ين، نه گه ر ئاواش نه بى نه ي بوچى هه موو كه سىك له خوړيه وه نابېته شاعىرو شىعر ناتووسى؟..

ليون تولستوى ده رياره ي شىعر نه لى:

(شىعر نه و ئاگره يه كه له ناخى مروفا ده نه سووتى.. ئاكرىك شت نه سووتىنى و گه رمايى نه به خشى و نه گه شېته وه..

هه يه كه هه ست به سووتانده كه ي نه كات و هه يه كه هه ست به گه رمايى يه كه ي نه كات و هه يه له

رووناکی یه که ی به و لاه هیچی که نابینن، کومه لیک تر که زور که مه، نه و کومه له نه و رووناکی یه ش نابینن، زور جاریش لای جه ماوهر وایه که شیعیر نه بی ته نیا رووناکی بیه خشی.. زور به ی نووسره کانیش هاویه شی نه م بیرو پرایه ی جه ماوهر که نه کن، بویه مه شخه له که هه لئه گرن و ریگی ژیان نه گرنه به رووا هست نه کن که نه م جیهانه پر له نازاوه و تاریکی یه ته نیا رووناکی بی پیویسته.. به لام شاعیری راسته قینه نه وه یه که نازار نه چیژی و خوی نه تویتنه وه نه ک بو نه وه ی له به ر چاوی خه لقا بیتنه تیشک و رووناکی به لکو بو نه وه ی گر له خه لقه که به ر بدات ...)

● شیعیر به هره یه و رهنه که تا راده یه که له گه ل نه و رایه ش بم که هه ر شاعیریک شه ی تانیک یه هه بی، نه گه روا نه بی، نه ی بوچی نه وله هه مووده قینه یه شیعیری بو نایی؟ نه ی له به ر چی که شیعیری بو دی مووچر که نه یگری و هه لئه چی و به بیرو هست و هوشه وه له م دونیا یه دور نه که ویتنه وه و غه یب نه بی؟ نه ی بوچی کاتی له شیعیر که نه بیتنه وه و به تاییه تی نه گه ر هات و هونراوه که هونراوه یه کی به سوزو راسته قینه بوو، هست به حه سانه وه و خاموشی نه کات و وکوله سه فهریکی دور و دریزه وه هات بیتنه وه وانه بی؟

نه لیم ره نه که تا راده یه که له گه ل نه و بیرو پرایه بم، به لام نه به شیوه ناسایی یه که ی، نه به و شیوه یی که نه و شه ی تانه ده ست و بی و ده م و چاوی هه بی، به لکو به و شیوه یه شاراوه یه سه یرو سه ر سووچر هینه ره که رهنه که ده روون ناسه کان و هسپوره کانی بایلوچی بیان بگری لیک یه ده نه وه. شیعیر به هره یه، زور راسته، به لام نه م به هره یه نه گه ر بیت و ده ستی لی نه در ی و هه ر و کو خوی چونه وازی لی بهین و شاعیر که ش هیچ هه ول و ته قه لایه که نه کات و ده ست به نه ژنو و دابیشی و بی من شاعیر م و خاوه ن به هره م، هیچ پیویستیم به شتیکی تزی یه، مانای نه وه یه ناو بیتنه و ده ست بشو.. چونکه له نه نجامد او روژ به دوی روژ نه و به هره یه خوی دوباره و سی باره نه کاته وه له دوا ییشدا نه و شاعیر هه یچی بی نامینی و وشک نه بیتنه وه و نه وه ی نه یلی نه بیتنه قسه ی ناو بازار...

واته بو نه وه ی نه و به هره یه کپ و خاموش نه بیتنه وه و هه میشه گورچ و زیند و کارامه بی، نه بی به هه میشه یی ناگمان لی بی و به سرووشی تاقیکردنه و مروفایه تی وهر بگرین.. شاعیری راسته قینه نه و که سه یه که به دریزایی ژیا نی خوی به قوتابی یه که دانه نی، هه میشه خه ریکی هه ول و تاقیکردنه وه و ته قه لا کردن نه بی، نه روانیتنه کاروانی روشنبیری به گشتی و به بوچوون و روانینی که له شاعیرانی جیهان روشنبیری یه که ی خوی ده وله مند نه کات.. نه بیتنه خوینه ریکی بی لایه ن وله گه ل ریبار و تیووری جور به جور سه فهر نه کات بی نه وه ی بهیلی کاری تیکه ن.

به لی شیعیر به هره یه، به لام نه بی به هه میشه یی خه ریکی تیز کردن و جوان کردن و ده وله مند کردنی بین بو نه وه ی له روژان وشک نه بیتنه وه.

● کاتی شاعیر هه ست به سووتان و گرتیهر بوون نه کات و ژان نه یگری و له هوش نه چی و مالتا وایی له ده و روبه ری خوی نه کاو به ره و بزربوونه و نه فیری، کاتی شاعیر به خوی و هه موو ده مارو سوزو برین و هه ست و نه سته کانی یه وه نه بیتنه روواریکی هه لچو له نه رزو ناسمان جیگی نابیتنه وه، کاتی شاعیر هه ست به بیزاری و خه م و خه فته نه کات و له هیچ شوین و کاتیکدا ناتوانی ثوقره بگری، وپ نه بی، هه ست به گیزی و ناواریه یی و نامویی نه کات، نا له و کاته دا شیعیر که له دایک نه بی، له و کاته ی که

شاعیره که خویشی نازانی بوجی گیروده‌ی ئەم حاله ته بووه و هۆی ئەم جوړه ههست کردنه‌ی چی‌یه و بوجی‌یه .. ئەمه‌ش ئەوه ناگه‌ییی که روژی هه‌ست و عه‌قل و بیرکردنه‌وه ئەبیته سفر، نه‌خیر، چونکه نه‌گه‌روه‌ها بئی ئەی چون ئەو ووشه‌یه لا ئەدات و ئەروسته‌یه نه‌گورێ و چون ئەم وینه‌یه راو ئەکات و وینه‌که‌ی تر پشت گوێ ئەخات ؟

عه‌قل و هوش و هه‌ست و بیرکردنه‌وه و زه‌مینه‌ رو‌شن‌بیری‌یه‌که‌ و ده‌رد و بری‌سنی واقیع و دوا روژ بینن .. ئەمانه به‌گشتی‌یه‌که نه‌گرنه‌وه و به‌شیوه‌یه‌کی زۆر کاریگه‌ر و ورد و ئالۆز بیکه‌ و کوتایی به‌ژانه‌که نه‌هینی و شیعره‌که له‌ دایک ئەبێ و پاشان هه‌موو شتێک به‌ره‌ و حاله‌ته‌که‌ی جاران نه‌گه‌رێته‌وه‌ و خێوه‌تی هه‌ینێ و خاموشی به‌سه‌ر ئەو گرکانه‌ بئی نامانه‌ نه‌دری ..

● راستگوویی مه‌رجێکی هه‌ره‌ سه‌ره‌کی‌یه‌ له‌ مه‌سه‌له‌ی داهه‌یناندا، شاعیر ئەبێ بروای به‌و شته‌ بئی که‌ ده‌ری ئەبرێ و مامه‌له‌ی له‌گه‌ندا ئەکات، راستگوویی له‌ گه‌ل خوێ و ئەو ده‌برینه‌ بو‌چه‌ و اشه‌ کردنی خه‌لقی و سه‌ر ئی شیواندیان نه‌بێ، یان بو‌نه‌وه‌ نه‌بێ خوێ و پیشان بدات که‌ رو‌شن‌بیره‌ و علمی ئەه‌لین و ناخوینی ئەزانی و جه‌ماوه‌ره‌ به‌سته‌ زمانه‌که‌ش ئەبێ توانای ئەوه‌ی نه‌بێ ئی‌ی حالی بئی .. واته‌ خوێ و نووسینه‌که‌ی یه‌که‌ بن و له‌ یه‌که‌ جیا نه‌کرێته‌وه‌ .. وه‌که‌ ئەوه‌ بئی داوای شاره‌ستانیه‌تی ئەکات که‌ چی به‌ بیرکردنه‌وه‌ لاده‌یی‌یه‌ و به‌ داوای تیره‌گه‌ری نه‌گه‌ری .. ئەدوئیس ده‌رباره‌ی داهه‌ینان و شیعر نه‌ ئی (شیعری راسته‌قینه‌ له‌ سێ شت پێک دیت ... یه‌که‌م روانینی شاعیر، واته‌ هه‌لوێستی به‌رامبه‌ر به‌ جیهان) بو‌نه‌وه‌ی بزانه‌ی ئەو جیاوازی‌یه‌ چی‌یه‌ له‌ نیوان شاعیری نوێ و کۆن به‌رامبه‌ر به‌ خوشه‌وێستی و ئافه‌رت و که‌سانی ترو جیهان .

دووه‌م زمانی شاعیره‌که‌ بو‌نه‌وه‌ی بزانه‌ی شاعیری کۆن و نوێ چون زمان به‌کار نه‌هه‌ین . سێ‌یه‌م شیوه‌ی ده‌ربهرین بو‌نه‌وه‌ی بزانه‌ی شاعیری کۆن و نوێ چون شیوه‌یه‌که‌ به‌کار نه‌هه‌ین بو‌ده‌ربهرینیان .. به‌لام ئەوه‌ی له‌م سێ‌پانه‌ زۆر سه‌ره‌کی و گرنگه‌ روانینی شاعیره‌که‌یه‌ واته‌ هه‌لوێسته‌که‌یه‌تی چونکه‌ به‌بئی ئەمه‌ شیعره‌که‌ ئەبیته‌ هه‌لچوون و وێنه‌ی به‌رچاری لای بئی ره‌گه‌ و ریشه‌ بو‌یه‌ بئی که‌لک نه‌بن ..

واته‌ بروا کردن و خو‌به‌سته‌نه‌وه‌ به‌ شتێک به‌ شیوه‌یه‌کی راست و راسته‌قینه‌ و له‌ شاعیر ئەکات به‌وشت و کردنه‌وه‌ی روژانه‌ و هه‌لوێسته‌کانی هاوتای ده‌ربهرینه‌که‌ی بن، له‌ گه‌لایا یه‌که‌ بگرنه‌وه‌ و له‌ ناو یه‌کترا بو‌ینه‌وه‌ .. له‌ گه‌لایا ره‌سه‌نایه‌تیش خالێکی زۆر گرنگه‌، ده‌ربهرینه‌که‌ ئەبێ شتێکی نوێ بخو‌لقینی، زیاده‌کردنه‌وه‌ بئی نه‌که‌ دووباره‌ کردنه‌وه‌، ئەبێ وینه‌ و روانین و بو‌جی و نیکی تازه‌ بئی، و له‌و شاعیره‌ بکات، شیعره‌که‌ی بناسه‌ریت بئی ئەوه‌ی ناوی خوێ بپوه‌ بئی، زۆر جار واره‌ و رو‌ نه‌دات هه‌ناره‌وه‌یه‌که‌ نه‌ خو‌بێته‌وه‌ ناوی داهه‌ینه‌ره‌که‌ی پپوه‌ نی‌یه‌، که‌ چی تا پاده‌یه‌کی زۆر نه‌توانین بریارێ ئەوه‌ ده‌ین که‌ ئەم شیعره‌ هێ فلانه‌ شاعیره‌ ئەم نیشانه‌ی ره‌سه‌نایه‌تی شیعره‌که‌ و شاعیره‌که‌یه‌ چونکه‌ روانیوه‌تی بیه‌ته‌ خوێ، چونکه‌ وه‌کو (رینار) نه‌ ئی ریباز نه‌وه‌یه‌ که‌ گشت ریبازه‌کانی تر فه‌راموش بکه‌یت ...

مانای ئەوه‌یه‌ خاوه‌نی ریبازی خو‌ت بئی و به‌گه‌یه‌ تاچه‌که‌سی ..

یان وه‌کو یه‌کیکی تر نه‌ ئی: ریبازه‌که‌ مروه‌فه‌که‌ خو‌یه‌تی ..

● بازدان به سهر زهه نیشدا مه رچیکي تره بوسه رکه وتنی شاعیر له بواری داهیناندا، چونکه شاعیری واهه یه که له پیش هه زار سالدا شیعریان نووسیوه، که چی بو هه موکات و سهرده میله ده ست له دن و هه ستیان بی نه که ی که شاعیریکی هاوچه رخ دایان ناوه و ته بیر له گیر و گرفته کانی مروقی سده ی بیستم نه کن، نه مه به راستی نیشانه یه بو نه مری و به رده و امی نه و شیعرا نه که بروایان هکات و شوین نی یه و دهر باره ی هه ست و بیرو پاو دهر دو خه فته و نازاری هه مو مروقیکی نه م که ونه که وره یه نه دوی، نا نه مه یه شیعری جیهانی به واتا فراوانه که ی که سنووری ناوچه یی نه روخنینی و به ره و جیهان له ریگی وهر گیرانه وه نه روا، که چی به هه زاره ها شیعرو شاعیر هه نه و هه بوونه و به سدان و به هه زاران شیعرو نو سراو ن، به لام نه یانتوانیوه له سنووره ناوچه یی یه ته سکه که به هه نگا و بک به ره و دهر وه بچن، به لکو نه توانین بلین که ته نانه ت له چوار چویه ی نه و ناوچه یه ته سکه ش که س بیران لی ناکاته وه، چونکه نه یانتوانیوه له بواری راستگوویی و ره سه نایه تی نزیک بینه وه..

رهنگه هه ندی که سی بل، نه و شیعرا نه سووک و ناسانن، بویه زوو له بهر نه کرین و نه مه ش ده بیته بوی مانه وه یان.. نه خیر..

چونکه نه گهر بیت و بو نه م بوچوونه نه م پیوره به کار بهینن، نه بینن به هه زاره ها شیعری سووک و ناسان هه بووه، نه ی بوچی له ناوچوونه و بو مه سه له ی لیکولینه وه که س ناوریان لی ناداته وه.. نه و شیعرا نه ی له بهر نه کرین خویان فهرز نه کن، چونکه رهنگدانه وه ی هه ستی مروف و جه ماوه رن به رامبه ر به خویشی و ناخویشی و گوپین و دواروژو خه م و نازارو خوینهر کاتی چاوی بیان نه که وی، هه ست نه کات که خوی نووسیویه تی، واته خوینهر خویی تیایاندا نه دوزیته وه و نه بینه هانده ری بو و جه ی هیئانی دواروژیکي نوی بیگه رد.. لیله دا نه وه مان بو دهر نه که وی که حاله تیکی تر دروست نه بی، نه ویش یه کبوونی خوینهر و شیعره که یه، شیعرو شاعیر له ناویه کتری دا توانه وه، لیله شدا شیعرو خوینهر، که واته حاله ته نوی یه مه به سته که هاته کایه وه ورو لی شیعری ره سه ن له مه دا دیار نه بی، یه ک و به ک و یه ک نابیته سی، به لکو نه بیته یه ک، شیعرو شاعیر و خوینهر بوونه یه ک شت، پیکه و توانه وه و حاله تیکی نوی پهیدا بوو که گوپینه که یه، ته جاو زکردنی حاله ته کونه که یه و به ره و پیشه وه هه نگا و نان و بنیاد نانه که یه..

بول فالیری دهر باره ی نه م مه سه له یه نه لی (هونه ر له سی شت پیکدی یه که م دانهر دووهم کاره بونه ری یه که سی نه م نه و خوینهر ده ی که زه وق له کاره هونه ری یه که وهر نه گری و له دوا بیشتا به هوی نه و ره مه هه هونه ری یه دروست نه بی.. به واتاپه کی تر.. نه و خوینهره پاش توانه وه ی له ناو کاره بونه ری یه که نه یخوینی نه بیته خوینهر یکی تر و به روانینیکی تر چه کدار نه بی که به هوییه وه نه توانین له گوپینی جیهان به شداری بکات.

● به کار هیئانی ره مز له شیعردا دیار ده یه کی جوان و کارامه یه، ره مز چ به شیوه یه کی ناسایی بی بان به وینه یه کی هونه ری بی یان روانین و بوچوونه که به گشتی بگریته وه، به هه ر حال و شیوه یه کی بی نستیکی پیویسته، به لام داهینان و هونه ره ندی له وه یه که شاعیر بزانی چون خوی له ره مز نه دا، چون ای لی نه کات خزمه تی مه به سته که ی بکات، چون نه و ره مز نه کاته نه نگوستیله که ی سلیمان پیغه مبه رو ه درزی دهر زی یه کی بچوکه وه نه چی.. وینه ی هونه ری سهر که و تپووش کاتی نه بیته ره مز حاله تیکی ره زو داهینه ر پهیدا نه بی، ره مزیش به هه میشه یی نه بی له خزمه تی مه به سته که بی، واته شیوه که

نه بې بېته پردېك بڼه ياندنې ناوهر وكه كه، هر چنده كه ناوهر وكي گړنگو باشو راسته قينه خوې ب خوې شيوه ي سهر كه وتو نه هينته كايه وه..

● نه مې دهر يازه ي نه وتړې بڼه كار هيناني نه فسانه و داستانه ميلې په كانېش نه بې، گه رانه و بهر و كه له پوړو ساماني نه ته وايه تي و ده ست به بزار كردنيان شتيكي زور به جي په، شاعر نه بې شاره زاي ميژو و كه له پوړو زمان و نه ده بي ميله ته كي به گشتي بې، پيوسته به ناو ديوان شيعري په كاندا بگړې، شيعره كان بخوينته وه وليكيان بداته وه، چاك و خراب يان له يه ك جيا بگاته وه. مه به سم نه وه ي داهينانه و نه وه ي سووك و ناسان و راسته وخويه، نه و نه فسانانه بېني كه روځ جموجول و هلس و كه وتي ميله ته كي تيا ياندا ديارو ناشكرايه، چونكه مه سه له ي داهينان و بهر ه پېشه وه چووني له دويني وه ده ستي بې نه كات كه بهر و پېشه وه چووه و بووه ته نه مرو و بهر ده و ام روښتن و نه بېته سبه ي.. واته زه نه كه دويني و نه مرو ي تيا د ني په بؤ ميژو دانان نه بې..

من هر گيز له گل نه مه دا نيم كه شاعر بېت و نه و داستان و حكايت و نه فسانانه وه كو چوړ خويان زينديو يان بگاته وه له شيعره كانې، نه خير، نه مې روڼ نه وانه په كه فولكلور تومار نه كېن، به لك شاعر نه تواني سوود له و شتانه وهر بگړي و به روځ و نه فسه ستيكي هاوچه رخي سهر كه وتو مامه له يار له گله بگات، نه تواني بيان كاته رهمز، بيان كاته حاله تيكي نوې، نه كه هر نه مې به لكو به هه زاره نه فسانه و داستاني جيهاني هه په، نه تواني به شيوه په كي هونه رهنه ندانه مامه له يان له گله بگات بليمه تيو داهيناني شاعيري ره سېن له وده دهر نه كه وي، كه چوڼ نه تواني به دارشتنيكي نوې، ب بچوونيكې نوې، نه م شتانه بگاته كه ره سته ي شيعره كانې، ته م وژو نالوژيش دور نې په بېن گيسنه ريكي كارامه، نه گه ر بېت و به زوره ملي نه كړينه ديلي چوار چيوه ي كار هونه ري په كه.. واته نه گه ر هات و نه مانه له خويانه وه وه دهر كه وتن و تواني يان له دروست كردني شيوه هونه ري په كه روليك كاري گريان هه بې، بوونيان له و حاله ته دا پويست نه بې، به لام په نا بردنه بهر نالوژي و ته م وژو نه نقه ست و به بې نه وه ي پيوستي مان پيان هه بې نه بېته هوې شيواندني شيعره كه به گشتي و وين هونه ري په كه به تاييه تي، به كار هيناني شتي نالوژو گري گري و ته م وژبې نه وه ي بزاني بويي به كا هينراون و بويي به م شيوه په كار هاتوونه كاريكي هونه ري ني په ورخي كار هونه ري په كه كه نه كاته وه.. نه و شاعيره ش كه نه په وي به م كار ه بېته شاعيرو بناسري، هر گيز او هر گيز نه و ناو اته؛ نايينه دي و له دوايي شدا هيچي بؤ نامي نيته وه و ياري په كي روون و ناشكرا نه بې و نه كه ويته به هه تاوي روژو داهينان و ره سه نايه تي له نه نجاميشدا هيچمان له هيچ.. واته ره سه نايه تي و راستگو ي وريايي و دهر بېرني راسته قينه، نانه مانه مهر جي سهر كه ي بؤ سهر كه وتني شاعر، نه كه په نا بردنه به د خالف تعرف - ي عره بي كه رهنه به هوپه وه بناسري به لام چوڼ ناسينيك ؟

● شاعر گه ر بيه وي له سنووره ناوچه به ته سكه كه بچيته دهر وه و شيعره كه ي سيفه تم جيهانيه تي وهر بگري پيوسته له خويه وه ده ستي بې بگات، له و شته ورده بچكولانه دا ده ستي به بگات... نه بې نه وه بزانيان كه ميله تاني جيهان به گشتي له زور مه سه له و مه به ست و ناوات هاو به ش په كترن، مه سه له ي نازادي، سه ربه ستي، ناشتي و براهي تي، خو شي و ناخوشي، نازار و خه فته خوشه ويستي، نه مانه به گشتي له لاي هه موو ميله تي ك هه نه و تيا دا په كېن، شاعر كاتي شتي

دەرته بری و شیعره که بو خوی شیوهی گشتی تیادا دیار بوو، نه وکاته شیعره که به هوی بلاوکردنه وه ناوچه ته سکه که نه شکینی و نه بیته مزلکی خه لقیکی زور و شاعیره که نه ناسری و خوینه واریش به دوی نووسینه کانیا نه گری، جا ئیر ورده ورده به هوی ره گیرانه وه به ره و لات و شوینیکی تر نه روات .. جیهانی ته شیعره به وه نی به شاعیریک بیت و شیعره که ی به کومه له ناو و زار او به که بیگانه پر بکات و بلی نه مه شیعریکی جیهانی به، به لی شاعیر مافی خوینه ته نه گری به وهی دهر باره ی هر میلله تیک بدوی، مافی خوینه ته و که سیش ناتوانی نه مه ی لی بکاته ره خته ، به لکو به پیچه وانه وه نه مه کاریکی زور چاکه، به لام نه مه جیهانی ته نی به، چونکه نه وه بی نه وتر ی شیعری جیهانی که شاعیر تیادا باسی هیچ که سینک، میلله تیک، نه کردوه، که چی هه مو که س و میلله تیک نه گری ته وه، باسی زه لامیکی ناکات، که چی هه مو مروفیک له و په ری دونیاش بی کاتی نه یخوینیته وه هه ست نه کا وینه ی خوینی تیادیه ، که له شاعیرانی جیهان به وه بوونه جیهانی چونکه دهر باره ی مروفایه ته و دواروژو به ختیار ی مروف شاعران نووسی، باسی هه ژاری و دهر به دهر ی و نازایه ته و مافی مروفیان کردو به رامبه ر به هه مو شتیک خاوه ر وانین و بوچوون و هه لویستی راسته قینه بوون . نه و شاعیرانه خویمان به واقع . به سته وه وه له پیناوی کوژین و پیشکه و تنی دا رهنج و نازاریان نوشی و تووشی هه زارویه دهرده سه ری بوون و به لاتی و هه ژاری زیان، لیره دا که نه لیم واقع منیش رام له گه ل راک ی روچیه گاروودی به که نه لی: (که مروف واقعی بی، نه وه ناگه بیینی که بهیته وینه کانی واقع و هه کوخویمان چونن بیانیه نی، به لکو مانای نه وه به که لاسایی جموجوله کانی واقع بکاته وه، نه مه ش نه وه ناگه بیینی که بهیته به هوی کاغه زیکی زور ته نک ده قیک له و واقعیه بهی نی یان وینه ی بو بگری .. به لکو نه وه نه گه بیینی که مروف به شداری له دروست بوونه مه زن و بلند که ی نه و جیهانه بکات که تا نیستاکه له قوناغی دروست بوون دایه، نه بی هه ولی نه وه ش بدات به مه به سستی دوزینه وه ی نیقاعه کانی.)

● نه وهی دوژمنی شاعیری داهینه ر داهیتان کوژ بی، خو به زل زانینه، هه ست به که وره یی کردنه .. ستایش کردنی زاته، داهینه ر له به ر نه وهی پر وه به زه مینه یه کی روشنییری و هونه ری بته و پشتی قایمه، له به ر نه وه نه وهی بی بوتری که وره یی له لایدا نابی بی، چونکه خوی که وره یه، ئیر چ پیویست به وه نه کات لووت به رزو به فیز بی، به لکو به پیچه وانه وه نه بیینین مروفیکی روح سووک و ناسایی به هه رگیز او هه رگیز له نرخی که سانی تر که م ناکاته وه و به چاویکی پر فیز بو نه دیبه که نه کانه ناوانی، چونکه بروای به وه به که نه م که نه جانه نه بی هانیا ن بدری و ده سستی یارمه ته یان بو دریز بگری به وه ی هه لیان بو بره خسینری بو بلاوکردنه وه ی به ره مه مه کانیان چونکه نه مانه ته واو که ری نه وه و روژی له روژان که له شاعیر و داهینه ر یان لی په یدا نه بی .. نه مینیته وه مه سه له ی چاکی و خرابی به ره مه مه که، بو نه وه ش ده یا خوینه ر و میژوو روژگار بو خویمان هه که م بی، نه وه ی باش و به که لکه نه مینی و جی خوی نه گری و نه وه ش که لکی نی به دهر و ات و ریپه وی میژوو بی شیلی نه کات .. که واته پیویسته به م حاله تانه دا که ش بین بین و به چاویکی که ش بین وه بو دواروژی شیعره ره سه نه که مان پروانین و ریگه ش به رق و کینه و مه سه له ی که سایه ته ی و خو خوینی نه دین بینه کو سب و ته گره له ریگه ی به ره و پیشه وه چوونی شیعری کوردی ..

سەرنىيا و بەرنىيا

رەئوۋفى ئەحمەد ئالانى

مەزىنقىن و كەشەسەندوۋترىن ديار دەى زمان لەجىھاندا، دۇخى (اضافە) يە. نەبىيا
خۇپىۋە ھەل كىشان ھەل كەۋتى ئەۋدىاردەيە لەزمانى كوردىدا كەئى لەبارترو چەسپىۋتر
بەچاۋ زمانە دراۋسى نىزىكە نەژادو دوۋرە نەژادە كانىيەۋە. لىرەدا نەم كەرەكە بەتاۋ
رستەسازى بەتانۋپۋى بابەتەكەماندا بىمە خوارەۋە؛ چونكە ھەرىماۋ ھەرىم پىشتەى ئىزا
جىاۋازى تىدەكەۋى، بەخەستى بابەتى كىتېبىكى سەرىيەخۇيە. بالە پىشەۋە زاراۋەى ئە
كەرەسەيە بگرىنە بەرچاۋ: (۱ - المضاف ۲ - المضاف اليه ۳ - علامة الاضافة ۴ - حالة الاضافة
بەرامبەرئەو زاراۋانە بىرك وشەى كوردىتاشى ۋەركىپراۋى دەقى ئەۋانە لە كۆپىدار
ئەۋەش نېۋقەدى كىتېبەكان كەئەم بىژانەيان تىداجوۋنەۋە -

۱ - تەۋاكەر و تەۋاكراۋ

۲ - دۇخى خستەسەر

۳ - خراۋەسەر

۴ - سەرخراۋ

۵ - دراۋەپال

۶ - درانەپال... لەۋانەشى سەرىتر ؟

بەش بەخۇم لاسايى ئەۋبەرىزانەم ئەكرىدوۋەتەۋە.

ۋشەى پراۋپرىشى لەم دەيان سائەدا بەزەيتمدا نەھات. زاراۋە بىچكە كوردىيە كا
بەكارمىنانۋ كروكى بابەتەكەم نەمراندوۋە.
لەم چەندانەدا ۋشەى (بەرەننىيا، بولانىيا) ى لەمەر ئاسنگەرى، سرووشيان پى بەخشىد
ئەۋجا بەخۇرا كوشىنەۋە بەخۇم دەكوت:
دەى بلوان شىۋاۋ تىزەى بدەرى و بىيان خەرەگەر!

خو (ئهحمه دی فراهیدی) یش له سنگ په تکی ده وارو زرمه کوتی ئاسنگه رانه و ، هه موزانست و زاراوه ی (عروض) ی دانا. هیچ سلی نه کرده له (لاشیپانه) بو نیوه بهیت و س. له ده ریاو لوقه و سنگ وستون و شتی وانه کرده وه به خوازه - دای به زاندن. به لام ناسر شماره زایانه بو مه سه له که چوو بوو.

ده نه و جا بانیمه ش له و دیارده یی (اضافه) بنورین وله مه لبه ندی خو مانه وه زاراوه ی بو سازبدین. من وشه ی (به رهنیا) م هات به زهیندا. هه رچه نده فره هنگی خالو قامووسی زه بیحیم هه ل پشکنین. ئه م وشه یه م به رچاونه که وت. به لام به لای بابایه کی لادییه وه یان ئاسنگه ریکه وه شتیکی نامونییه وشه که پیک هاتوو له: (به ر + ه + نیا) واته:

ئیزافه ی پارچه سنیک به جوش بوسه ر کوله گاسنیک، یان بسته ئاشیک له باری دریزیدا. هه روه ها وشه ی (پولا + نیا) خستنه سه ری نژیکه ئنجیکی پولا له پانیدا بوسه ر ته ورو ته شو ی به جوش و ره قانه وه.

لیره دا ئیزافه ی دوو هاو توخمه بوسه ریه کدی. پاشگری دنیا، له و دوو وشه یه دا بیجگه ی مانای ئیزافه هیچی دی نادا به دهسته وه. هه رچه نده روخساری (نیا) بووه ته پاشگری هه ندی وشه ی وهک (دل + نیا - ناو + ه + نیا) ئه گهرچی روخساری مورفیمه که جیاوازی نیه به لام له م دوانده بو ئیزافه نیه. ئه گهر له ریشه دا بجه وه سه ر بنیادیکی جیاوازی بیویستی به لکولینه وه یه کی دی هه یه و نامه و ی به تاوی کریمانه ریه ی بده می. ئه و ی کاری ئیره مه یسه رده کا وشه ی (به رهنیا، پولا نیا) یه.

با زهین بدهینه کوله گاسنیک له خانی (۱ -) وه ده ست بی ده کا وه ره له ئاسن و پولا پارچه یه که له (ب) وه ده خریته سه ر. که واته به شی «ا -» (سه ره) یه و. به شی (ب) (به ره) یه و ته و او که ری یه کدین. ئه مه ش ده ق دوخی ئیزافه یه. ئه و جا باله باتی پارچه ئاسنه لاوه کان، ناو، راناو بدرینه دم ناو... هیچ له مه سه له که ناگور ی و باری ره وابنیزیش وهک که لاویژ ده دره وشیته وه. دیسان بو کار سووکی، به زه پیز قوناغیکی دی ده برین. له (به رهنیا) دا بزوینی «ه» به ندیکی فونیمی روونه بو سوار بوونی دوو برکه یه. ئه و جا له سه ر هاو کیشه ی پولا نیا، دلنیا) له رووی ده نگسانیه وه زاراوه که له ریزکه ی (به نیا) دا بخهینه کار. ئه و جا که خانی (ب) «به رهنیا» بی، ریکه سازده کا به شی «ا -» ش «سه رهنیا» بی. له ئه نجامی ئه م لیکولینه وه یه دا ئه م زاراوا نه پینشیا زده کم:

۱ - سه رنیا المضاف

۲ - به رنیا المضاف الیه

۳ - نیشانه ی به رنیایی علامه الاضافة

۴ - دوخی سه ر به رنیا حالة الاضافة.

به ش به خوم هه ر ئه و ده ندیم توانی که له پووری ئی بهینمه زمان. ئه گهر زمانه وانیکی که ش باشتری سه ره و به ره گرت میه ی شانازیمه.

شین و لاوانه وهی گوردی

■ دوکتور شوکریه رهسول

شین و لاوانه وه یه کیکه له هونه ره کانی شیعیری ویژدانی. شاعیر یاخود لاوینهر له ههست و سۆزی تاییه تی خویه وه دایه ریژۆی به رامبه ر به مردوو نه که ویته گریان و وه سفی ئاکاره جوانه کانی مردوو هه که.

لاوانه وه له سه ر ئاوازیکی هیم و دلته زین و غه مبارانه دهوتری، ووشه و موفره داتی سووک و ناسانه. ناوه روکی نه و بابه ته باسی رابوو ردوو و وه سفی ئازایه تی و جوامیری و دهست رهنگینی و جوانی مردوو هه که به جوانترین شیوه نه کات.

په ندیکی عه ره بی هه یه نه ئی:

« نه وه ی نه مرو بۆی نه لاوینیتته وه، سبه یینی بۆ نه میش نه لاوینیریتته وه. »^(۱)

به ئی شین و لاوانه وه یه کسه ر په یوه ندی به مردنه وه هه یه، مروف به رامبه ر مردن و بیرکرنه وه ی نه م رووداوه ترسناکه که ناوی مردنه نه یخاته باریکی پر له بیرکرنه وه و ترس و سامناکی و نه گاته نه و قه ناعه ته که هه موو شتی که له دوتیا کوتایی نه بوون و نه مانه. جا لیزه دا لاوینهر یاخود شاعیر فرمیسک و بیرکرنه وه ی تیکه لاوی یه که نه بن، هه رچی یادکرنه وه ی خویه تی به رامبه ر به مردوو هه که دیتته وه یاد.

له گه ل پیشکه و تنی شارستانیته و فراوان بوونی بیرری مروف شیعیری لاوانه وه پیشکه وت و شیوه یه کی هونه ری جوانی گرته خو.

شیعیری لاوانه وه هه ر له کوئه وه نه کری به دوو به شه وه:—

۱ - لاوانه وه ی تاییه تی

۲ - لاوانه وه ی گشتی *

لاوانه وه ی تاییه ت زیاتر که سی نزیکي مردوو که نه گریتته وه وه « دایک و باوک، مندال، خوشک و خیزان، ژن و میرد ».

هه رچی لاوانه وه ی گشتی یه « زمان ناسان و شاعیران هاویری یان و ناوداران نه گریتته وه. جگه له مانه ش لاوانه وه ی گشتی نه شی بۆ شار و گوند و کوچ و کوچبار و نیشتمان بی. له م بابه تانه دا لاوینهر له جوانی و نازداری مردوو هه که و نه و که ره ستانه یی که له دوا ی خوی

به جی هیشتوون هرچی په یوه ندی به لاوانه وهی تاییه تی به نه بینن لاوانه وه بو کوږ یاخود
 پیاوهر له کوڼه وه تا کوئیستا به گشتی به تین تر بووه. به تاییه تی لاوانه و بویرا له خوشک به تین تر
 بووه. چونکه بارو دوخی سهر دم زیاتر پیویستی به برا بووه به تاییه تی له کاتی شهرو
 هیرش بردن و له زور لایه نی تر که نافرته لی بی بهش بووه. * به لام ژن د نافرته تی
 میرد کردو، نه گهر هاتوو میرده که ی شاعیر بوايه نه وا به شیوه یه کی تر خسابی بو کراوه.
 چونکه میرده کی به شیوه یه کی جوان فرمیسی هه لچووی تیکه لاوی ووشه کانی نه بوو،
 له بهر نه وه نرخ و به های نه زانی و داپکی منالانی بووه، یارمه تی دهری بووه له خوشی و ناخویشیدا.
 بویه مردنی ژنه که ی گهره ترین بو شایی به له ژیانیدا. بو نمونه: گلکوی نه حمه د به کی کوماسی و
 لاوانه وه ی مه وله وی بو عه نبر خاتوون که به جوانترین شیعی لاوانه وه ی کوردی له نه ده بی
 دیرینی کوردیدا دانه نریت. په کیکی وهک مه وله وی مردنی خیزانی به گهره ترین کو سپ دانه نی
 که ژیانی لی شیواوه پلیسه ی ناگری یادی ته نهایی سووتاندویه تی و ناخ و حه سره تی جیابوونه وه
 له خیزانی به جوړیکی لی کردووه بووه به قه قه سه و هه رشتیک نه بینن وینه ی عه نبر خاتوونی
 دینه وه یاد هه ربویه به شه و به روژ نوقره ی لی براوه وه مووکاتیکی لی بووه به مانگی موچه رهم.
 شیوه ن وگریان و زاری به روژی ده یه می مانگی عاشورا کوتایی نایه له بهر جیابوونه وه ی له
 هاوسه رده کی هه ربویه په نا نه باته بهر مه ی گیزی فه له که کیانی نه مانه تی لی وه وگری و ژیانی
 هه تا هه تایي پاش مردنی بی بیه خشی. وهک ده لی:

شورای عاشوران دیسان به زمش به ست

موچه رهم ناما مه حرم شی نه ده ست

بازارهن واده ی مامه له ن ساقی

هه ی بگره فانی، وه ی بدهر باقی

بوی (عه نبر) نه تو ی ده ماغم دوور که رد

فرسه تش ناورد هه وای وه پای دهر د

هه رچی مه ینون شیوه ی توش پېشه ن

دل وه هه تیتیه ی حه سره تا کیشه ن

هه ر وهک روونمان کرده وه له لاوانه ی گشتی دا شاعیر یاخود لاویننه ر بو ناوداران و
 شاعیران و برادران و میژوونوسان نه لاویننیه وه. چونکه نه مانه هه میشه خزمه ت گوزاری
 که لو نیشتمان و دوست و برادره رانیان بوون و ریژیکی تاییه تی یان لای شاعیران هه بووه.
 شاعیرانیش رایان وایه لاواندنه وه بو هاوری و ناو - داران به لاواندنه وه ی تاییه تی دانه نریت.

چونکه له نه نجامی په کتر ناسین و گوزهران کړدن و دلسوزیان پټکه وه نه گاته پله ی خزمایه تر
له بهر نه وه لاوانه وه بو هاورى سوزیکى راست و راستگوپیه وه هاتووه. زورجاریش تیکه ل ب
شيعرى غه زل و ستایش و وه سف و پیاوه لدان نه بیت.

به گشتى لاوانه وه وک به شیکى داب و نه ریتی سامانى که له پورى نه ته وایه تی نه کړیت
سى به شه وه:-

۱ - شين و شه پورو له خوځدان و هاوار کړدن به سهر مردووه که دا.

۲ - پرسه (ته عزى) دانان و قورئان و فاتحه خویندن.

۳ - پرهش پوښى: که سوکارى نزيكى مردووه که تا ماوه ی ساليک يازياتر رهش پوښ نه بز
بى گومان حاله تی په کم حاله تیکى نیجگار کاریگره. نه و کاته ی شاعیر هه و
مردووه که ی شه بیستى څه میکی قبول دای نه گری و که سى نزيكى مردووه که قورپیوان
شیوه نیکى گهرم دانه مه زړینیت و ناگای له هیچ شتیک نامینى، ته نها ناگای له و نازا
دروونیه ی خوږه تی که پټوه ی نه نالیت.

به لى نه م شیوه و خوځوشتنه له ناوچه په که وه بو ناوچه په کی تر نه گوریت. له هه ند
ناوچه دا نافرته تان داده نیش و په سهر سهر پړانى خوږاندا نه کیشن.

به کول نه گرین و نه لاویننه وه. له هه ندی ناوچه ی تر دا نافرته تان به زنجیره ریز نه بز
شيعون نه کن:

سهر تا پايان له قور هه ل نه کیشن و پرچی خوږان به هه ردو و ده ستیان دهرن و له ده ستی
کلافه ی نه کن. جوریکى واش به ناوچه وانی خوږاندا نه کیشن هه ندی جار به گونایاندا خو
ریچکه ده به ستیت یان کراسیان دانه دپن و به هه ردو و ده ست به سنگى خوږان نه کیشن، یان د
به دوو به رامیر په کترى رانه وه ستن و ده ست نه کن به پرچ رنښ و خوځوشتن و هاوار کړد
له گه ل نه م شیوه نه شدا ناکارى چاکه ی مردووه که نه لینه وه.

حاله تی دوو هم پرسه په نه م حاله ته ش له په کم هیم تره به هو ی هاتوو چوکړدن خن
ناسیاو دلخوښى دانه وه یان.

حاله تی سى په م رهش پوښینه واته تاماوه ی ساليک يا زياتر که سى مردووه که جلی ره
له بهر نه کات له کړنا که سوو خزمانى مردووه که نه چوون بو لای خومچى و جلیان رهش نه کړد
شایانى باسه له نه ده بى فولکلوردا و له کورى شين و پرسه دا ژنان کورپه گرم نه کن
نه لاویننه وه

- ناشکرایه لاوانه وه له نه ده بى نوو سراو نه ده بى فولکلوریدا نه کرى به م به شانه وه:-

۱ - لاوانه وه ی پیاو که نه ویش نه بیت:-

ا- لاوانه وه بو لاو یاخود که نه چ

ب- لاوانه وه بو پیران

۲ - لاوانه وهی ئافرهت (ژنان) ئه میش ئه بیټ :-

۱ - لاوانه وه بو. گه نچ یا شوونه کردوو

ب - لاوانه وه بو پیره ژن.

۳ - لاوانه وهی منال.

۴ - کوته ل

۵ - لاوانه وه بو شارو گوندو نیشتمان.

ئه گهر نمونه له شیعری لاوانه وه چ به سه زاری خه لکه وه بی یاخود له دیوانی شاعیران دا بی ئه وه به کتیییکی قه واره گه وره ته واوانابی. هه ربویه ئه م نمونه ولیکۆلینه. وه به م وه ک پیوستی لیڤه دا نه خستۆنه روو وله ده رفه تیکی تر دا وخوا یار بی له کتیییکدا سه ره بخۆ ئه که وینه به رچاو.

په راویزه کان

* ئه م بابته م بویه هه لێژارد چونکه وه ک داخ له دلیک هه میشه وه هه رده م له بهر خومه وه ته سکینی دلم به بهیتی لاوانه وه ئه ده مه وه که تاکو ئیستا نه متوانیوه شیعری یاخود نووسینیکی وا بنووسم ته سه لا به دلم بیته و ئازاری په نگ خواردوو که م کاته وه به هوی کوچ کردنی نزیک ترین که سی ناو خیزانه که م.

۱ - مظفر عبدالستار غانم / الرثاء فی شعر العصر العباسي الاول. بغداد ۱۹۸۴. ص ۱۱۲.

* ده رباره ی ئه م بابته به دوورو درێژی له نووسینیکیدا به نمونه وه هه ردوو بابته که م باس کردوو وچاوه روانی بلاو کردنه وهیم.

۲ - له ئه ده بی عه ره بیدا خه نسای شاعیر جوانترین لاوانه وه ی له وه سفی براکه ی (صخر) دا هونیوو ده وه که ئه م نیوه به یتانه نمونه یه که له وه سفی ئازایی براکه ی:

«صخر والیمان بوو، سه یدمان بوو»

(صخر) خوی پیشه واو پێشهره ووو.

یاخود شاعیری به ناو بانگی عه ره ب (مهلهل) براکه ی ئه لاو لینیته وه که (کلیب) ی ناو بوو و ئه ئی:-

«من بانگم کردی ئه ی کلیب وه لامت نه بوو

ئه ی چۆن خه لکی دی وه لام ئه ده نه وه

میجه رسۆن له هه له بجه

وه رگیانی : حسین احمد

له سالی (۱۹۳۶)دا ، کۆمهلی شیعری ناسکی تایه ر بهگی جاف به کوردی و فارسی له شاری سلیمانی به چاپ گه بشت . ئهم تایه بهگه شاعیریکی ناودار به ههرمه نندو خاوان شۆرت له ناوچهی کوردستانی خواروودا . جا له چه ند دپهری لای خواره وه ژبانو به رههمی ئهو شاعیره کورده ئه خهینه به رتیشک که له پیشه کی به که ی ئهو کۆمهلی شیعره دا وه رگیاره .. که ده لی :-

تایه ر بهگ ... شاعیری به ناوبانگی کورد .. شاعیریکی شیرین که لام و گوشت و لوفت جوان بووه .. ئهم زاته کوری وه سمان پاشا کوری محمد پاشای جافه .. وهک زانراویشه به گزاده ی جاف چ وهک خانه دان ، چ وهک خیزانو چ وهک مروفی ناسراو و ناودار له ناو ههمو به گزاده کورده کاندای .. جیگه و رینگه به کی ههره دیاریان ههیه ئه مانه پتر له (۱۵۰) ساله .. سهر کرده ی عیله کافی (جاف)ن جا له سهر داواکاری پاشاکانی (به به) .. ئهم خیزانه وه هۆزه کافی هاتنه ناوچه ی شاره زوورو له ویدا سهقام گیربوون ئینجا با بجهینه وه سهر باسی ژبانی تایه ر بهگ .. که له سالی (۱۸۷۸) زاینی له دایک بووه و سالی (۱۹۱۸) له شاری سلیمانی کۆچی دوابی کردوه .. پاشان تهرمه که بیان گواسته وه بو هه له بجه له گورستانی (عه بابهل) که ته نه ا سه عاته رینه ک به پنی له شاری هه له بجه وه دووره نێزاره تایه ر له قوتابخانه به کی گه وروه به ناوبانگ نه خراوته بهر خویندن به لام له ده رچوانی قوتابخانه کی لاژنی بچووک بووه ئه گهرچی .. زانستی و تیگه بشتی و زانیاری گشتی و پایه بلندی و زیره کی ئهم زاته ... ده چه ندانه ی خویندنه که ی بووه .. تایه ر بهگ به چوار زمان هوناره ی هۆینه وه واته به کوردی و عروبی و فارسی و تورکی و وستایانه توانیوه ی ووشه کافی ئهم چوار زمانه له پارچه هۆناره ی جوان و ناسکدا ریزیکات . هه رچه ند هه ولیکی زۆرمان دا بو ئه وه ی نوسخه به کی ئهو کتیه مان ده سته که وی به لام به داخه وه ده سته مان نه که وت . جا به م بۆنه به هه زته که م سوباسی بی پایانی خۆم بو ناهیده خانی خوشکی تایه ر بهگ تۆمار به که م که له م دوایده ا چه ن پارچه شیعیریکی تایه ر بهگی برای بو ناردین (پیشه کی کیتی ناوبراو) زیره کی ئهم شاعیره وهک سی . جی . ئیدموندز ئه لی له گوغاری (جورنان اوف ذی رویال سینترال ئاسیان سوساین) ژماره ی مانگی ئوکتۆبه ری سالی ۱۹۳۶ له م رووداوه ی خواره وه بو خوینه ری نازیز ده رده که وی : پترله (۱۵) سال پتیش جه نگی جیهانی به که م . (۱)

بەرسۆن گەشتىكى فراوانى بە كوردستان خواروودا كرد ... پاش ئەوھى چەن سائىكى بە گەشتەو گەرىدەنى
 ە سەر . رووى كرده دىبو خانى وەسان پاشاى جاف .. باوكى تايەر بەگك و بروبە خزمەتكارى بۆ ماوھى شەشى
 وت مانگىك لە رىژ ناوى (مىززا غولام حسين شىرازى) .. غولام حسين خزمەتكارىش بە رىك و پىكى
 انەكانى بەجى ئەھىنا ... بۆيە تايەر بەگك بە چاوى رىژو قەدرەو تەماشائى دەكردولەبەر چەن ھۆيىكى تايەنى
 كەسايەنى و ھەنس و كەوتى ئەو نۆكەوھ .. كە لە راستىدا جىگەى سەرخ بوون تا تايەر بەگك گۆمانى لى پەيدا كرد
 چونكە گەلى شقى سەيرو جياوازى لە كەسايەنى ئەو (غولام حسين) ەى بەدى دەكرد .. كە لە گەلى لە ھەلسى و
 وقى خزمەتكارى تەرىدا بەدى ئەدەكران ... ەك زىرەكى يەكى ئەوتۆو ئەدەيىكى زۆرو ووربايىكى تەواو وقى
 ەازە . جارىكان تايەر بەگك خەرىكى خويندەوھى پەرتوكىكى فەرنسائى بوو ، غولام حسين لى
 بىكووھەو ووقى : قوربان .. ئەوھ جەنابت فەرنسائى ئەزانى ؟ لە وەرامدا تايەر گك ووقى : بەلى كەمىكى لى
 زام . ئەى تۆ فەرنسائى ئەزانى ؟

ئەوھى تىك بچى ياخود دامىنى يەكسەر غولام حسين واتە (مىجەرسون) پىى ووت :-
 شەش ھەوت سائىك لەمەو پىش ئەمەن خزمەتكارى كابرايەكى فەرنسائى بووم .. جا بە ھۆى ئەو كابرايە قىزى
 پىنى فەرنسائى بووم .

تايەر بەگىش كە ئەمەى زانى ناو بەناو بە فەرنسائى لە گەل (سۆن) دا دەمەتەقەى دەكرد بەتايەنى گەر شتەكە
 پى بوايە

جارىكان كە پىكەوھ دەئاخافت غولام حسين ھەلەيەكى لەدەم دەرچو .. لە جيانى بلى (نەا) ووقى (نەو) كە
 شەيەكى ئىنگلىزىو وواتاى (نەى) كوردى ئەبەخشى كە تايەر بەگك ھەمەى لى پىست نەختى قىكچو ... چونكە
 ھەلەبە گۆمانەكەى ساغ كردهوھ .. كە ئەم (غولام حسين) ە بە نەژاد ئىنگلىزە .. چونكە (نەو) ى بەكارھىنا لە
 اتى (نەا) ى كوردى .. ئەوجا تايەر بەگك (غولام حسين) ى بۆدە پەنايەكەوھو پىى زوت : پىم بلى ناووت
 ىيە ؟

ن : وەسقىتەم .. چىيە مەبەست لەم پرسىارە ؟ ناووم ھەر ئەو ناوھە كە دەيزانى و پى گازم دەكەيت
 ەربەگك : نەخىز ئەوھ نلوى راستىقەنى تۆ نە ؟ تۆ ناوى خۆت گۆرپوھ .. تۆ كابرايەكى ئىنگلىزىت سۆن :
 ن زانىت ؟

تايەر بەگك : - لە شىوھى زمانەكەت ئەمەم بۆ روون بووھوھ
 ۇن : بەلى وايە . ئەم ئىنگلىزم .. ناوشىم سۆنە ئەمەش چەن سائىكە خەرىكى گەرىدەيم لە نيوان عىراق و
 ران و توركىا .

كە ئەمەى لا بە تەواوى ساغبووھوھ .. تايەر بەگك پىى گوت : نانى لەمە زياتر لىرە بىتتەوھ ئەگىنا توشى
 ەردەسەرى دىيت بەدەست فەرمانەروھاي توركەكاندا .

دواى ئاشكرا بوونى پىناسەكەى لەلای تايەر بەگك ، مىجەر سۆن خىرا مال تاواى لىكردن . لەپاشا باسى

وخواستنی ئەو سەردەمی لە کتێبه‌که‌ی (گەشی ئابریه‌کی نبقابوش له میزوپونمیا) لەو کتێبه‌دا کێدووهر ستایشی (تایهر به‌گ) وه‌ک مووفی زیرکو وریاو داناو دنیاڤیره . ده‌کا .

جا له ههموی خوشتر ئەو لاپرانده لهو کتێبه‌ی (سون) دا که باسی سەردەمی مانه‌وه‌ی خۆی له شاری ده‌کات . ئەو شارە جوانو خه‌نجلانده که ئەکه‌وته خوارووی رۆژه‌لاقی ده‌شتی شاره‌زبه‌وه‌و له سبه‌ زه‌نجیره‌ی شاخه‌سه‌خته‌کانی هه‌رمان پالی داوه‌ته‌وه .

سالی (١٩٠٩) خولای گه‌ڕیده‌ی که‌وته‌ سه‌ر (سون) ئی ئەوه‌ی هیچ جوهره نه‌خشه‌یه‌کی تایه‌فی داننی بو مه‌به‌سته . ئەوه‌ بوو که (سون) زنی که‌وته (ئه‌سته‌مول) و له‌ویش به‌ ریکه‌وت وه‌ک خۆی ئەلی . به‌تۆم و جاغزاده‌یه‌کی کورد . له‌و شارە ته‌گات که به (شیخو الاسلامی) سنه . . . ناسراو ده‌ی . . . ئەو وجعز کورده . . . خولای گه‌تته‌که‌ی کوردستانی خوارووی خسته‌ سه‌ر بویه ئەمیش به‌کراس دوا ؛ چاوپێکه‌وته . خۆی به‌وه‌ کوردستان بیکه‌ هات . ئی ئەوه‌ی ناوه‌ فارسی به‌که‌ی واته (غولام . . شیرازی) بگۆریت و به‌رێ بروت . حلب . دیار بکر . موصل . هه‌ . ولیر . کرکوک . ئەوجا بو سبا ئەکه‌وته‌ ری . له‌ سلیمانیش له‌ گه‌ل (مقی) ناویکی . فه‌له‌ی بازگانی خه‌لکی موصل ئەبته‌ هاویری . ته‌نها چوار له‌ شار ئەمینه‌وه‌ ئەوجا به‌ره‌ هه‌له‌چه‌ مل ئەنی که‌ ئەو سەردەمه به‌ ناو له‌ ژێر ده‌سته‌لانی عوسمان پاشای ج ئەنی به‌لام له‌ راستیدا خانم) خێزانی جله‌وی هه‌مو شتیکی به‌ده‌ست بوو .

سۆنیش به‌ پهی نه‌ریت و ره‌فتاری خه‌لکی ناوچه‌که . . ئازایانه‌ روو ئەکاته‌ دیواخانای تایهر به‌گ . . که‌وه‌ره‌گی (عاديله) خانم . . له‌ویش وه‌ک بازگانیکی فارسی به‌ناوی (غولام حسین شیرازی) خۆی به‌ به‌گراڤه‌ ده‌ناسی . ئەوجا به‌ پێی بریاری عاديله خانم خۆی . . له‌ نه‌ومی سه‌ره‌وه . . واته‌له‌ لای کوره‌که‌ی تایهر به‌ جی بۆ ده‌که‌نه‌وه . هه‌رچه‌نده‌ پاشای ماوه‌یه‌ک ده‌گۆرێزێته‌وه‌ بۆ ژووری که‌ له‌ ژووره‌کانی خانم خۆی که‌ له‌ پا کردیه‌ سکرتری تایه‌فی خۆی .

ئەوه‌ی راستی ئی ئیبه‌ له‌ کتێبه‌که‌ی سۆندا - وه‌ک ئەدمۆنذر - ئەلی هیچ جوهره‌ یاسیک له‌ باره‌ی ده‌رکه‌و پێناسه‌ راسته‌قینه‌که‌ی سۆن و به‌ده‌رخستنی له‌ لایه‌ن تایهر به‌گه‌وه .

به‌دی ناکه‌ین هه‌رچه‌نده‌ باس له‌وه‌ ده‌کات که هه‌مویان به‌ تایه‌فی خانم خۆی زۆر چه‌زی له‌ مانه‌وه‌ی ده‌ وه‌ک مامۆستا‌ی زمانی فارسی بۆ هه‌ردوو کوره‌که‌ی واته‌بۆ تایهر به‌گ و احمد به‌گ و هه‌مو جوهره‌ ته‌گه‌ره‌ به‌که‌ ده‌خسته‌رێ رویشتی به‌لام سون خۆی زۆر پارا بوو و توپی له‌ویش هه‌بو که‌ توپی ته‌نگشو چله‌وه‌ ده‌رشی سه‌ر بیت به‌ ده‌ست کار به‌ده‌سته‌کانی میری عوسمانه‌که‌ره . . به‌ تایه‌فی زه‌نه‌فی له‌ نۆی موسلمانیه‌کی به‌ نه‌ژاد زه‌له‌ماز چووبوو که‌ ناوی (ئهمین ئه‌فه‌ندی) ده‌ی ئەم ئەمین ئه‌فه‌ندی به‌ وه‌زیریه‌ی راویزه‌ری بزیشکی هه‌بوو له‌ کۆشک ته‌لاری خانم و خێزانه‌که‌ی دا . . زۆر زۆر قه‌یغی له‌ (سون) هه‌لسابو . . چونکه‌ له‌و ده‌ترسا که ئەم فارسه‌ که‌چه

سالىكى له ئوروپادا بروتەسەر .. رەنگە ئويىش يېتە مەيدانەو و ئىدعاى پزىشكى بىكات و ئاوەكە له ئەو لىل بىكات و جىگەى بگرتەو .. بۆيە ھەمىشە خەرىكى پىلان گىران بوو بۆ ئەوى ئايەر بەگى و خىزانەكەى لى به گومان بن و نەيىتە جىگەى باورەيان .. بەلام ھۆى ئەو پىلانەى (ئەمىن ئەفەندى) ە تەنھا مەبەستيان مانەو ھۆى سۆن و ئىشكەى بوون ئەك رەگەزو ئايەكەى .

دووھەم ھۆى رۆيىشنى (سۆن) ئەم دەنگىو باسانەكە له بارەى گەيشنى (شىخو الاسلامى) سەنە بوون بۆ يارە . كە تەھا (۱۰) مىلىك له ھەلەبجەو دووھە ..

سۆنىش وەك له پىشدا باسان لىوەكرد له (ئەستەمۆل) بە خزمەتى ئەو شىخە پاىەبەدزە گەيشتو و لەو ھەش نەتەساكە ئەو شىخە يىتو نەتەى يەكەى سۆن له ناوخەلكدا ئاشكرا بىكات و رەتى ئىدىعاكانى بىكات وەك ئەرەبەكەى نوئى موسلمان جونكەكە له ئەستەمۆل جاوى پىكەوت لەو رايە نەبوو كە (سۆن) ئىنگلىزە .. مەرچەندە .. سۆن خۆى ئەو مەسەلەبەى بۆ ئاشكرا كرد . ھەرىكەسەر دواى رۆيىشنى (سۆن) (شىخو الاسلامى) سەنە گەيشتە ھەلەبجەو لە دىواخانەكەى عادىلە خامو لە پىش خەلكىكى زۆردا ئەو ھۆى ئاشكرا كرد كە دەمىكە نەسەى بەوە كردووە . كە (گاولىك) لەو دىواخانە پاكەدا جىگەىرەد . بەلام بەپى راپۆرتەكەى (حەمە) كۆنە خزمەتكارەكەى سۆن لە ھەلەبجەكە لە دىواخانەكە ئامادەبوو لە كاتى گەيشنى (شىخو الاسلامى) سەنە . خامو ئايەر بەگى كورى داكۆكى يەكەى زۆريان لە (سۆن) كرىو پەنجەيان بۆ سۆو زمانى شىراز بە پاكەكەى راکىشا مەروھاش باسان لە ئەو ھەش كردبوو كە (سۆن) وەك موسلمانىك سەرى دەچو بەلام نوێزى نەدەچو . سۆن سەرگۆزشتەى ئەم رووداوانەى لای (مەنى) ناوېكى فەلەى خەلكى موسل باسكردبوو .

نارىكيان نوسەرى ئەم باسە واتە (سى جى ئىدموندر ئە عادىلە خانى پرسی بوو : ئايا ھىچ گۆمانىكت پەيدا كەردبوو بەرامبەر بە (سۆن) لە كاتى مانەویدا لە لاتان لە شارى ھەلەبجە ؟

لە وەرەمدا خامو ووتى . ئىقەزائى جۆن .. جارنىكيان ئايەرى كۆرم ھاتە لام ووتى : - دابە گيان .. ئەمەن لەم ولام حسين شىرازى زۆر بە گومانامو دلىاشم كە ئەم كابرايە .. خەلكى ئوروپايە ؟

مىنىش بە ئايەرى كۆرم گوت : - رولەى شىرىم ئەم كابرايە مېوانى ئىمەيەو ناشى ئىمە خۆمان بىخەنە ئەو جۆرە سەلانەى كە ھىچ جۆرە پەبەندىەكيان پتەنەو .. نە ؟

بەدەرخان - وەك ئىدموندر ئەلى توانائى نواندى (سۆن) لەو سەرەمەدا زۆر بەھىز بوو .. ھەرەچەند زۆرى خايان و بەرىرەكى و زىتەلى و وورباى ئايەر بەگى جاف پىناسە راستە قىتەكەى (سۆن) دۆزايەو و ئاشكرا كرا . سەرچاوەكان : -

۱ - ئەم باسەم لە گۆفارى (Journal Of The Royal

(Central Asian Society)

(Part - 2 - Octobreh 1936)

دگىراو ئەو

ئاويزەكان

وەرگىرى ئەم باسە

رشتەى ئاۋەرۈك

لە ھۆنراۋەى كامەران دا

ساجد ئاۋارە

۱ - دەروازەى بۆچۈن

لە بەر ئەۋەى كامەران . لە ھەرەتى دەربىرى ھەستو نەستە بە گۈرەكەى خۇى . بە شىعو چىرۈك پۇا . ئەم
لە كاتىكدا بوو . پەيۋەندى گىيانى بە گىيانىشى ھەبۈۋە بە ئىشۋ ئازارى نەتەۋەكەيەۋە پەلىشى بۇ ھەموو ئە
مىللەتەنەش كىشاۋە كە لە كۆرى خەبات كۆردن دا بوون . بۇ سەرفرازى و ئاۋات و ئامانجيان . پىشتىگىرى بەتىۋ
بىزۈتتە كىرۈۋە ئەم ھەلۋىستەى بەلگەى ئەۋەيە كە لەناۋ كۆرى ئەدىيانى كۆرددا . بە رەمىزى شاعىرىكى نۆى خۋاز
شۇرش گىپ . پايدى بلىندو شىكۋدارى بىرىتى !

لە لايەكى تىرىشەۋە كامەران بە كەفو كۆلى دەروۋنە ھەلچۈۋەكەى ھۇشيارانەۋ بە دەما
بەرزىيەۋە - انفعال - روۋى لە ئاسۋى روۋناكى ئازادى خۋازى نۆى كۆردنەۋەى شىعەى كىرۈۋە . دەبىئىن ئە
كامەرانە لە گۈرەپاندا بەتۈانۋە خۇى بەھرەۋەر پىشان داۋە . لەبەر نەۋەيە دەپى ئەۋ دەۋرە مەزنەى ھەبوۋى . .
كەۋاتە ئەۋىش لە جوۋلانەۋەى نۆۋى خۋازى لە شىعەى كۆردى دا بەشدار بوۋە . ۋەك گۈلۈكى ناۋ چەپكە گۈا
گەشاۋە بۇن دارەكەى كارۋانى شىعەى نۆى كۆردى . بە شانازىيەۋە خۇى لە مېژۋى ئەدەپى كۆردە
بىۋىزىتەۋە . . !

ئەم كامەرانش چەند جۆرە بەهرەى پۈرەپەرە دابوو... دەپىن ، نىشتان پەرەرىكى بەئاگاۋ
 ھۆشيار بوو ، شىعرى بەرزو بەتامو چەڭى ھەبوو ، ھەرۈھا ئەكتەرىكى بلىمەق سەرشاتۋبوو ، دىسانەو
 خەتتىكى دەنگ زولالى ئاۋاتابوو ، ھەمىشە شىعر ئەدەبىياتى نەتەوكانى تىرى ، وەك وانەى پۈتسى ،
 رۇژانە دەخۆندەنەو ، !

كامەران ئاۋەھا ، بەم شىۋە ھاتە مەيدانى ئەدەبى كوردى پەرە ، ! دەپىن :
 ئايا دەبى باروددۆخى سەردەمى كامەران ختوۋكەى دابى ۋە ھاندەرو چاۋساغى بوۋى ۋا ئەو كامەرانش وەك
 رۇڭىكى كارامە پىنى گەياندى ؟

۲- كات و زەمىنەى كار تى كردن

كاتى بەرەى مىللەتانى جىهان شىكىستى بە ، فاشىزم ھىئا ، كە دوژن بە ھەموو نەتەوكان بوو ، ئەو بەرەپە
 ھەركەۋتى بەدى ھىئاۋ گزنگى روۋنى بەيانى ژيان دەرگەۋت ، بىرو باۋەرى دىۋكراسى و سوشىالىستى
 نىۋەو ، بوو وپردى سەر زارى ئەو نەتەو ماف خوراۋانەى سەرزەمىن و ئەوۋى مافى زەۋت كرابوو ، دوۋى
 ارەنوۋسى خۆى كەۋت و ، ئەوۋى ژىر دەستەى ئىمپىريالىزمى سەرمایەدارى بوو ، كەۋتە خەبات و تى كۆشان و
 ۋرش ھەلگىرىسان ، تا سەربەستى بۆ مىللەتان رەخساو ، ئەم دياردەش بە تايپەى لە عىراقدا ئاسۋىكى رۇشن
 و ، ھەموو بارىكى ژيانى گەلى عىراقى گرتەو ، وەكو : -

- بارو دۆخى رامبارى

- بارو دۆخى كۆمەلایەتى

- بارو دۆخى رۇشنىرى

گۆمى مەنگى ژيانى كوردەۋارى بەم كارە شلەقاۋ كانىاۋى خاۋىنىشى تىدا نەقىۋەۋە بارى رۇشنىرىكەى ،
 يىپەى (ئەدەبەكەى) كەۋتە بەر ئەزموۋىتىكى نوۋى خاۋازى پەرە ، ھەنگاۋى بەرەۋ پىش چوۋنى ، دىلخۆشكەرەو
 ى رەزەمەندى ئەگەر ھات و لەۋكاتەى كە شاعىرى بەرەۋەرى خۆشەۋىستان ، سەرى ھەلدا ، دەست بە
 دوۋانى بىكەين ، دەبى جارى ئەو ھەل ۋ مەرجانەى كە كامەرانى كەردە شاعىر ، كات و زەمىنەكەى دەست
 ان بىكەين .

۱ - سوپای شومی زه پرو زهنگی دهسه لاتی فاشیزم له سالی ۱۹۴۵ دا شکستی هاتو ئه موته که ترسان سامداره ، قورسایه که ی له سهر دلی میله تا لایرا .. !

۲ - نه نجای نه مانی فاشیزم : ده رکه وتی رژی رووناکی رژیمی سوشیالیستی بوو ، هندی له میله تان پر سهر فراز بوو ، سوودیش بو زور به ی نه ته وه ی دیکه ش هه پرو .. !

۳ - ئه و میله تانه ی که ژیر ههست بوون گیانی زیندووی تازادینجوازی و زرگار بوونیان تیندا بزواو ده ریش که ون زوری ئه و نه ته وانه ش به ره هه می سهر فرازی یان چه شت .. !

۴ - چینی کریکاری ناو ئه و وولاته سهرمایه دارانه خو یان یه ک خست و دروشمی نه هیشتی چه وساو هه لگرت و که می له و چینه به هندی له مافه کانی خو یان که یشت و هه ندیکیش دهسه لاتیان گرت ههست و با کومه لنگای سوشیالیستی یان دانا .. !

۵ - وولاتی عراق ، دهسه لاتی ئیمپریالیستی ئیگلیری له سهر پرو ، به پی ی پرژه وهندی خو ی فهر هه لده سووراند ، هه رچه نده به ناو فهرمان ره وایی پاشایه تی ئه م عیراقه ی ده برد به ریوه ، به لام ئه و رژیم ره سه ن نوینه ری راسته قینه ی چینه تیغ گیا که له کان (ده ره به گت و بوژوای کومرادر و کونه پرست) بوو ، ر ئابووریان ، له هه ناوی عیراق دا قه وی بوو ، ئه م چینه نه و ئیمپریالیزمی ئاغانان له کاری جانی هه لمه تی لا شه پولا و به که ی تازادینجوازی ناو میله تان ترسان نه وه ی که گه لی چه وساو هه عیراقیش بگریته وه : ته دبیری ئه و کرد ، ده یانزانی نوره ی بیرو پای نوی ی سهر ده می میله تان و سهر جاوه که ی روشنیری پیشکه و تووخواز ، بیرو ؛ پته و ده کات ، نه ته وه ی چه وساو هه ژرو به ئاگا ده کات ، به پلانه وه هاتن و به زه بری توفاندن و گرتن و سرادان کردنه وه ئه و بیرو باوه رانه یان له میللت به ناوی یاساو هه قه دهغه کرد ، بویه کا که میژووی گیانی نیشتان په رو کورد و عهره ی ئه و سهر ده مه ده خو ئینه وه به رامهر به و کاره ناره وایه چهنه جاریک راجه نین و راپهر خو پیشاندانیان کرد مانیان گرت و دهسته و یه خه بوون و به ره ره کانیان له گه ل رژیمی ئه وسای پاشایه تی به رپا

۶ - رژیمی (ئیران) یش ئا له و کاته و سهر ده مه دا باری له نگ بوو به دهست راجه نینی نه ته وه کانی ئیران و چه وساو هه کانیه وه ، ئه ویش له و کاته داخ له دلانه ، به ئاگرو ئاسن به قورقشم و پولا ؛ وه ک دوژمی نافولا ک بگره و بکوژ و یران کاری و راوانان و توفاندن و به ندکردن و خنکاندن ، به شیوه یه کی تایبه تی هاته و یژه ی نه ته کوردی قاره مان ، .. تازادینجوازان و خه بات گپره کورده کانیش شورشیان دژی رژیمی ئیران به رپا کرد و کومه (مه هابادی نه مری) پی له دایک بوو ... !

۷ - له عیراق دا کریکاران نه قابه ی خو یان پیک هیئا ، جووتیاران کومه له ی خو یان دروست کرد قو ریکخواه ی خو یان وه دی هیئا ، لاوان به کیتی خو یانیان ره خساند .. ! ههروه ها ئافره تان و کومه تریش ... ! کوردیش که خاوه نی هه لویست بوو له م کارانه بی بesh نه بوو ، ؟ ئه ویش وه ک نه ته وه ، درو ؛ برایه تی کورد و عهره ی زرگاری خوازو پیشکه و تن خوازی هه لگرت و داوای خود موختاری خو ی کرده سهرما سهره کی دروشمه کانی ئه وه بوو گوفاری (که لاویژ ،) له و سهر ده مه ده رفه تیک بوو بو ئه دبیب و روش هونه رمه ندانی کورد که دهنگی خو یان تیایدا ده رخن ... !

ههستی گهرمو گۆری راپهراندنی گیانی شۆرش گێری سهر له نوێ له ناو بهرهو کۆمهڵانی کورددا ، له عیراقددا
بووژایهوهو ههستایه سه‌ری

هه‌موو ئهو بارو دۆخانه‌ی باسه‌مان کردن ، که چۆن کاریان کرده سهر رۆشنی‌یه‌رانو ئه‌دیبانو هونه‌رمه‌ندانو
رامیارانی عیراق کاریکی سروشتیش بوو ، بو (کامه‌ران) ی رۆشنی‌یه‌ر ، چونکه ختوکه‌ی ئاره‌زووی بو دیتو دیار
کردنی رۆلی خۆی به‌واتا (ده‌وری) له ناو ئیکۆشه‌رو خه‌بات گێرانی عیراق ، به‌ تایبه‌تی له ناو نه‌ته‌وه‌ی کورددا ،
وه‌ك شاعیرو ئیکۆشه‌ریکی رامیاری ، ئاوه‌ها سپای ده‌ركه‌وت ... !
ئهو ده‌زانین ئهو چیروكه‌و په‌خشانه‌ی که له‌ناو گۆفاری (كه‌لاوێژ) دا ، پلاوی کردوونه‌ته‌وه نووسینه‌کانی ناو
رۆژنامه‌ی (ژین) و چوارینه‌کان و شیعره‌کانی ناو گۆفاری (هیاو) (رۆژی‌نوی) ئهم نووسینه‌نه‌ی ، په‌لگه‌ی بو چوونمان
ده‌داته‌ده‌ست

٣- کامه‌رانو ساله‌کانی په‌نجا

که ده‌لێن ساله‌کانی (په‌نجا) که هه‌ره‌تی ناوبانگ ده‌رکردنی کامه‌ران بوو له دونیای شیعری کوردی و
رۆشنی‌یه‌ری و جموجوولی پر له‌ فه‌ری تری ناو کۆمه‌لگای کورده‌واری ... ئهو سالانه‌ی په‌نجا قۆناغیکی نوی
کۆمه‌لگای کورده‌واری ... ئهو سالانه‌ی په‌نجا قۆناغیکی نوی گه‌لی عیراق بوو ، بو ره‌وکردنی کاروانی به‌ره‌و.
رووناکی دونیای تازه ... ! گه‌لی عیراق ده‌بویست باوه‌ره‌ نویکه‌ی رووی ده‌می بکاته
١- یاساکانی گۆرانی له گیتی دا

٢- زۆران بازی چینه‌یه‌تی بو به‌رده‌وام بوونی رووه‌و دونیای ئاسوده‌گی به‌خته‌وه‌ر .

٣- خه‌تمیه‌تی میژوو بو په‌رژه‌وه‌ندی چینی ره‌نجده‌رانو نه‌ته‌وه ژێر ده‌سته‌کان بوو ئهم بارو دۆخه‌ نه‌ك بارو دۆخیکی
تایبه‌ت به‌سه‌ر میله‌تی عیراقه‌وه ، به‌لکو ته‌وه‌میکی قوناخ گواسته‌وه‌ بوو ، ئهو قۆناغه‌ش زۆری خه‌ته‌وه‌و کۆمه‌لگای
گیتی گرته‌وه ... !

به‌ره‌یه‌کی پیشکه‌وتووخواز له شاعیرانو هونه‌رمه‌ندانو رۆشنی‌یه‌رانی پێك هات ، به‌کاری چوولانه‌وه‌ی
ئازادینخوازی و ئاشتی په‌روه‌ری له جیهاندا ، جه‌مه‌سه‌ره‌که‌ی ده‌گه‌رته‌وه‌ بو هۆشو زاده‌ی به‌شدار بوون له کاروانی
پیشکه‌وتووخوازی ، له‌عیراقددا .. ! ، (گۆرانی) ی مه‌زنو ئه‌وجا (کامه‌ران) رۆشنی‌یه‌ری ئهو سه‌رده‌مه‌ بوون ،
به‌شێك بوون له‌و کاروانه‌ی رووه‌و ئاسۆیه‌و هه‌رگیز ئه‌مانه له به‌ره‌ی رۆشنی‌یه‌رانی عیراق دا به‌ر به‌روبوونو دا به‌ر
نه‌بوون ... !

(كامهران) قوتايەكى زىرنىكى ئۇ بارو دۆخە بوو ئەۋەندە بە تۈانا بوو بە خۇيدا دەپەرمۇيەۋەو لە گەل
 جەماۋەرى گىشت چىن ۋە بەرى ناۋ شارى سىلپانى لە كاتى پىۋىست دا لەگەل خۇپشاندىران دەدۋاۋ ۋەك
 خەتپىكى لى ھاتو بە ناۋ بانگ بوو ، لە سەر شانۋ ۋەك ئەكتەرىكى قال بوو دەۋرى بالاي لە شانۋگەرى دا بە
 سەرگەۋتۈنى دەدى ، لەبەر ئەم ھەلۋىستانى گرتۈۋخانەكانى رامىارى ئەو سەردەمە قوتانجانەيكى بەرز بوون بو
 پى گەياندنى كادىرى رۇشنىر كەم ۋە كۈۋرى لەو قوتانجانەدا (كامهران) ئاشنايەنى بەست ، لەگەل زۆرى ئەو
 رۇشنىرانەكى كە پىشكەۋتۈۋخۋازى گەلى عىراق بوون . ئالۋ گۆرى بىرۋاۋ تىۋورى لە گەل دا كىردن ۋە ئەۋەندەى
 تىرگىيانى نىشتان پەرۋەرى لە دلۋ مىشكى (كامهران) پتەۋتر بوو ، ۋەك (تەقەۋلىكى دىبالەكتىكى) پەنگىشى لە
 ناۋەروكى شىعەرەكانى (كامهران) دايەۋە .

۴ - ناۋەروكى ھەمەجۆر بۇ شىعەرەكانى كامهران ، پىۋىست بوو

ئەم بۇ چۈۋانە ، جىغزو سىۋور نەخشىن ئەگەر ھاتو لە ناۋەروكى ھەندى لە شىعەرەكانى كامهران دا ، تىپەر
 بوۋىك ، لە وجىغزو نەخشەنە بەدى بىكەن ، زۆر سىۋىتى بە ، چۈنكە كورد ۋەك نەتەۋەكانى تر ئەۋىش تايپەتەنى
 خۇى ھەيە ھەر دەشىمىنى زۆرىش رەۋايە ... ! لە بەر ئەۋەيە سەرجمى شىعەرەكانى (كامهران) بىگىن ،
 دەيىن ۋەك چەپكە گول خۇى دەر دەخات ، ھەر گولۋىكى ناۋ ئەۋ چەپكە بۇن ۋە بەرامەيەك دەبەخشى ۋە بۇنەكان
 بەك لەبەك خۇشترن دلۋ دەكەنەۋە مەبەستان ناۋەروكى شىعەرەكانە ، كە زەمىنەۋ كاتىكى تايپەنى ئەم گۆرەپانەى بو
 (كامهران) ساز كىردو كە بارو دۆخىكى كوردستان بوو پىۋىست بوو ، بەو (ۋاقىعەۋ تەتپىقە) ناۋەروكى جۇۋاۋ
 جۇر ، بابەنى شىعەرى (كامهران) بىن ، كامەرانىش نىكۋلى لى نەكردو ئەۋ بابەتانەى دركاند ... !

«ھەندى لەو ناۋەروكانە بە پەلگەۋە»

۱ - ناۋەروكى مۇقابەتى ۋە پىشكەۋتۈۋ خۋازى سەرنج لە دىۋانەكانى كامهران بدەين دەيىن دەنگ ۋە ئاۋازى
 مۇقابەتى ۋە پىشكەۋتۈۋ خۋازىشى تىياندە زولالەۋ ، ۋەكو چۈن ھاتوۋە شىعەرى (ئىلۋارى) كىردۈۋە بە كوردى

لە كۆرنىكانى ۋىران

لە ژىر شىنەنى ئاسمان

رىۋارلىك مىل رى ئەگرى

ۋورد ۋورد رى ئىزان ئەبرى

بەرخۈلەيك لە باۋەشبا

كۆترىك لە دلۋ گەشبا

گۆرانىك ئەلى ئازاد

بۇگىيانى گىشت ئادەمىزاد

نەغمەى ياخى بوۋىك خاۋىن

گۆرانىك بۇ ھەموۋ شۋىن

لەم شیعردا ناوەرۆك زەقە ، دیارە ، مەبەست گییانی مرقابەیتە (بۆ ئازادی خوازانیش وەك شاعریكى
پیشكەوتووخواز دەلی : -

حاکم : - مۆتەھەم (جیمس ویلسن)

تەمەنت : - پەنجە سال ئەلی

ئېشت : - دەریە دەرو ئیجی

ئەم موخاکەمەبە دەست پی دەکات تا (موودەعی عام دەلیت) : -

ئەم درنجە گەورە رەشە

کۆمەلی تاوان و خەشە

دلی سیخناخ بوو لەزان

بەرامبەر پارە دارەکان

ئەوئەندە پی فەرە ئەلی

ناپی سپی بە من بلی

تۆ نۆکەری وەرە سەر چۆک

بۆ دەولەتمەندی نیویۆرک

ئەلی من رەنجی شانی خۆم

ئەلی وەك ئینسان خۆم بخۆم

بۆ مرقابەیتیش ئەلی :

ئەلی کۆتری سپی ی جوانم

ئەلی لەرە ی لەحنی رەوانم

تۆ دۆستی گشت مئالانی

رەش پی و سپی ، برابانی

کامەرەن رۆ دەچیتە ناو زام و ئازار و ژانەکانی گەلەکەبەو بە تاقی کردنەوێهە خۆی لە کیشەکانی خەبات و تپی
کۆشانی نەتەوێهەکانی گیتی دەدۆزیتەوێهە و ئاویتە دەییت و ئەویش دەنگ دەکات و دژ بە چەوسانەوێهە و زەوێهە
کردنی مافی میلەتان دەدۆی ، وەك ئازادی خواھێک بە ووێهە کوردی رەسەن دروشمی رزگار بوون
دەھۆیتەوێهە و ئازاری نەتەوێهەکی ، وەك دروشمێک پیی بەرز دەکات ھەر بۆ ئەوێهە کە کورد ناپی لە کاروانی
ئازادی خوازانانی ھەندەران تەریک بوەستی و بەم کارەش (کامەرەن) نەمرنی بۆ شیعەرەکانی مسۆگەر کرد .. !

٢ - ناوەرۆکی چینیایەتی : -

ئەوێهە ئاشکرایە کامەرەن دژ بە دەربەگ و چەوسانەوێهە و غەدر بوو ، بەرامبەر بەچینە ھەزارەکانی ناو کۆمەل و
ھەموو مرقابەیتەکی پی دەست ، چەکی بیرھەلدەگری و چینی دەربەگ و چا و چنۆکی بۆرژوازی کورد ریسوا دەکات و
وەك گیاکە لە تەماشایان دەکات و بوونیان کۆسپە لە رییازی خەباتی گەلەکە ی .

چونکه به تاقی كردنه وه بۆی دهرکه وتوو که زۆری شوړش و راجه نینه کافي گهلی کوردی له (ئیران) و جېگاکانی تر . که یه که به کهیان سهرکه وتوو نه بوون ، که وتوون . له بهر هوی زه یرو زهنگې دهره به که کان و سهر دك خپله کان و سهر مایه داره گه وره کان ، که دهوری فرمانده یی کردنی ته و شوړشانه که وتوونه ژیر دهستی ته مانه وه ... ! ده بینین شاعیر زور جار باسی هه ژاری و برستی کرنگارو جوونیار ده کات و که دپته سهر ناغا و میرو سولتان ، به یی ترسی ریسوایان ده کات و ده لیت : -

گویم له شرنخه ی لیدانی داره
قامچی له پشتی داغان بیزاره
که من دلسوزم بو سزا دراو
چون یم به قامچی بو ته و زورداره
بو رهش و رووت و جینی برسی
هر چیه که ته که ی ناترسی
هه ز به که ئوخه ی ، ته م میله ته
ناده م به هه رچی به که ، هه ته
هه ر ته وه بوو تاوانی من
ووتم که س مه که ن به گاسن
هه ژار مه که ن به خشت و به رد
بو کوشکی به رزی سوورو زهر د
گویم لپته له ورشه ی داسا
له هوره ی خالو هه باسا
جوتیار بو خو تانه شارا
چرای خوشیتان هه لکرا

یا ده لیت : -

تهوی ته م نانه دپپته به ره هم
هه میشه برسی و رووت و هه ژاره
به نام ده و له مه ند . به جه ورو سته م
یوو به خواوه یی . سامان و یاره
وا دیاره یاسای ئین . ته مرو وابه
هه رکه س ره نج بدا . ره نجی به یانه

چاۋ ئەپرىتە رەنجى ھەژى
مەن لە تاۋ ھەژار چاۋوۋ ئېلىت ئانى
بۆيە چىت ھەيە لە سامان بە جىرى
نرخى پوشتىكى مەن بۇ دا ئانىم

بىنۇ لەسەر چارپاي ئالتۇن
لە تەلارى رەنگارو رەنگا
ئەم كۆمەلە دلدش مردوون
لە تارىكى تەۋە زەنگا

۳ - ئاۋەروكى نەتەۋەيى و مۇقايەتى

كامەران بە بىرناۋەر نەتەۋە خوازىكى مۇقايەت بوو ، ھەممۇ شەغل و بابەت و ناۋەرۇلكو شىۋەى شىعرى ئەۋە
دەسەلىنى . كە كامەران مۇقايىكى رامبار بوو . خەباقى بە باۋەردە كردو . ئەم ھەلۋىستەشى . كردى بە
شاعىر... ! بەناۋى جووتيارو كرىكارو رەش و روۋقى نەتەۋەكەى دەۋوۋا . دەچو بەگژكۆنە پەرستان و ئەۋانەش
كە دژ بە مۇقايەتەن دژى نەتەۋەى كوردىشن . ھەژاران دەچەۋسىنەۋە . ئەم كەردەۋانەى بۆى بوونە ھۆى
رادوۋنانى لە لايدەن مېرى كۆنە پەرستەۋەۋ تەختى زىندانان كردوۋ ماردەيكى زۆر دوور خراۋەۋ نان براۋىش
بوو... ! كامەران ئىرەدا دەلىت :

ئەۋەى مېژۋى كورد بخرىتەۋە
ئەلقدى زنجىردى بېۋىتەۋە
نى دەگا ھەرگىز سەر ئىتەۋە
ھېچ ھېزىت نىە بېۋىتەۋە
ئەۋ چەرخە ئەما درەختى رەگەز
پىشەى دەرگىشن ھى ئىمەى نەبەز

دىسان دەلىت :

بۇ تۇ ئالتۇن و تەلارو سامان
بۇ مېنىش رېنگەى سەختى تى كۆشەن
تۇ بۇ خوت ئىزىت بۇ خوت ئەمرى
مەن بۇ گەلى كورد خەكى كوردىسەن

....

چەمکی - كەلهپوور ئەوەیه ، لە كۆی گشت ژبەری نەتمووەكانی سەر ئەم زەویە درووست بوو ، كەلهپووری كوردی لەپاشاوەكانی ژبەری میدی و لۆلوی هاووووە داستانەكانی میرنشینەكانەو بەیقی دلدارانو ئەو پەندو باوە نەمرانەى دێرنەى كوردنو ئاویتەى بەیقی شپەر دەكرێن ، هەر چامەبەكى كوردی ئاویتەى كەلهپوور بوویت .
وہستانیہ بہکار ہاتیہ ، دیارہ ئەو چامەبە ، جوانکاری پێوەى دیارہو نەمرە ، بۆ ئوونە ، ئەمە شیعریکی کامەرانە كە ناوەرۆك ئاویتەى ھەندى فرلکلوری نەریقی میلی كوردی بوو

دارى شیخەباس سببەری

بوو بە چەتری شیوہ پەری

....

لەرەى (دەسەل) پوولەكە ریز

دلی دلداری ئەکا بی ھیز

کچۆلەى بەزنو بالآ بەرز

لەتریەى نەرمی (پانی بەرز)

وہکو نقامی (زورناژەن)

نەرم ئەلەرہوہ ، بەدەن

تو بیڑی راسته

رانا و تیکه هشتی و شاسوارین ره خنی دبیزن .. دلی چه رخیدا پیدای به ره خنه گر ره و شه نبیر بیت و ههک خالین ههین دهیت چاقدیری لیکهت و بی ئی ناکه هدار بیت دا نهو بهرهمی ره خنه گر مافی خو وهرگیت ژ سه نگاندنا بی لا و بژوین و دا ره خنه لناف توری کوردیدا بینه ناکه کرن سهر بنیاتهک راست و دروست و ههمی توره فان قازانچ و مفاپی ژی وهرگرن.

و ههکه ره خنه گر لدویف فان خالا نه چیت و خو پیغه نه گریت بهرهمی وی قهت نکاریت جهی خو بکت دناف دل و هزرین خوینده فانادا، چیدبیت نه ئیت خاندن ژی و نهف رهنکی نفیسینی زیانی دگه هیته کاروانی نه ده بی کوردی بی هه فچهرخ و مینا مه کوتی پیدای به ره خنه گری ناکه هژ فان خالا هه بیت و هایژی هه بیت ب هویر کاتی دا نه که فیت چ داف و ته لها و دا بکاریت خو قورتال که ژ هه فالینی و سه به ست بیت ژ به ندین هوگری و دا بی سهر فه راز بیت ب بریارید خودا هینکی نا ترسیت و ناکه فیه تایی شه رمی .. و نهف خاله نه فنه نه

۱ - سه نگاندنا بهرهمی نه ده بی ژ لایی هونه ریغه .

۲ - دیارکونا بهایی وی بدرستی

۳ - نرخ وی و هه ژیاتیا وی ژ لایی هه ست و ناشکرا کرنی .

۴ - ده ست نیشان کرنا بهرهمی دناف نه خشی ریبارا نه ده بی .

۵ - ده ست نیشان کرنا بهرهمی نه ده بی هه که نویکرن و (شیداع) و داهینان هه بیت

دا پافینه سهر سامانی نه ده بی .

۶ - پیفانا نه که رال دوور و بهر لی کری و کا چه ند نه که ر لی هاتیه کرن و وینه کرتنا لایین

خودانې بهرهمی و خالیت هست و هزرا خویاکن دگل هاریکاریت سایکلوژی دا رهخنه کر
بکاریت چهند ریکا پستی هینگی بخوب ههلبزیریت و دا ب هیژ ورهشه نیر یه کهش دهست
پییکت دا چوچارا نه هلنگفیت و پاش نه که شیت.

وئو ریکن زاناین رهخنې دیتین کو پیدئی یه لدویف بچن نه فنه.

۱- ریکا هونه ری

۲- ریکا دیروکی

۳- ریکا سایکلوژی

وئو ف تیوه رین رهخنې هاتنه بجه ئینان پستی که له ک سهرهاتی و (تطبیقات) هاتینه
کرن ل سهر که له ک نفیسینا یین بناف و دهنگل ل روژه لات و ئافایی ژ بهر هندی ژ بیرنه کرن لایی
سایکلوژی بکه نه شه نکه سته ک ژبو ئافاکرنا و سه نگاندا هه ر بهرهمه کی نه ده بی و چ چپروک و
رومان بیت یان هوژان و داستان بیت و ئافین مه زن هاتنه داتان دا ل به راهیکی بهرهمین وان
بکه فنه بن تیروژکا رهخنه گری نوی و هیفی و داخزا مه یه ئم دنفیسین و ئاخفتنا خودا مفایی ژ
ئان خالا وهرگرین و دا ئاوریه کی بدهینه که فنه روژا دا بزاین پستی مه زنی رهخنې ل جیهانی
نه وژی (نه رسطو) بو دیفرا (هوراس) هات دا په رتوکا (نه رسطو) شروقه که د ناف هوژانا
خودا بنافی په رتوکا نه رسطو دانا (هونه ری هوژانی) و من دثیت بیژم پستی ئان هه ر دوو
که نکه نا (دانتی) هات دا نه وژی گازی یا خوراهیلید ده می بهر هانی ژ زمانی نه ته وایه تی کرو
دثیا زمانی ملی شینا زمانی زانینا جیهانی بگریت نه وژی (لاتینی بو) و گوتی کو ستران و
کیشت ملی بهایه که مه زن هه یه د دیروکا نه ده بی دا و (دانتی) شیا دریکا داستانین خودا
به رفره می بده ته هزرا نه رسطو ژ لایی جفنگیی فنه (الرمز) نه ف سهرهاتی یه من کره گروقه دا
بیژم زمانی ملی و نه ته وایه تی و کار و کریاریت هه ر ملله ته کی پئنگافه که ژ بو نافداری یا جیهانی
وه که رهخنه گر هه می گا فای هزری نه شارینید و نه ئینته بیرا مه ئم دی بهر هه بین د ناف
پلیت بیانی و خویانی.. زمانی ملی و نه ته وایه تی و رویدانین ملله تی مینا دیروکی یان
چپروکه کا راست نه بیته پالفه دان ژبو نفیسه قانی و هوژانقانی پا ته چه و دثیت ره و شه نبیره که
جیهانی ژ ناف مه ده رکه فیت و چ ژ خو و ملله تی خو نه زانیت و بلا خوسه د خه لاتا وهرگریت و
سه د زمانا ژ ی بزانت. زمانی ملی و نه ته وایه تی دی مینت لدویماهیکی چه که د ژوار د دهستی
دا دا ریکا خو ب شه قیزیت بو هه می دونیایی بنافی ملله تی خو و بزمانی ملله تی خو... وئو ف
ئاگه هدار یه پیدئی یه ل بیرا مه بیت دا پاشه روژا مه که شیت.

« شرینی »

چپروک و ره ځنه

■ سامي سليمان حاجي ■

« که یم جه میل بیانی » شاعرو چپروکنفیسې که نج دهنګه که ژ دهنګین مه ل فان
سالن دویمه پکې بستر که ت و شیا جهې خو بکه ت ل پاناکا نه ده بی ل ده ره ی...
دهنګه که ما نیته ژبیر کرن دهمی چپروکنفیس و په ځنه گردنینه هژمارتن ب راستی نه اف
نه ده ره ی... من نه جهې فی باسی یه به فی دی فی باسی هیلم بو نفیسینه کا دی یا به رفره هتر.

وژبل کومه له چپروکا نیکی « داغین » کاک « بیانی » شیرو چپروګو په ځنښن خول که له ک
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر
دویمه ده ره ی... د چپروک وړی د زانت کوریکا چاف فی کرنی ل نگ نینه. به لکی طاما داهینانی هر

« شرینی » پینگافهك زیرهك و ژخوېشت راسته دجیهانا چیروكا مه یاکوردی داو نه ز دبېژم چ گومان تیدا نینه که چیروکه کا سرکه فته ژ هه ردو لایین روخسارو نافه روکی فو هزره کا جوان هه لگرگبه... هیفیا مه نه وه بو چیروکنفیسی پینگافین فرتر باقیتل سر ریکا نفیسینا کورته چیروکی. هزره کا هه ی ل ناف مه کوردا دبېژن هه کوئیک دمريت نه وی ناگه ه ژوان مروفا هه یه نه وین بو دکه نه گری دشون و شه دشیرن... ناگه ه ژوی هه منی هه یه به ی نه شیت باخفت... تاکو دکه نه د گوبی داو ناخی رادده نه سه رو نه و مروف دی پابن چنه مال، نه وژی - یی مری - یی ل وی شنه تی دی دگل وان چته فه به ی ساری وی ف به ری ل هندافی دکه فت وژنوی دزانت کوپی مری... نه فه هزره که نه ز دبېژم که لهك ژه وه دزانت نانژی یی بهیستی.

هزره کا دی یا هه ی - چیروکنفیسی یا بکار ئینای دچیروکاخودا - دبېژت روحا مروقی پشتی مزوف دمريت دهر دکه فت ودئیته جیهانا مه زیندیاو دجیته هندهك جهېن تاییه تی ل هندهك دهمین تاییه تی وهکی دیرا - ل نگه براین مه یین فله - و گوړستاناو هنده جارا ژی دئیته خه ونا مروقی... خودانی فی روحی ولسا دئیته پېش چافین مروقی هه کو به ری مرنی ئانکو خولک و دیمه تی وی یی ولسایه وهکی به ری بمريت... دفی چیروکی دا چنکی هه فانی قاره مانی چیروکی فله یه له ورا روحا وی یا هاتیه دبیری فو چیروک لویری دهست یی دکه ت و هه ر لویری بدویمایه دئیت وهکی مه دیتی دهمنی خواندنی..

استی نه ف هزره ریکه کا نویه دچیروکا کوردی دا که سی - بهزرامن - بکار نه ینایه به ری مرکه... چیروکنفیسی دفت بومه چیروکا شرینیا « هرمز » ی بیژیت، به ی چه وا « هرمز » یی شهید بوی... شه ری مه دگل ئیرانی... ل فیره کی دی بومه چیروکی بیژت؟... هه که ل سر نه زمانی قاره مانی چیروکی بیته گوئن نه ز دبېژم دا چیروک که له کا سست بت چنکی هه ر نه وه که سی چیروکی یی بتنی - شخصیه القصه الوحیده - وخویشکا « هرمز » ی چ نه دزانی ژ هه فالینیا هه ردوکا دا بومه چیروکی داربژت چنکی قاره مانی چیروکی و « هرمز » بتنی باش وان بیرهاتنا دزانت وین تیدا ژایین. ل فیره دفت دووکه س هه بن ئان پتر دا وان هزوو بیرهاتنین که فن داربژن - وهکی دچیروکی دا هاتی -...

به ی چه وا؟ قاره مانی چیروکی یی بتنی یه و « هرمز » یی شهید بوی... ؟ !

کاک « که ریم » ی نه و هزرا به ری نهومن گوئی یا بکار ئینای بوفی مه به سستی، روحا « هرمز » ی ئینا نانژی هوین فی هاتنی ئانین پېش چاف پاشی روحا شهیدی هات و روینشته خار دگل قاره مانی چیروکی و - نه دویره چیروکنفیس بخوبت - چیروکا شرینی نه وا پشتی پازده سالا که هشته بنه جیهی بوگوت، به ی پشتی چو شرینیا چ ؟

چیروک گریدانه کا دو دهمایه، دهمنی بوری « زاروکینی » دگل دهمنی نهو دهمنی که نجاتی... نه ف هه ردو دهمنی بیت هاتینه به ستن ب شرینی فه، شرینیا دهمنی به ری یا چه ژنا سه ری سالی و شرینیا دهمنی نهو، شرینیا بیرهاتنا شهید بونی...

نهف شرينيه يا جه ژنا سهری سالی بو... سالا بهری پازده سالا بو... شهری ما مه ژبيركر
 «هرمز» فله بو؟ ! به لی نهف شرينيه نه كه هشته بنه جيهي ل وی دهمی چنكي رييه ری خاندنگه هی
 نه هیلاو پشتهی «هرمز» شهید بوی خويشكا وی - وه دیاره - هر سال دا چت شه مالكا هلكهت و
 بيسته کی دگل هزرین خوژیت و شرينیا بیر هاتنا سهری سالی دانته ددیری فه و نه دویره ل دهر و جیرانا
 زی به لاف كهت مانی ل دهف مه زی ثم خیرا مریا ددهین و (سه دهقا) سهری كه س و مروغین خو
 ددهین و نه دبیژم مه همیا شه كروکین خیرا یین خارین فیجا نه تشته کی سهره نان خه له ته هه كه
 خويشكا «هرمز» ی شرينیا برایی خوبدهت !!! چيروكا «شرينی» یا بویه سی پرت نانزی یا دروست
 نه و بیژم ثم دشین بکهینه سی پرت... پرتا نیکی دهست هی دكهت ژ سهری چيروکی تاكو قاره مانی
 چيروکی دچته ددیری فه و نه فه نوینه ریا دهمی نهو دكهت... پرتا دوی دهست هی دكهت هه كوروا
 «هرمزی» دنیته نگ قاره مانی تاكو دریژه بیر هاتنن خوبدویما هیگ دنین و روح دچت، نهف بیر هاتنه
 كه چيروگ هه میه، نانكو گریكا سهرمی یه.

پرتا سنی دویمه ایكا چيروکی یه. ژنی چه ندی دیار دبت كه چيروگ نفیس خوبده مه کیفه
 نه گریذایه به لکی یی ژدهمی حازر دهست هی کری و جو، بو دهمی بهری - پازده سالا - و جاره كا. دی
 زفری دهمی نهو.

نهف هه رسی پرته نیگ ب نیکیفه یا به ند کری یه و نیك ریکی ددهت یا بدویف خورا... ژ سهری
 چيروکی دیاره قاره مانی چيروکی ل وی نیقاری كه له کی گیل نه خوش بوو كه له ك بیر هاتنن نه خوش و
 كه فن یی دسهری دا مه خه ل بوین (نه خوشی چ جارا ژبیرا مروفی ناچن... نه وه کی خوشی یا ژنی خوشی
 كه له کی كورته،...) دیسا (سویاهی جه ژنا سهری سالی یه، ل فی نیقاری وه کی هه می نیقاریت جه ژن و
 روژیت خوش بیر هاتن دبنه گواز... مروفب خه مه كا کویر دحه سییت...) و دیسا... (نه ز و خه م و
 بیر هاتنن خول بهر دهری دیری دراوه ستیای بون...).... هند پشتهی هنگی نه و كچكا كراس رهش
 دیت و زانی کی یه... نه فجا یه كجار بیر هاتنن كه فن دلی وی سوتن و خار له ورا پشتهی فی چه ندی وه کی
 بیرا وی وه فالی وی یی شه هید هاتی قه ستا دیری كرو چونك وان شه مالکین خويشكا شهیدی هلكرین
 به لکی بیسته کی نه و زی دگل بیر هاتنن خویین كه فن بژیته هه ره چهنده وی هزرا هاتنا روجا «هرمز» ی
 نه دكر.

نهف نه گره هه می و پوینشتنا وی بتنی ددیری فه ب وان هزرو بیرا قه ثم دشین بیژین
 ناماده كرنه بو خوانده فانی و هزرو بیژین وی بو پرتا دوی ژ چيروکی كو خوانده فان هی قابل بیت كا بوچی
 قاره ملن چو ددیری فه و هه فالی زارو کینی «هرمز» هاته نك وه کی خه ونه کی (تودا بیژی یی ل سهر
 تبلیت خوبریقه دچت وه سا سفگو بی بیژن ب نك من فه هاتول دهف من راوه ستیا...) ژنی پارچه
 منولوجی دیاره كو نه وی هاتی «روحه» یانزی هه لاهه تی «شیخ» مروفی مری یه.

هاتنا «هرمز» ی و ناخفتنا و نیقبه را هردوا چیروکی هه میی بومه ددانته پیش چافودی زانین
کا شریانی وی بوجی نه که هشت بهری پازده سالآ ؟ !

نهف پرتا دریز هه لبت دئی پرتا دویمایکی بدویف پانیت چنکی نه مایه بیته گوتن... یا مای روحا
«هرمز» بچته جهی خوددی قاره مانی بکوزرت و بسپوژت و پوندکین وی بیته خواری بوهه فالی شهید.

* * * * *

وهکی مه کوتی شریانی سه ری سالآ زایینی دا «هرمز» بوهه فالین خواندنن نیت که نیک ژوان
قاره مانی چیروکی به، به لی ریبه ری خواندنگه می پ زووداریا خو نه هیلا وی ده می شریانی بگه هته
بنه جیهی و پشته پازده سالآ فهله کی چهره گه لیداو نه و شریانی دگه هته قاره مانی چیروکی... به لی
پشته چ ؟ نئی دیسا فی جاری ژی «هرمز» ی بخونه ئینا... خویشکا وی ئینا (بومن بیژه فی جاری
کی نه هیلا تو بیینی ؟... فی جاری ژی ریبه ری نه هیلا ؟...)

نه ری ما هردوو ریبه ری ئیکن ؟ نه ز دیژم نه ئیکن چنکی گه له ک ریبه ری هه یین و یا دروست نه وه
بیژین «ریبه رکی» نه هیلا... !

بی نهف چیروکه نفیس بی کومان بی دفان کاودانن نه خوشدا ژیا ی ئانژی بی ل ناف ته خه کا
مروفا ژیا یی سه روبه ری وان ته فه بو نه ز دیژم گه له ک ژمه ژی بی دفان کاودانن نه خوشدا ژیا یی...
نهف ژیا نه گه له کا دویره ژمه و نه یا دویره ژه زرا مه... بیرا مه هه میا دتیت ده می پلا فین لاستیکی پین
مه دسوتن و دسه لخاندن ن هافینی و دقه رساندن ژسه رماومه ژبه ردگری ل ژفستانن و هه که چاره کی
دریا بانه داچین ل مال (نهل نک پنی دوزی) پنی که یین و بیرا مه هه میا دتیت ده یک و بابین مه چه ند بزاف
ولاف لاف دکر سه خمه راتی ژیا نه کا باقر بومه... هاری ژده فی خو فه دگرت و دکره دده فی مه دا، خو
دهیلا رويس دا مه سار نه بایه... خو دهیلا برسی دا بشکورین ل سه ر لیقین مه نه چوبا... گه له ک ئیزا
و برو نه خوشی دخار ل هیفا وی روژی نه و بیانه تشته گاو وان نه خوشیا خرا ژیری ببه یین و ژبیرا مه
بچن ئانژی خو ببه یین... نه ری چه وا دی وان بمه فه نه بت نه فرو... نه فرو... چه وا دی وان بمه فه نه بت و
وان وهکی میواتری نه می بخودان کرین و هیشتا پتر... ل هیفی به ری مه بخور... به لی پا ده یگ و بابا
به ری میوا «هرمز» ی نه خوار چنکی ژبن هاته هلکیشان هیشتا تری بیسیره.

راستی نهف چیروکه مروف دشت بیژن دو چیروکن ئیک هه ژارایا میلاه تی مه ل ده مه کی بوری و یا
دوی چیروکا شه ری مه دگل ئیرانی... چیروکا (جهنگا چه پل).

راستی کاک «کریم» ی گه له ک تشت ئینانه بیرا مه که ژوی بییری چو بون، بگره ژ پیلایین
لاستیکی و بیجامین پاته کری و خری یا زاروکینی ژه ژاریینی و که یفا زاروکینی ده می پینج فلسه ک دیتبا
هه تا دگه می به شهید بونی

+ (دلفین) کومه له کا چیروکیا به فی دوما میی هاته بازاری.

به خشان

بیر انینه ك

ژ دیوانا دایکا کورکین

■ سه بری بو تانی ■

نه هرو ۱۶ ئی کولانا ۱۹۶۶ ئی په وسعت
ژی یل زده و بیسته وپه قه شه پو لسی
بیداری ل هه سپه کئی سواره و هندی هندی
تیت، ژ کولوسی سهری وی تا پینا فالنگی وی،
وهك رهنگی هه سپی وی ره شه .. زه لامهك
ژی هندی هندی ل به راهی بیا هه سپی وی
تیت و دستری قایه گه هشت و ب
شالیکاری بیا وی زه لامی ژ هه سپی خوه
دابه زی ... سی کهس، کو ئیک ژ وان چه ندی
تو بیژی، قه پس و نه قلیل و زمان دریژ، ل
سهرایقا جوکا نا ئی روونشتی بوون، رایون
سه رخوه و قه شه زی سلاف دا، ئو که یف

خوشیا خوه زی بو وان دیارکر، وان زی
سلاف و هاتنا وی ژدل پیروژ کرن .. قه شا
روونشت و نه و زی روونشتن .. قه شه
به ریکا خوه ده فی هه ریکه کئی ژ وان ب
شه کرو که کئی شیرین کر گول و کولیکر
هزار رهنک ب نازی و ده لای بیا خوه، نه ق
چه مک و بن چیا سهرانسهر خه ملاندینه، ب
بایر ره دره قسن و ب میشین هنگفینی
چایکلن ره دکهن، چاف و دل زی تیرنابن ..
فی خه ملا سپه هی دئی مام قه شه قه کر
ستراند (بهر چه م بهر چه م دچوما هه ی ئی
هه ی لو لو ...) سترانا خوه هه وکر و کو ت

ببین، ځان، کولیکان ببین، بریننی چلوا ب
هه ځالتي و یه کیوونا خوه فی جی خو،ش
دکن. چ خه ملهک تیر نه خش و نیگار چی
دکن... چ هونه رکه سبه می پیشکیش دکن...
لهو دیژن: کولهک ته ننن نکلی بهار، ما چ یه
که لو نه هر هم مروف زی وهک ځان
کولیکان ببینه یه؟... خوه زی یه کیوونا مه
زی وهک یا ځان کولیکان بوو یا... نزانم چما
نهم ژ تشتهک هوسا فیژنابن ،

نه ځایلی زمان دریژ سهری خوه نی
رهق و هشل ل قه شه هه ژاند و کوټ: تو ب
ځان کوټنن ځالا کی دخاپینی مام قه شه؟... تو
مه بی دخاپینی، ځان زی خوه؟... گهر وهک
نهن دبیم من ب کوټا، پیش تو بیژی، ته زی
نهف په سنی هیچ و قه لهو نه ددا... بلسی
خه بلتی تو بکه، بهارا روومته و که یفی،
نه یا په سن و هه لسه فی، نان و خویبون مه
دایتن، نهم دی چ کن ژ هه لسه فی، هه ی قه شه
یی تیر و ژی .

چریسه تنی قه شه کرت، عه جیب کرتی ما،
دیت زی کو کوټنا فی و یا وی هه ردوک زی،
هه ریبه کی ژ ره خی خوه هه راسته و یا وی مک
و هیغه، فی یا فی زمان دریژی سهری وی
هده و بنی وی نه دیاره، نو شروقه زی
دایت هم زی یارو بگهف و مهانه یه، نه کو
ههف رسوا بکن... قه شه کو هوسا دیت، هن
نه کر کیژا هی یی ژخو ره چیکي، خوه نه ځانی
بیزاوی، خوه سل زی نه کرو ب نهرمی
کرتی: دهکا نهم دهف ژفی هه لسه فا کو نهف
هه سپی من زی بهردن لوو، نه زی دی
پرسه کی ژنه کم.

- مادم من تو راوه ستاندی، بیژه، ژ ته
پرس و ژمن به رسقا راست.

- دیتنا وی پیرا پیروزی بی کهس و وارژ
من ره بوویه کول و کهسهر، نه شه یدایی
ثاځاقتنا وی مه، خوه زی هیژ نه نه مریم
جارهک دی من نهو پیرا زیرهک بدیتا، نی دی
بهس.

- پیرا بدلیسی؟

- نه ری ب خودی نهو، نه کهسهک دن.

- نیک نهو، نیک زی تو، ون هه ردو وهک
ههف هن ته هز و تنلزا دکن وهک. ههف
قوچمه بلزن زی، نهو تو هند خوژی خوازی
دیتنا وی بهارازا پیروزی... مه لایسی
' شپوه لوکی'، وی دیتلا شه قه بلز دنسی،
دکو کوشتنا وی تانی یه - حه لاله - فی بلوهرکه
مام قه شه نه خوه زی وهک ته منیکاری
جغتلا وی و ثاشقی بهیستنا دهنگی وی مه
هر دپرسم زی، فی من کهسهک نه دیت
سالو خه کی زی هدی ځان تشتهکی زی
بزانن... ځاخ پا زیرهک نهو پیره ژن...
ده بیژن دجوانی یا خوه ده ځاپژانهک مه زن و
ثاشق خور بوو، خوونا یارین خوه
قه دخوار... دیژن نهو زی وهک دوو پشهک و
کهس نه شیتي، ل خوه هشیار به مام قه شه ،

ثاخرکی قه شه نه چار بوو، رایو سه رخوه
و گلزی وی زه لاسی دگه ل خوه کر
' سلیمانو'، هه سپی من بینه، من دهرا قه تا
فی زمان دریژی نینه، وی بلوهری ب کوټنن
خوه زی نینه، داخوازا وی بهارا زک و بن
زکه.....

ژ ۱۶ ی کولانا ۱۹۶۶ ی داکه من وهرن ۱۸

ئى تيرمه ها ۱۹۶۹ ئى..... دورا قەك تەنگ
پيرا بى كەس ئۆت... ئانى -- ئانى بەر
نەنا مە قەشە دانى... ئەو بى شۆلى زەمان
دريز، ئەو ئى وى كالى وەك جەككى بەيدا
بوو. كۆتى: چ تو ب سەر مە دە راتە قاندى؟
هەى پيرا خودى ئى ستاندى... چ تو ئى وى
دەشتى ئانى ئى « دوزخبە هشتى »؟ هەى
خودى نە هشتى... ترسى ئان برسى تو ئانى
هەى خودى كوشىتى، ئان چلخى كونيلا تەيە
و بلىي وى تو راتە قاندى ب سەر مە دە...؟ دە
ئيجا بمرە مانە بەسە ؟

پيرى تف كرى و كۆت: بليەك رەش ئەز
فراندىم، ئاندىم -- ئاندىم بەردەستى هيچ و
پو وچەك وەك تە داندىم هەى كورى وى
ملكەرى

ئەو پيرا ۱۰۰ - ۱۰۵ سالى و ئەو قەشە بى
۸۰ - ۸۴ سالى ديسان وەك دو نە هنگان
لەف روونشتىن و دەف بى كرى... ئى لالش
راھيلانى، تا ديرا نەختومالى، ئى زاگرو و
شارەزور هەتا شام و شەنگانى..... ئى چىن و
ماچينا هەتا چىلىنى مەتىنا... ئى كراسى
زەليخى هەتا هەيف و مەريخى... ئى
كەنىشتى تا دىرى، ئى دىرى تا مەزگەفتى..... ئى
بائەدرا شىخداى تا بەر دەرى بەشتى..
بەر و ئاف و جوكرانى، هن خودەش و هن
كەرائ... چ چىروك و چىلانو، چ ئى ھونەر
و دىروك، تىشەك نە مانە كۆتن.

ھەرچەند ھەردو ئى - قەشە و پيرى -
تيرا خوە بىرتىز و تىگە هشتى بوون، ئى
پيرى ئى وى زىرەكتر بوو، كو قەشە ئى پيرى
دېرسى، پيرى بەرسف ددا، ئى ھەك ئى پىرسىن

وئى ئى قەشە بى بەرسف دما.... پيرى وەك
چلوا پيش ھەككى شىابوويى ئى جارى ئى
شىلىي... قەشە پچەككى شەرم دكر چكو
ھەرچار پيرى ئى وى دىر، ئى وەسا ئى چار
خوە نەدكر و چەن، شىابا يان دەليف ھەبا
دچو جەم... نەمازە ئى رە بوو بوو كەسەر
كو ھەما چارەككى ئەو ئى زورا پيرى بىي...
ئى ياراست ئەو كو ئەم بىي: تىگە هشتى
پيرى ئەو بل، پيرى قە رادكشاند، پيرى ئى
ئەف لەو شەكستە قەشە ئى تال بوو بوو، ئى
بىلىسى وى بوو، نە بى وى، وى دەف
دەلەيتلىي و دەرگەھى كەنگەشنى لەبەر
قەدكر... چارا باشىيى، كو ئىدى ھەف
نايىن، قەشە ب نىلزا تۆلەستەندى ھاتى،
پيرى كۆتى: فىرازى يان ئىدى وەك بەرىل
من خودەش نلىي... ئى قەشە بەلا خوە ئى
قەنەكر و كۆت:

پيرى پيرى رەبەن دىرا مىنى
شەف و روئى، ھەرل پيرا مىنى
زانينا مە تە نىنە، ئى كۆكى
زانا ئەزم ھەى نەفيرا مىنى

پيرى بىستەككى خوە ل مە قەشە بى
دەنگ كر و باشى كۆت: ھای ئى خوە ھەبە،
خوە شلش مەكە ھەى كەشە بىي خودى ئى
ستاندى... كەسى زانا پەسنى خوە نادى،
ھەى ئەز كۆرى تە وى خالچا سەرسىنگى
تە بوويمو، ئەف كۆت و رابو چو كۆزكى
ئاللى ئى قادى راكر و تلخى درانىن خوە ئى
دەفى خوە دەرانى و بى شويشت و تىر ئاف
ئى قەخوار و تلخى درانىن خوە ديسان
قەگەراندە دىشەكەفتا دەفى خوەدە و چەند

جاده‌كان ده‌فني خوه هه‌كر و مچاند و تلي‌يا
خوه يا شه‌ه‌دي ل قه‌شه هه‌ژاند و شه‌ف
ديناميٲ پٲفه په‌قاند:

ئه‌ي كه‌شه‌يي بي مال و دير
شير هه‌ر شيره چ مي، چ نير
چه‌ندا، بكي، چه‌ندا بي‌زي
هه‌ر شه‌زل ژورم تول ژور
قه‌شه‌گوٲ:

ژن هه‌ر ژنه، چ ژور چ ژير
كه‌س قه‌ت نه‌ديت ژن بوويه مير
هه‌ژي نه‌كه‌ شو‌لا خودي
هه‌ي پيرا نه‌ژان و بي‌خير

پيري گوٲ:

كوه‌ بديره‌ گوٲنا من كه‌فنه پيري
نه‌ره‌به‌نا مزكه‌فتي مه، نه‌يا دير
هلو رابه‌ ژ مه‌يداني ئان تشته‌كي
بي‌ژه كو‌ ژي دياربي نيشانا خير

قه‌شه‌ پلمي خوه‌كر، ئي زوو خوه‌ چيكره‌فه
و زفري سه‌ر هه‌مدى به‌ري... پيري ب نازكي
په‌شيمانى يا خوه‌ دياركر، ئي مام قه‌شه‌ خوه‌
ژ به‌ري سلتركر و ئه‌نى يا خوه‌ كر گريك و
گوٲ: « ئه‌ژ دي ژكي و ژچ خوه‌ سلكم هه‌ي
كه‌روكا دنيا شه‌قاندى.

پيري كو‌ ديت قه‌شه‌ خوه‌ ترش و
كه‌موركر، وي ژي خوه‌ شه‌پناند و گوٲ: « ب
ناهق ته‌خوه‌ سلكر و من ژي ب ناهق ژبو
دي ته‌ي ژره‌نگي جلين ته‌، خوه‌ په‌شيمان كر،
ئى مخاين توب خوه‌فه‌ نه‌چويى ،
قه‌شه‌ ده‌نگ نه‌كر و پيري گوٲنا خوه‌

ئازوٲ: « كه‌ر دپرسى تو ژ پيرا بدليسى، ترانا
مه‌كه، ئي كو‌ ته‌كر، خوه‌ سلل مه‌كه، ئه‌ژ ب
كوردي، نه‌ ب تركي دببزم: ئه‌و پيرا هه‌زار
كه‌نگه‌نه‌ و گرگره‌ حيز كرين، تو نه‌شي‌يي وي
چيز بكي ،

قه‌شه‌ شه‌رم و ئه‌رنا خوه‌ شه‌شارت و
گوٲ:

هه‌ي ماشه‌للا هه‌ي ماشه‌للا
كه‌سه‌كه‌ نه‌شي قه‌شي فه‌لا
تو هلو رابه‌ ژ مه‌يداني
هه‌ره‌ بي‌نه‌ شينخ و مه‌لا

پيري خوه‌ كه‌ناند و گوٲ: « ها نه‌فني ژي
بي‌هيسه‌ و ژ مه‌تراني خوه‌ره‌ بي‌ژه.
گوٲنا كه‌شه‌ كه‌لاشه
خه‌لقو وه‌رن ته‌ماشه
ئه‌ژ داياكا « گورگين ، م
من كه‌شه‌ كر شه‌ماشه

قه‌شه‌ رابو سه‌رخوه‌ و گوٲ: ژ
ده‌ستورا پيري ئه‌ژ دي چم... پيري ب له‌ژ
جبه‌يي وي گرت و ب ده‌نگه‌كي تزي قه‌در
گوٲي: مه‌چه، مه‌چه، دانيشه‌ ئه‌م خوه‌ ژ
هه‌ف خيش كن، پلني هه‌ره‌ و ئيدي هه‌و
وه‌ره‌، چكو‌ شه‌كه‌ر تو وه‌ري ژي تو من
نابيئى ، ب شه‌رمى و سپه‌هي گوٲي:

- ئه‌ژ ژ ديوانا ته‌ تيرتايام، ئي شه‌ژ ب شوالم
نه‌شيم نه‌چم و نه‌شيم نه‌ييم ژي هه‌ي پيرا
كول ده‌ردا.... هه‌ي ملك و داياكا هه‌مي
كورد ، شه‌ف گوٲنا قه‌شه‌ پهل پيري خوه‌ش

هفت و ب که یف و ز دل گوئی:

— های ز ده قی، خود به به ها، پیرا که روک
مه که شوک، چاره ک دن قی گوئی نه بیژد،
مه که نه نه ز دی بفرم،

پیری داوا جبه بی قه شه به رنده ا و ب
گوئی کی رو، نشنند و گوئی:

که سی منو، که شی منو

نه زان و کیف خومشی منو

مام کی منو، خاکی منو

نشنه کن من ز نشنانه

راسه روزان و دشنانه

گوپ گور دک بی نه زمانه

تی و دچی بی لنگه

گور مینه دنگه دنگه

تیر و نند و بی چاهه

نولا هه قیشمی خاچه

بی رواعه ستان قه شه گوئی: (سه وره)

گوپ گور دک بی، کو یلواشی دسارینی

(ورنه کن)، دنگه دنگه زی قه قه متا به رقی و

بی و سکا نه، نه قه من تو گوئی، ده کا قی

جاری زیره که به و قی یا من بیانه:

— مه که تو ببینی، ل خوه ناکی، هه که ل

نه کن نیی دایینی.

کوئکوتا دی مام قه شه یه، نه کو پیری

بی زانی چیه.. پیری بیهنه کی هزارا خوه

تیده و گوئی: — ب خودی کم که شه یق من

نه زانی و نه ز نزانم، قه شه خوه تیر که ناند

و گوئی: — کهنه، کهنی ته ی پیروزه، قه دیت

چلوا من تو کرتی و کوشتی، ده تو یزانی نه ز

نه زم.

قه شه ب که یف رابو بجی و پیری زی

به رساله کی دسارینی خوه ده حازر دکر کو

به لکی کهنی پیروز بی بدینتی و دی قه شه

زی بی ب نیشینی، قی قه شه ده لیف نه دای

و ز نشانه ده ف پوس و به رسارینی هیه و

هیژا ل و ان به یه دابور.

قه شه: ته دیت؟

پیری: عدیت

قه شه: نه چ دیت؟

پیری: م نه دایت

قه شه: نهو چ یه؟

پیری: نه ی نهو

قه شه: م زانی

پیری: قه چ زانی؟

قه شه: م نه ی زانی

پیری: نهو چ یه؟

قه شه: نهو نهو

پیری: وه ی قی

قه شه: وای وای

پیری: شای های

قه شه: بای بای پیری

پیری: کشی کشی که شه

ازادی

دینار دوسکی

بهري بهارا گوندی مه ب دویمهيك هاتنا دا مایلین مه بارکن و بهر ب رومنا چن. زوم ل دهف
مه زارویا، جیهانه کا تایهت بی، بهری چونا مه یوری جهی، نه م ژ که یغا تی نه د نفستین... روز
ل دویف روزی مه د هه ژمارتن.

هر ل که مشتنا مه یو رومی، دا که شیتا نافه میرگه تراشا. ل هیلین چوپکاوی تیژکین
نه وا که، ییین. پشتی چه ند روژکا، دهه ر نیک زمه بته خودانی هندد چوپکاوی زیرهک یا، دا
بو خوهندهک تیژکین که وا ژی گرت... چاره کی، تیکتی ژ من نه زندر تیژکه وکه کا فره که گرت و دا
من. که لهک ب وی دیاری یی نه پی خوشیمو من ژ هه سپه کی ب نرخ تر دانا... من کرده
رکه کی، دا، نافه و که لهک توخمین تومکی کرته بهر... چه ند روژا نه رویشتمه بهر اسپه ری قی
که وی، کوئه و دمی ل نافی یان تومکی ب دهه، من نه دیت... روژه کی باپیری من ژ من پسپارکر،
کا که وی من یی چه رانه، من گوتی کرچر ناخوت و فهاخوت. من ژی پسپارا وی کر، کا چ تشت ژ
هه می یا پتر، که وی د قیت، نابوب ثبنم، کا ناخوت ؟

باپیری من گوت:

- کوری من، وی نازادی ب تنی د قیت... نازادی ژ هه می توکین تود دهیی ب تام تره،
هه ره نازاکه.

من که وی خر ژرکی دهر تیخست و بلندتر، نه و فری و چول به ته نه کا بهر اسپه ری کوینی
مه داداو دهست ب چهرینی کر... چافی من مالی و بو جارا تیکتی بی من هزره نازادی یی
داکری.

